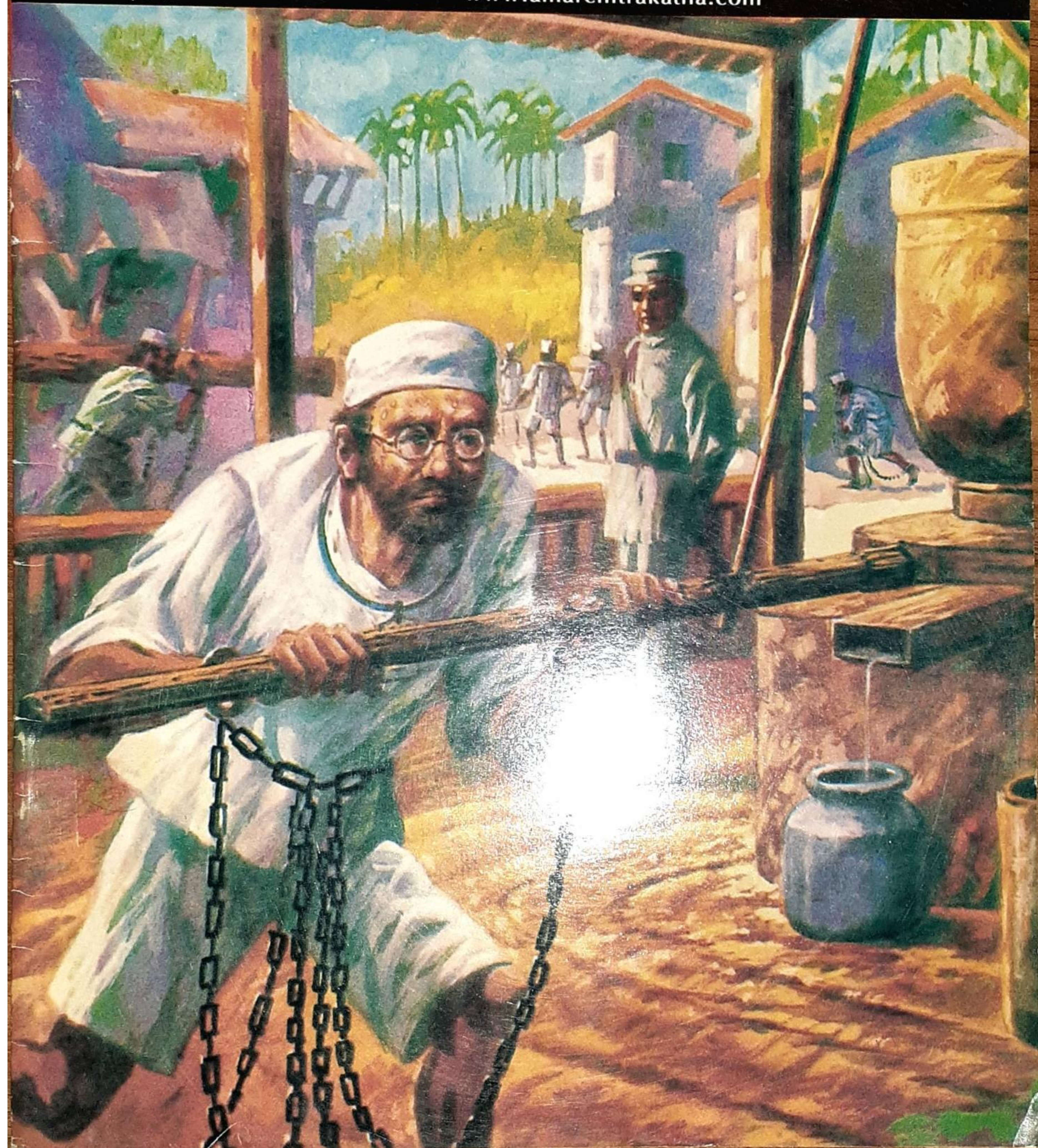

વીર સાવરકર

Vol 678 | ₹40

www.amarchitrakatha.com

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

મુળસ્ત્રોત

જ્યારે પણ આપણા ભારતીય નાગરીકો પોતાની જીંદગીના પ્રારંભીક કાળમાં ડોકીયુ કરે છે ત્યારે તેમને તેમના જીવનમાં અમર ચિત્ર કથા મિત્ર પુસ્તકોએ ભજવેલ ભાગ અમૂક યાદ આપે છે. અમર ચિત્ર કથા પુસ્તકોએ તેમને ભવ્ય વારસો જરૂરથી આપેલ છે. સૌપ્રથમ ૧૯૬૭ થી શરૂઆત કરી હાલમાં આશરે ચારસો અમર મિત્ર કથા પુસ્તકો પસંદગીમાં સ્થાન પામ્યા છે જેના ૮૦ લાખ કરતાં વધુ પુસ્તકોનું સમગ્ર વિશ્વમાં વેચાણ થયું છે.

હાલમાં અમર ચિત્રકથા શ્રેણીના, વધુ વ્યાપક ઉપલબ્ધી ઘરાવતા પુસ્તકો, સમગ્ર ભારત માં, હજાર થી પણ વધુ બુકસ્ટોર્સ પર ઉપલબ્ધ છે. નજીકના બુકસ્ટોર્સ માટે www.ackmedia.com લોગ કરો અથવા અમારા ઓનલાઈન.

www.amarchitrakatha.com પર સંપર્ક સાધી કોઈપણ શ્રેણીના પુસ્તકો મંગાવી શકાય છે. સમગ્ર વિશ્વમાં કોઈપણ સ્થળે આપના ઓર્ડર મુજબ પુસ્તકો તુરંત રવાના કરી આપવામાં આવશે.

કોઈપણ શ્રેણીના પુસ્તકોની સરળ પસંદગી માટે અમોએ નીચે મુજબ ગોઠવણ કરેલ છે.

મહાકાવ્યો અને પૌરાણિક કથાઓ

ખાસ પસંદગી પામેલ ભારતીય મહાકાવ્યો તથા પૌરાણીક કથાઓ

ભારતીય ઉત્તમ સાંસ્કૃતિક સાહિત્ય

ભારતીય સાહિત્યમાની અદ્ભૂત વાર્તાઓ

ક્ષતકથાઓ તથા રમુજ કથાઓ

સદાબહાર લોકવાર્તાઓ, દંતકથાઓ, તથા બુદ્ધિવર્ધક રમુજ કથાઓ

વિર બહાદુર

ભારતીય વિરયુરુષો તથા વિરાંગનાઓની ભવ્ય ગાથાઓ

ભારતીય દૂરદ્રષ્ટાઓ

પ્રેરણાદાયક બૌદ્ધીકો, સામાજિક નવસર્જકો તથા પ્રગતિપ્રેમીઓ

અલભ્ય સાહિત્ય

આધુનિક ભારતીય સાહિત્ય

લેખક

સુબ્બા રાવ

ચિત્રકાર

રામ વાઈરકર

Amar Chitra Katha Pvt Ltd

© Amar Chitra Katha Pvt Ltd, 1984, Reprinted September 2013, ISBN 978-81-8452-716-3

Published & Printed by Amar Chitra Katha Pvt. Ltd., Krishna House, 3rd Floor,

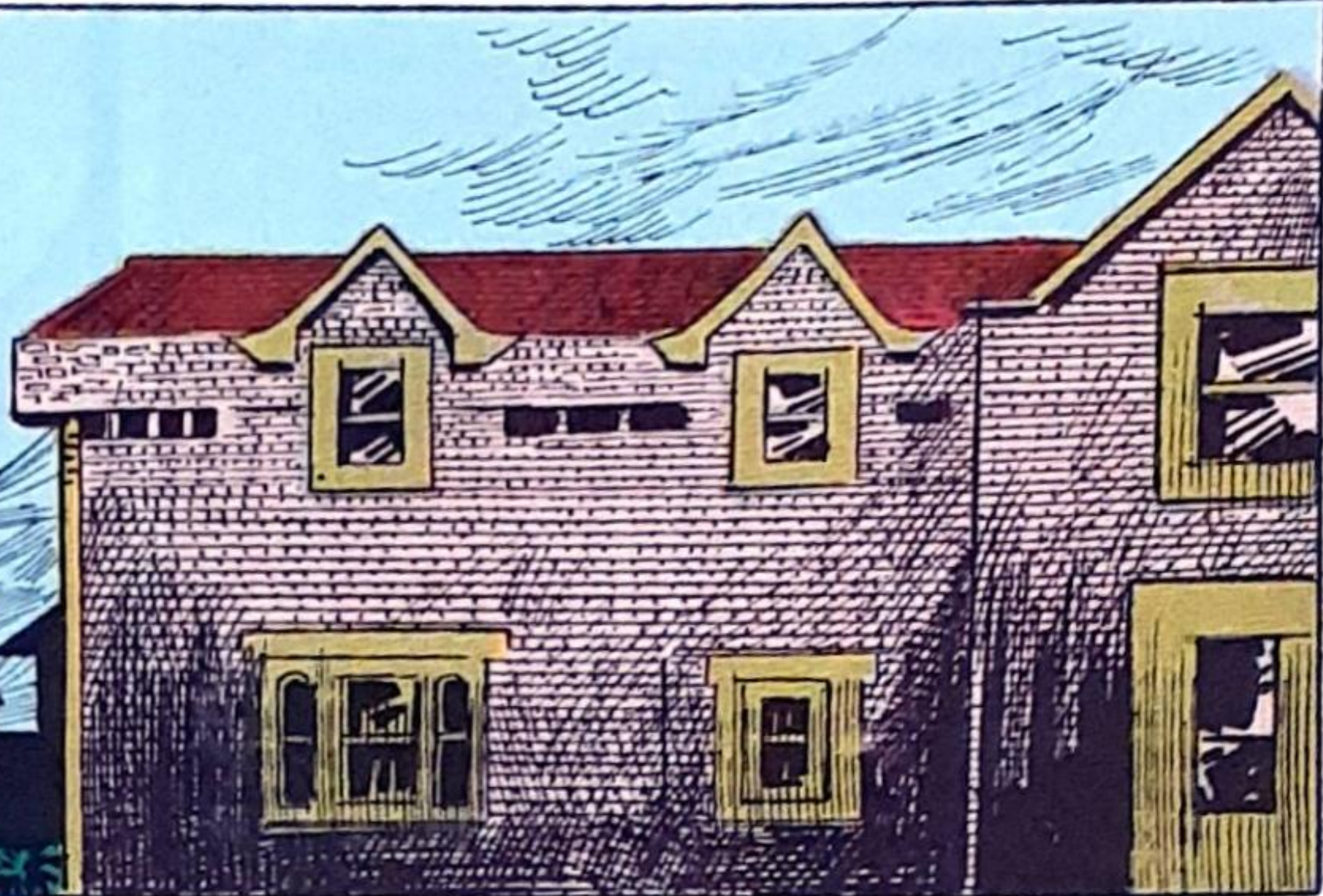
Raghuvanshi Mill Compound, S.B.Marg, Lower Parel (W), Mumbai- 400 013, India

For Consumer Complaints Contact Tel : +91-22 40497436

Email: customerservice@ack-media.com

વીર સાવરકર - આંદામાનમાં

૧૯૦૭, લંડનમાં ઈન્ડિયા હાઉસ આગળ
અભિનવ ભારતનું હેડક્વાર્ટર

ઈંગ્લેન્ડમાં અહીંથી વિનાયક દામોદર સાવરકર
ભારતીય ક્રાંતિવીરોની પ્રવૃત્તિઓને માર્ગદર્શન
આપતા હતા.

મિત્ર, અહીં તમને આપવા
માટે મારી પાસે એક
નાનકડી ભેટ છે.

ઉત્તમ આવરણ !
સુંદર બાઈન્ડિંગ

પુસ્તક ખોલ ! તેની
અંદરની હકીકત તને
તેનાથી પણ વધુ
ગમશે.

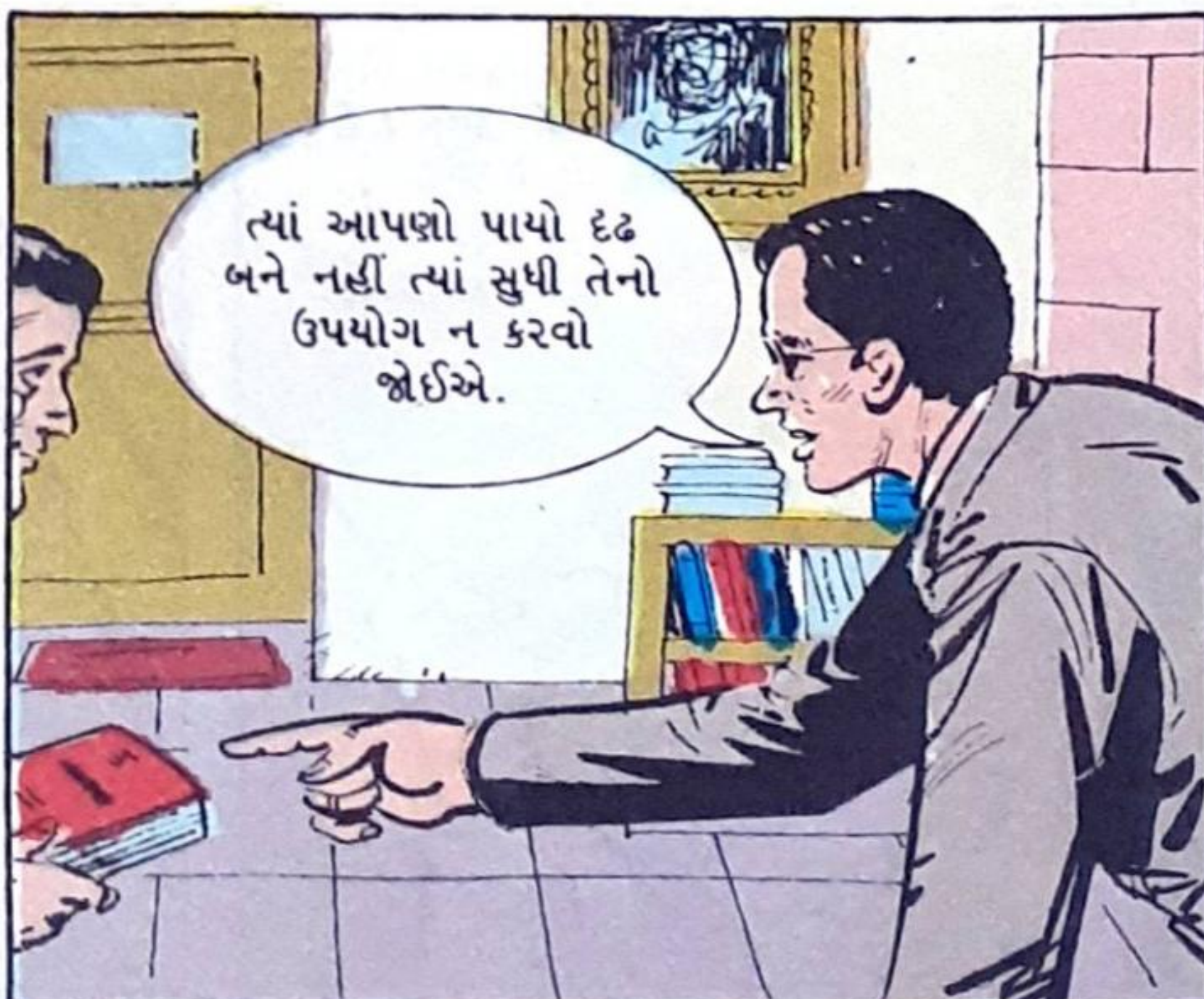

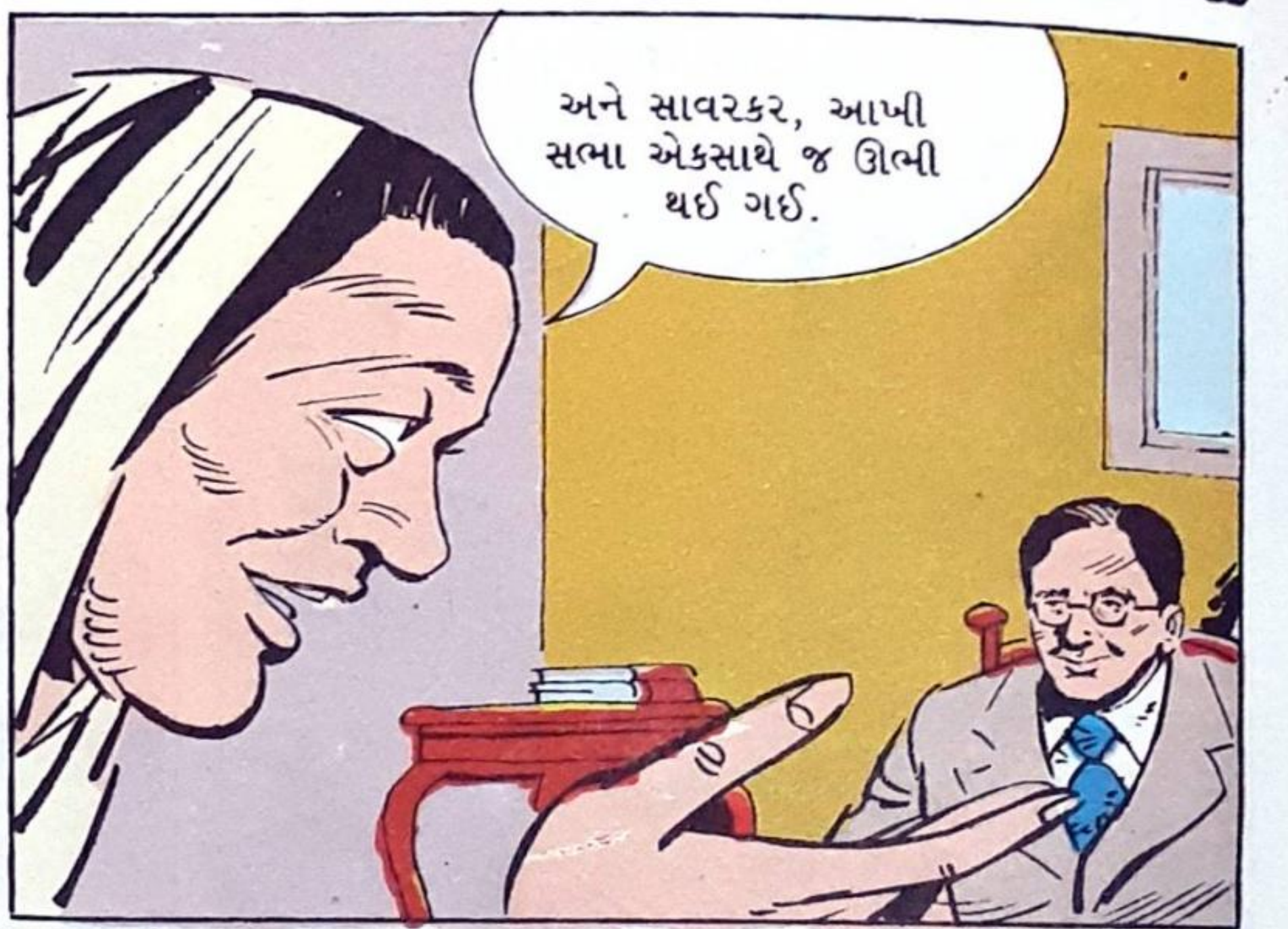
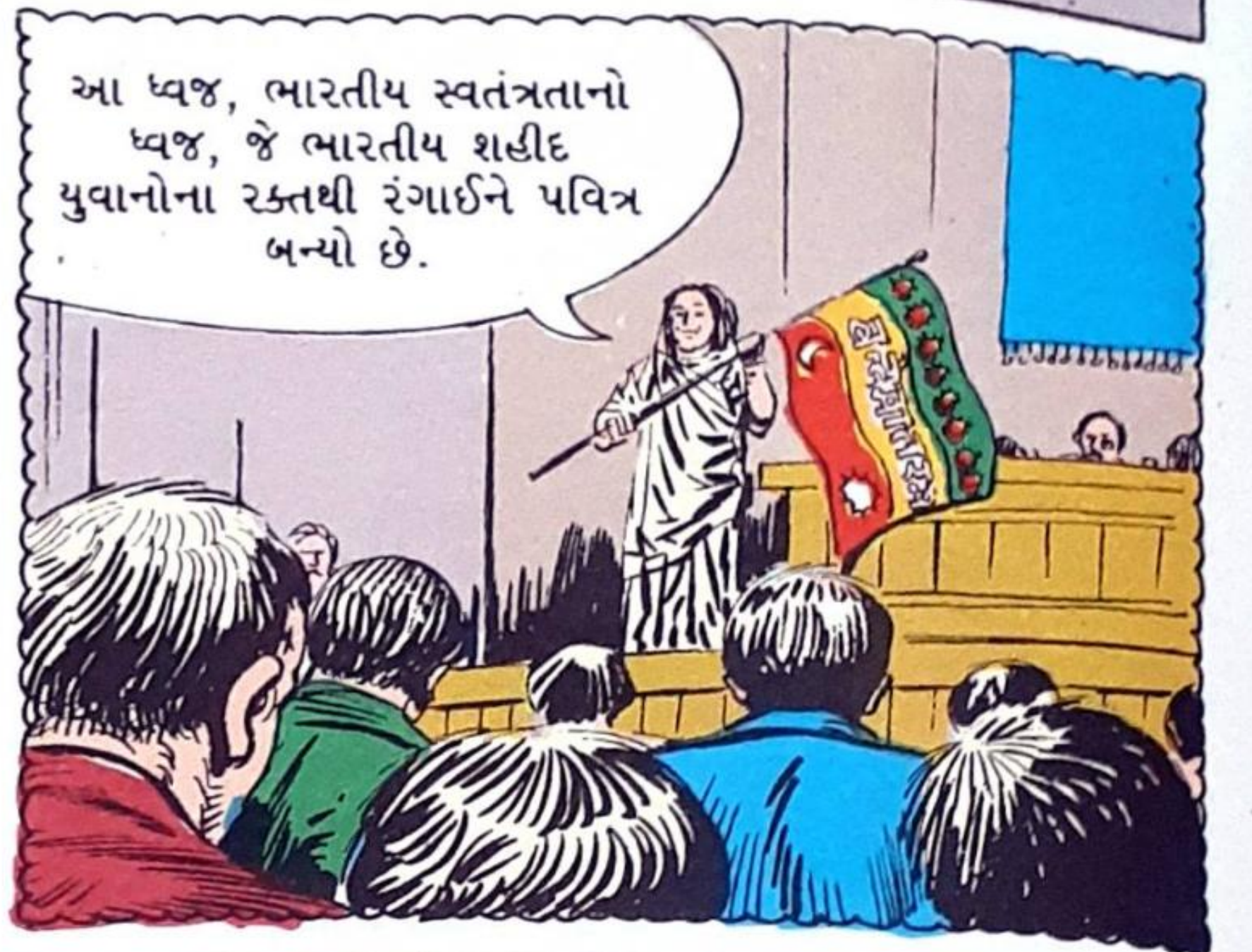
સાવરકર ! કેવો ઉજ્જવળ
વિચાર ! સારું...

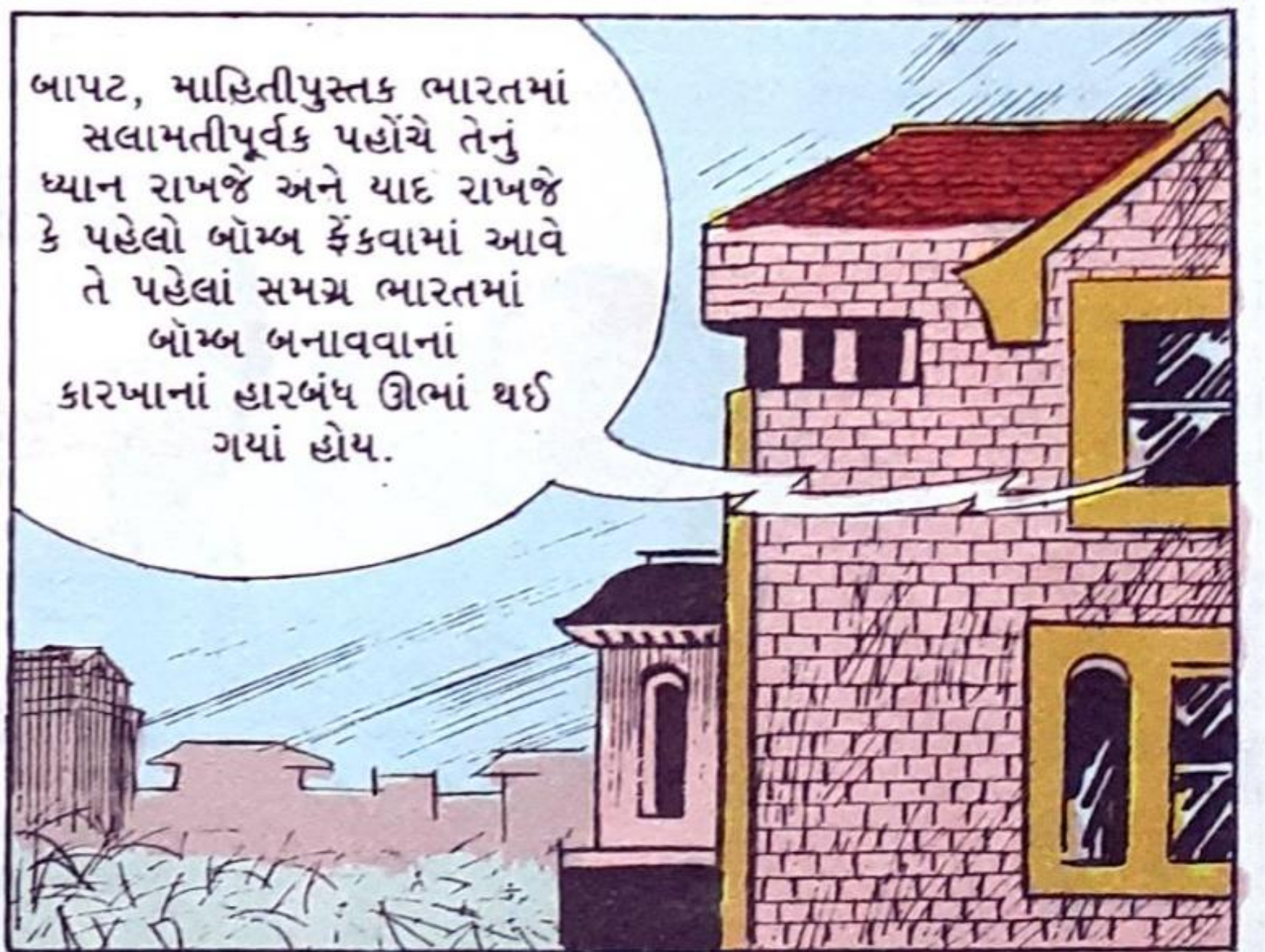
તું તેને તારી
સાથે ભારત લઈ
જા, પણ યાદ
રાખજે...

ત્યાં આપણો પાયો દઢ
બને નહીં ત્યાં સુધી તેનો
ઉપયોગ ન કરવો
જોઈએ.

સાવરકરે લંડનમાં સ્વરાજ માટેની માગણીના સમર્થનમાં એક રાષ્ટ્રીય સભાને સંબોધી.

આ ઠરાવ પસાર કરતાં પહેલાં તમારા મનની આંખો સમક્ષ કેદખાનાની ભયંકર દીવાલો અને ગંદાં ભોંયરાં આવી જશે...

ઠરાવ સર્વાનુમતિએ પસાર થયો.

પછીથી -

સાવરકર, આપણામાંનો એક સહાયક વિશ્વાસપાત્ર નથી.

અચ્ચર, સાચું કહે છે ? કોણ છે એ માણસ ?

કીર્તિકર, દંતચિકિત્સાનો વિદ્યાર્થી.

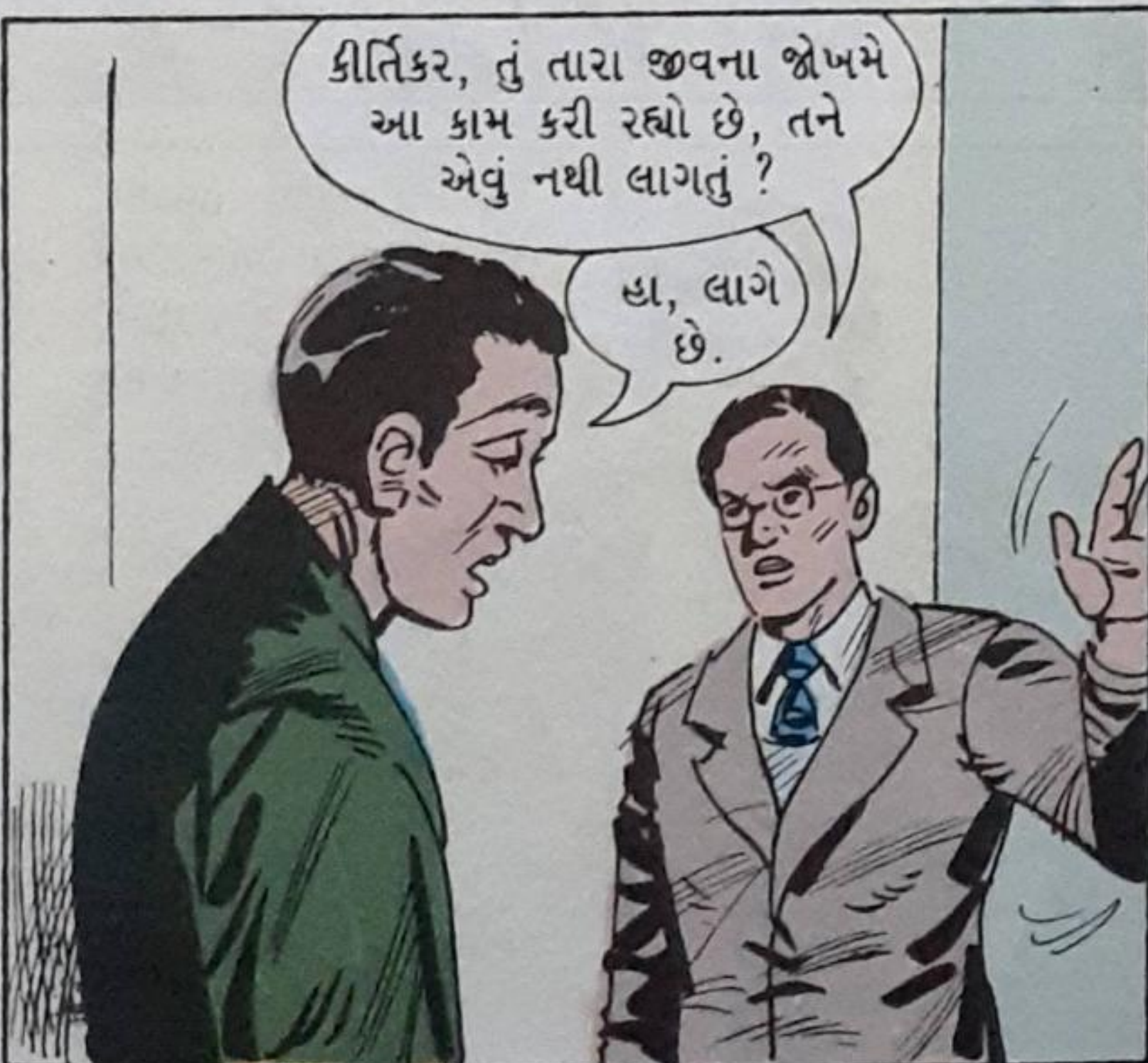
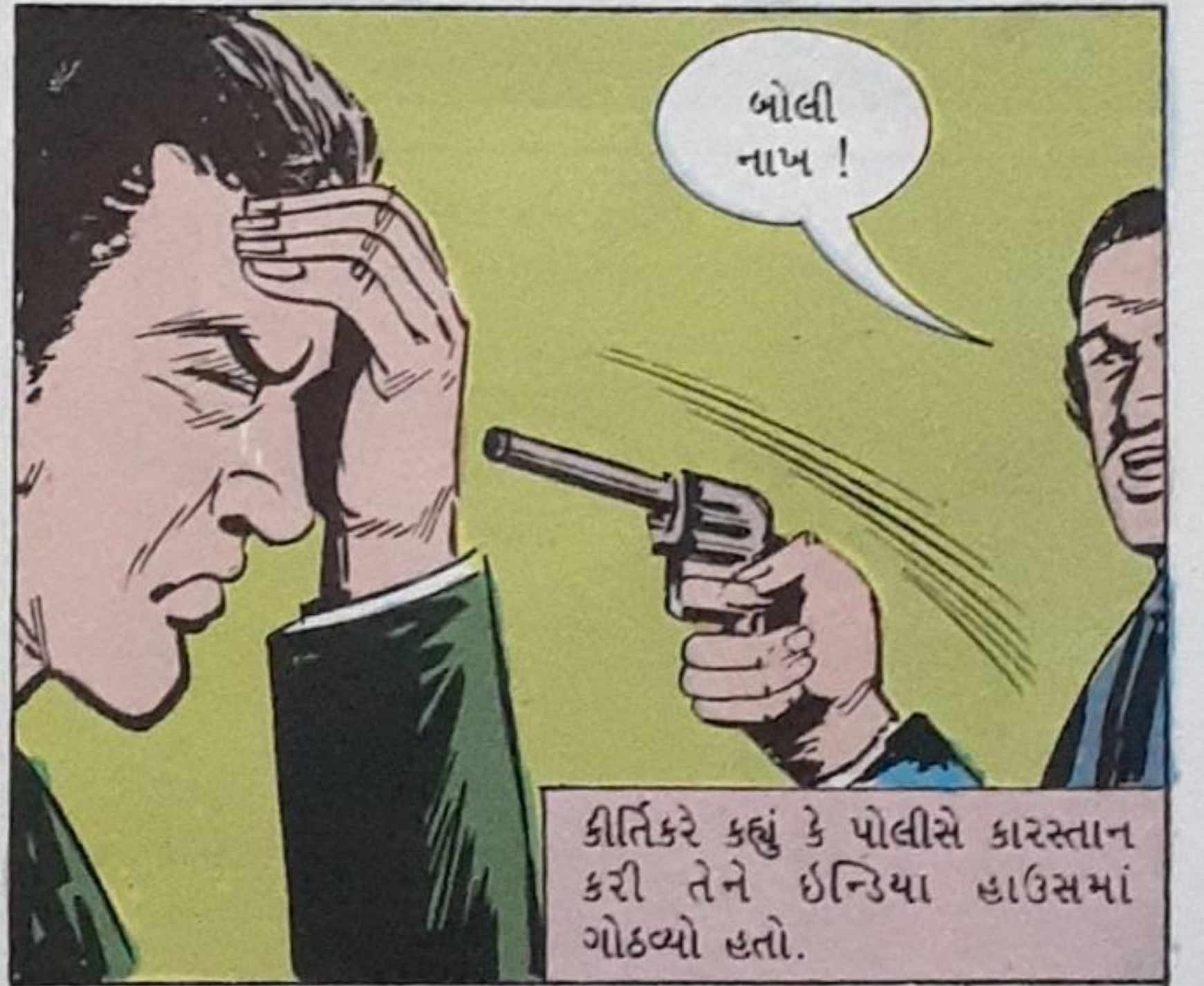
તેં મને વહેલા કેમ ન કહ્યું ?

તે રાત્રે ઈન્ડિયા હાઉસમાં આવેલી કીર્તિકરની ઓરડી પર અચ્ચર અને સાવરકરે ઓચિંતો છાપો માર્યો.

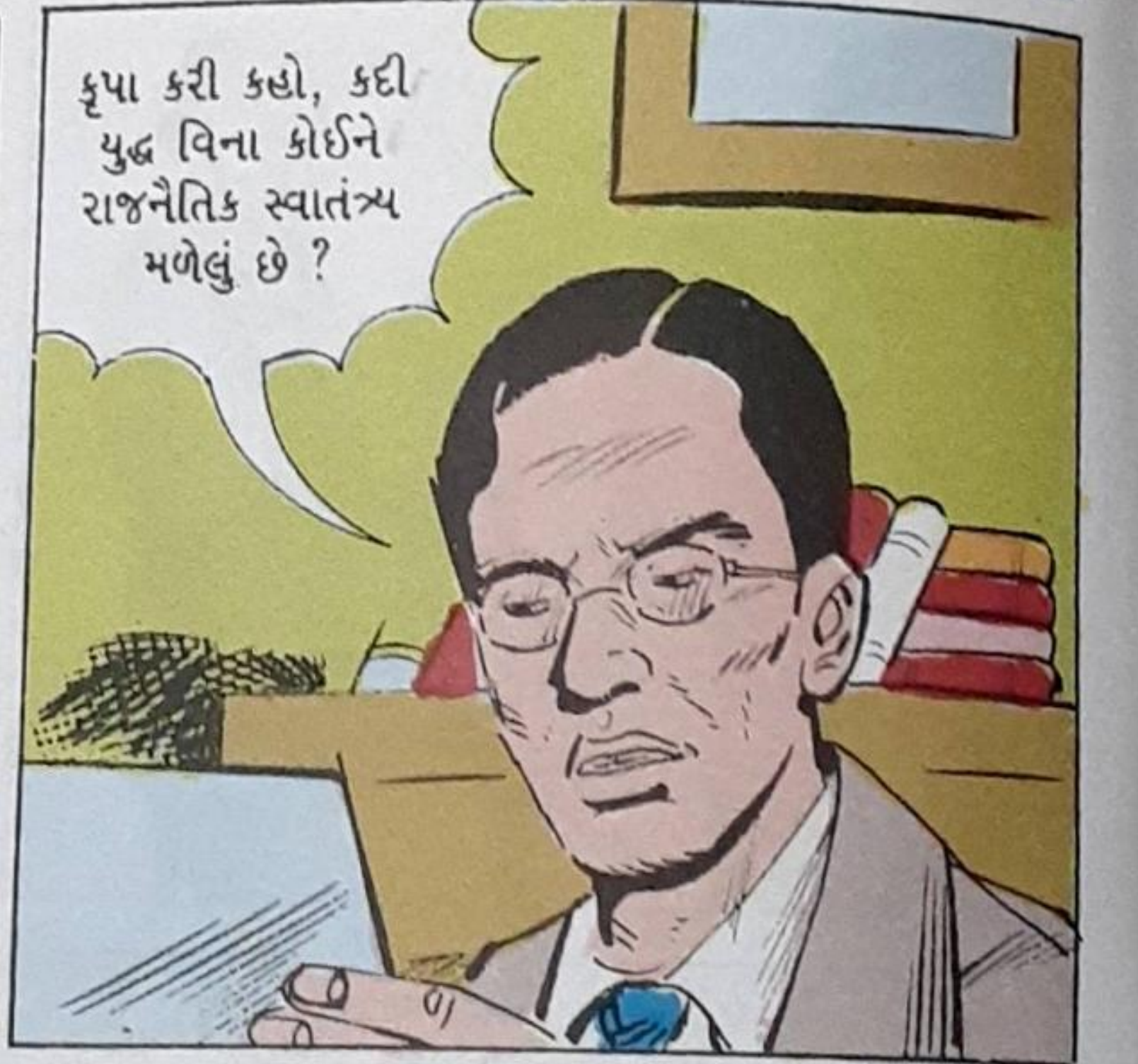
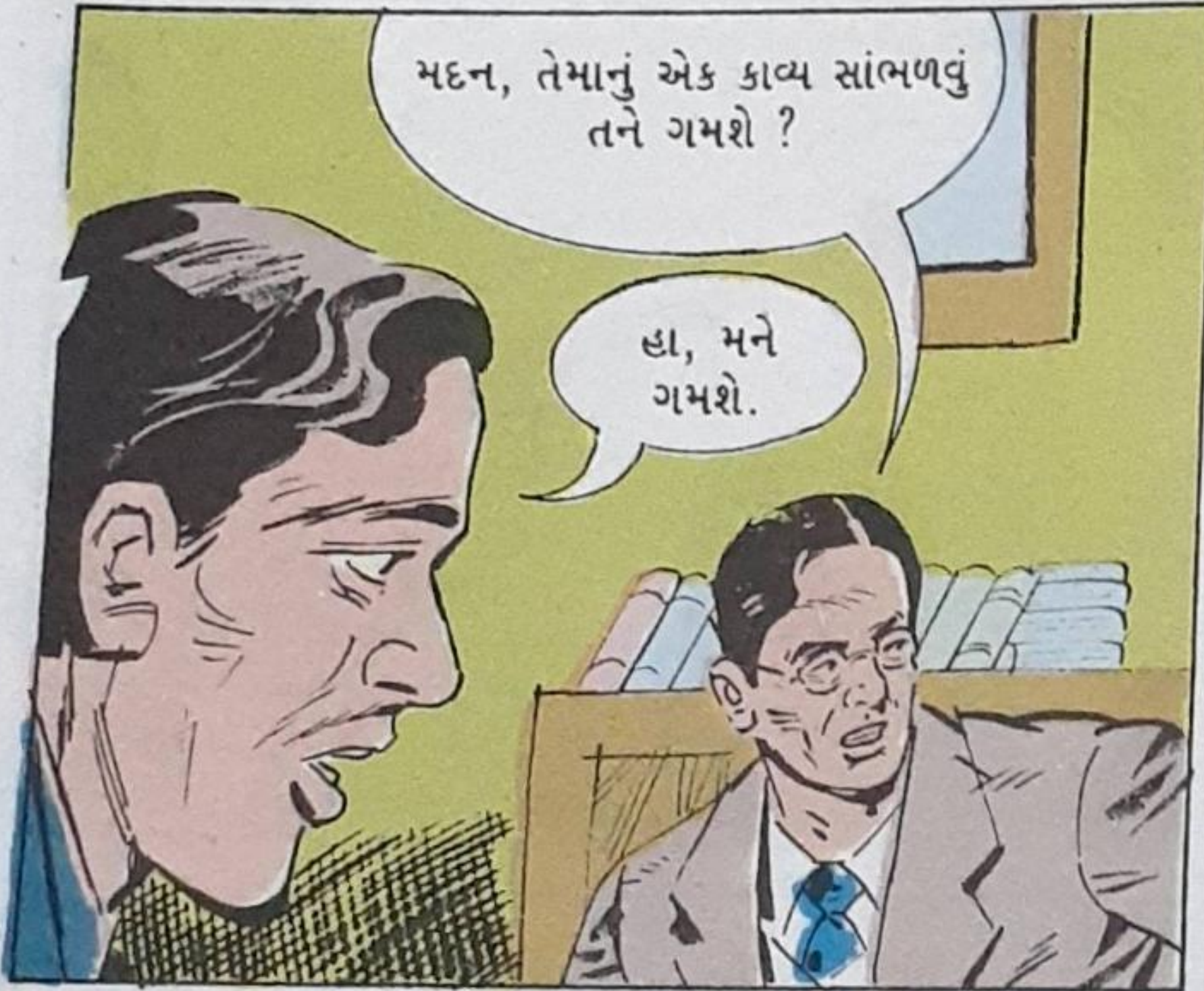
જુઓ, સાવરકર ! આ રહ્યો આપણા વિષેનો અહેવાલ. તે પોલીસને પહોંચાડવા માટે છે. મને ખબર હતી કે તે...

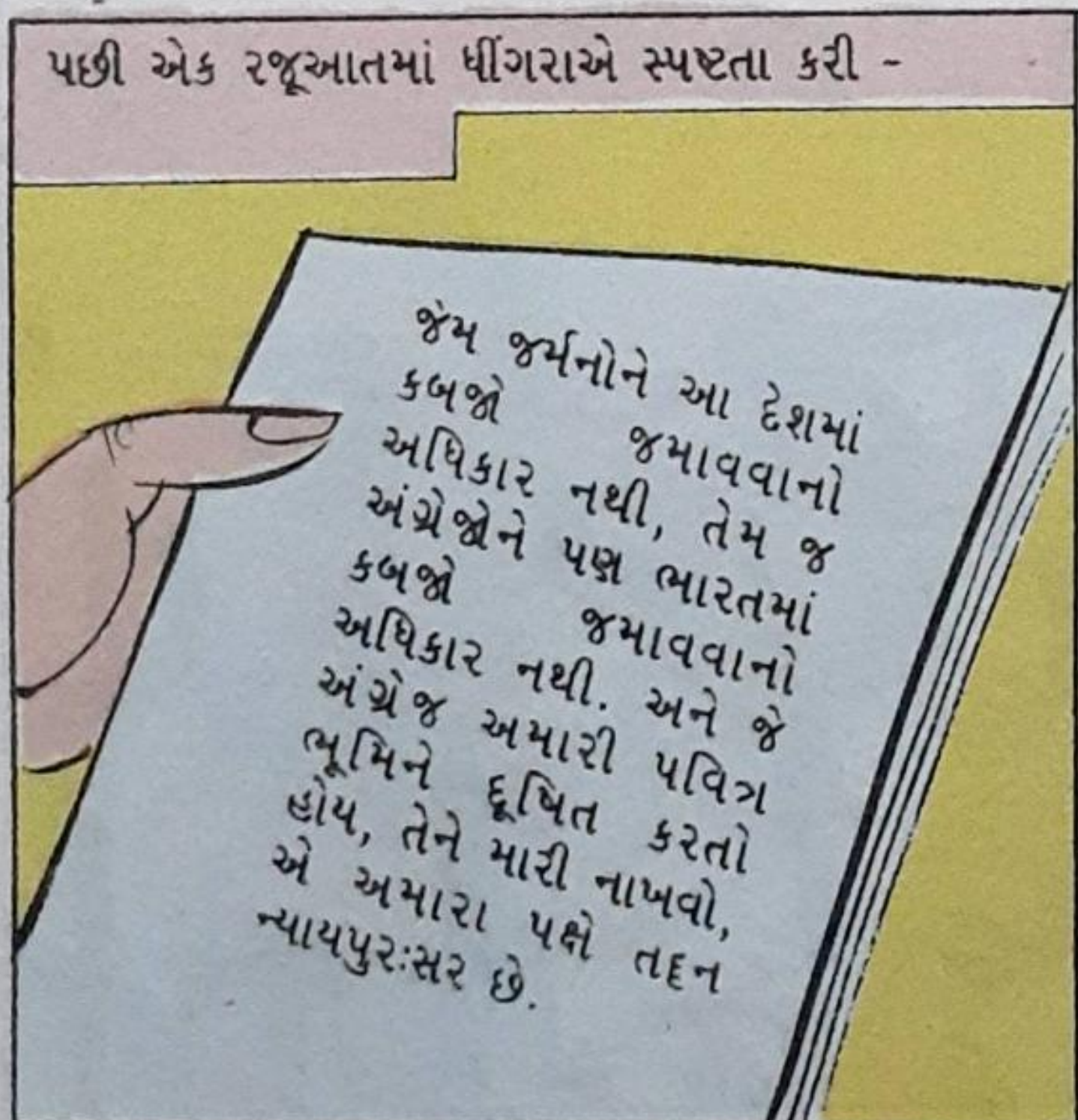
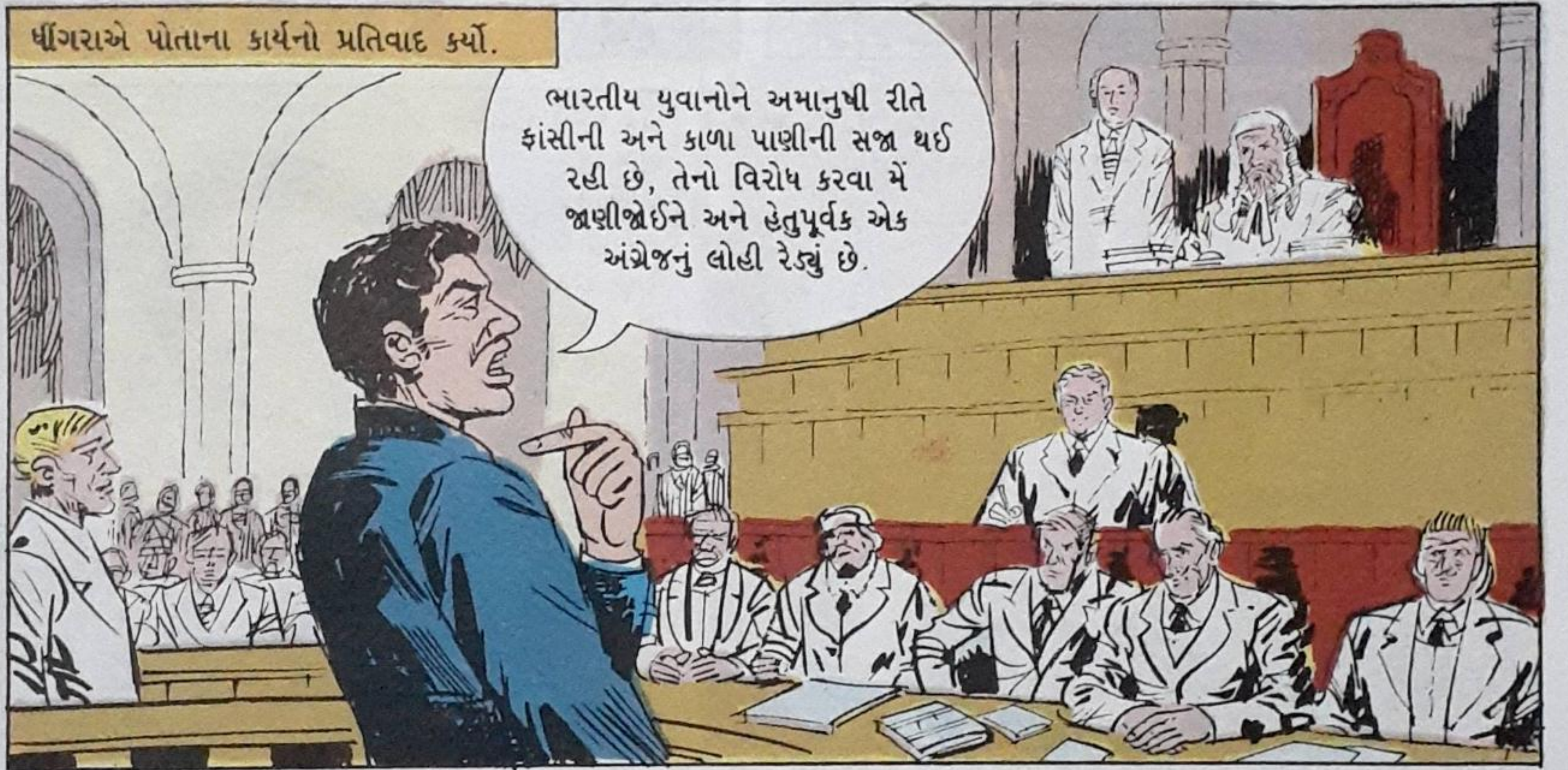
ચૂપ !

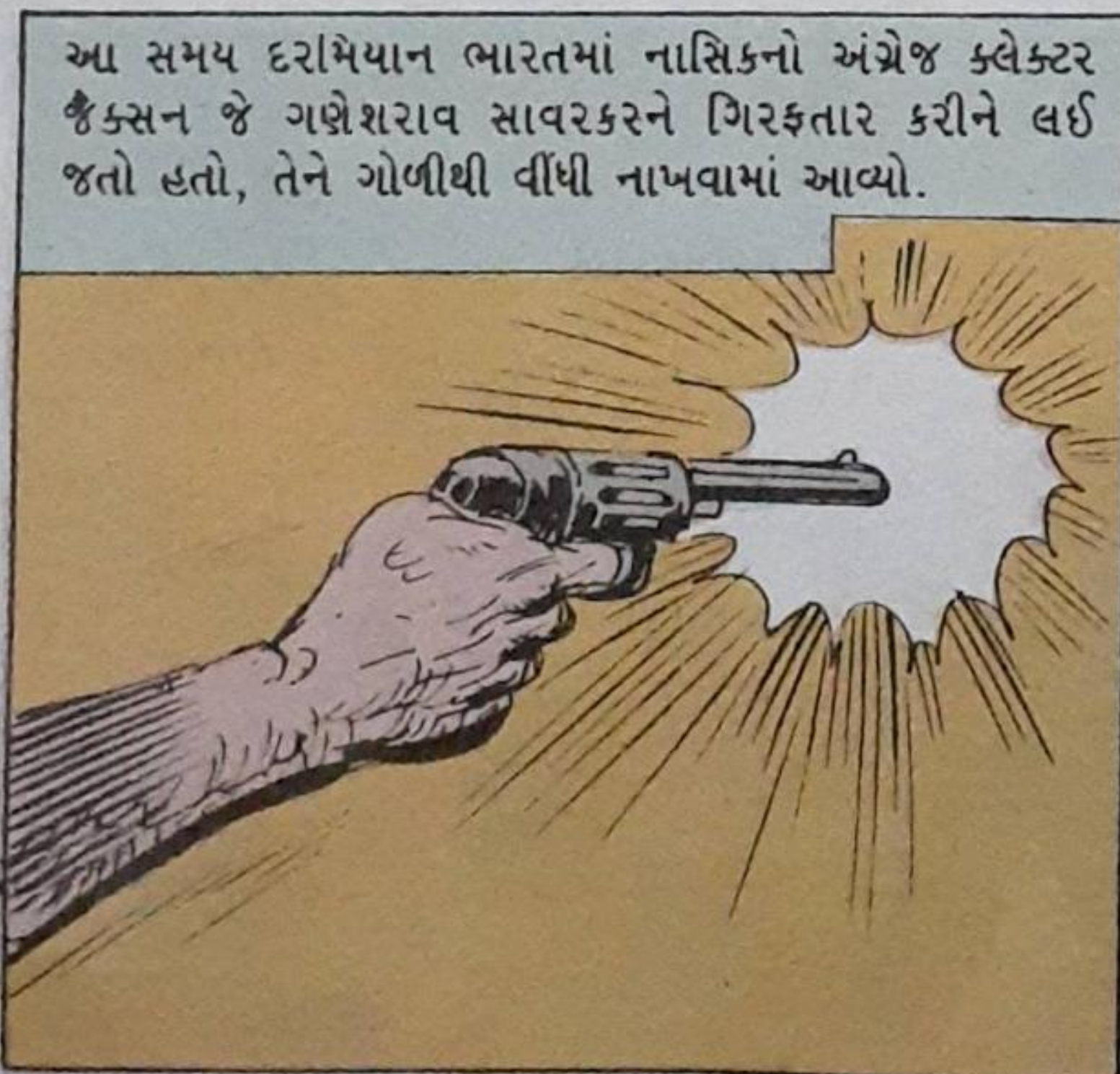
મને કોઈનો પદરવ સંભળાય છે.

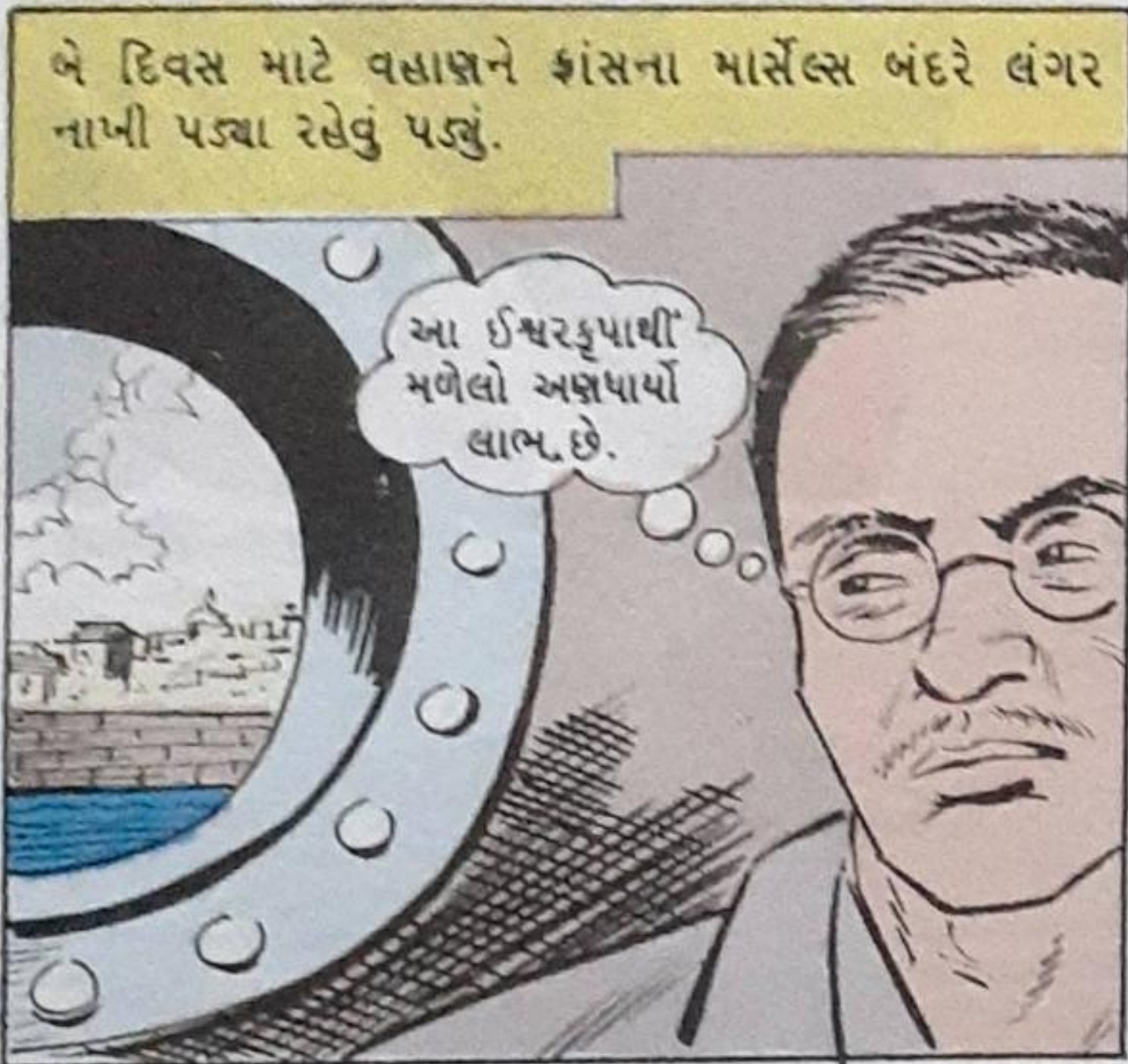
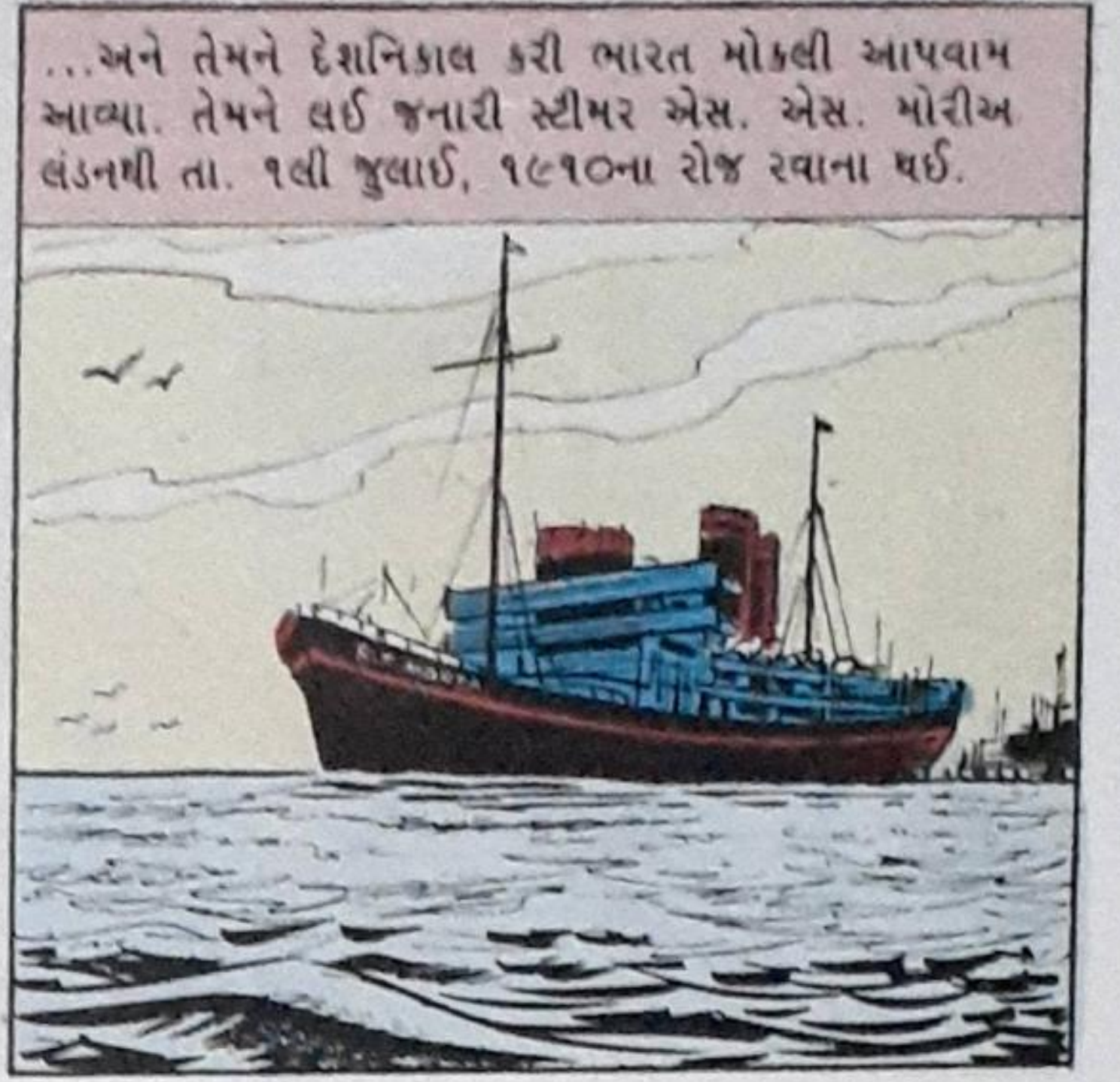

ભારતમાં સાવરકરના મોટા ભાઈ ગણેશરાવની ધરપકડ થઈ. જ્યારે લંડનમાં આ સમાચાર પહોંચ્યા, ત્યારે મદનલાલ પીંગરા, જે ઈજનેરીનો વિદ્યાર્થી હતો અને જે ભારતમાં સ્વાતંત્ર્યસેનાનીઓને જે સજા કરવામાં આવતી તે પ્રકારનો વ્યવહાર જોઈ કોપથી ઊંઠેલો હતો, તે કારણ શોધવા આવ્યો.

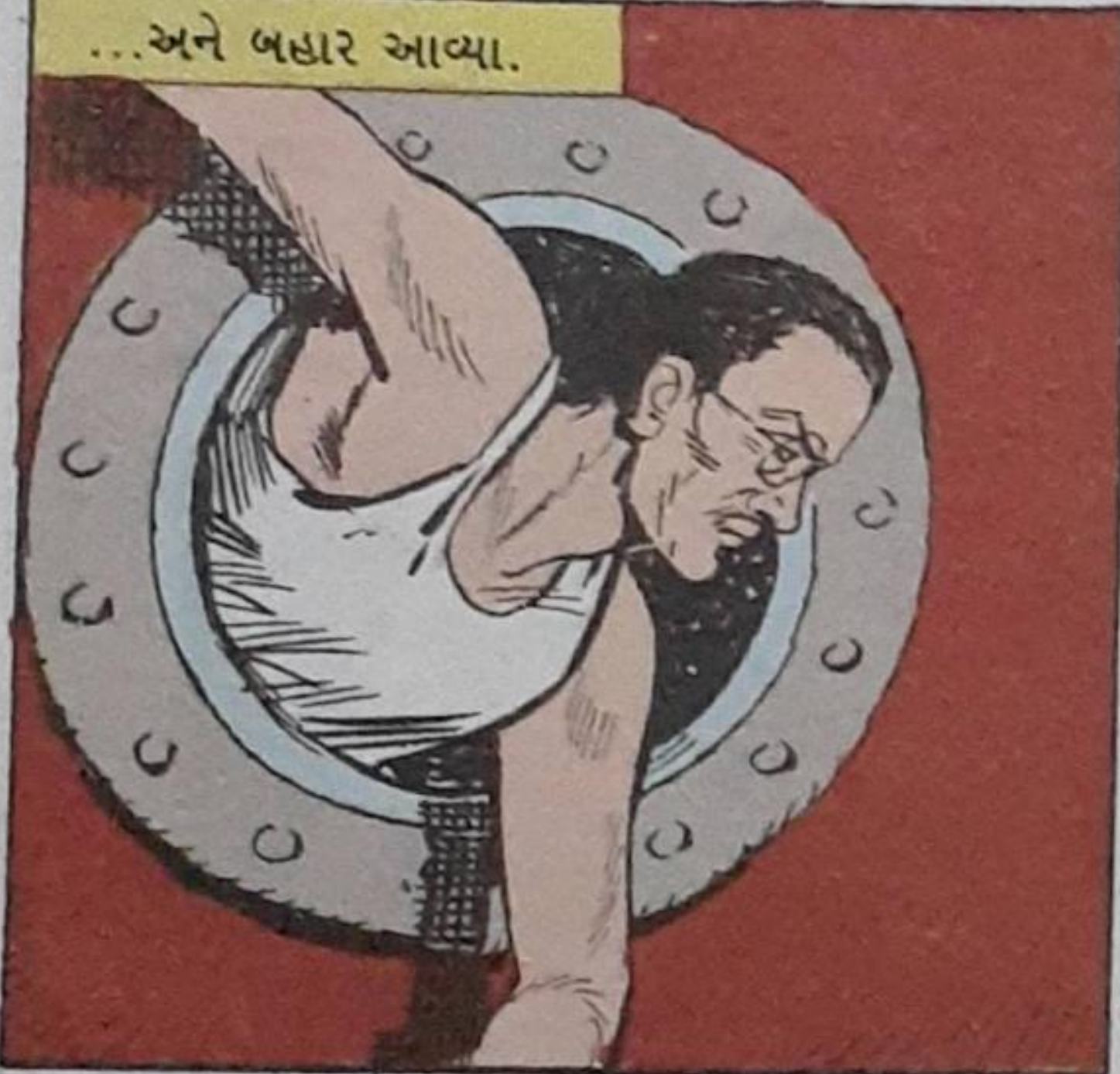
સાવરકરે ખરેખર ખૂબ ઉતાવળ કરી ! તેમણે પોતાનાં વસ્ત્રોમાંનો ગાઉન ઉતારીને બારણાની કાચની તકતી પર ગોઠવી દીધો.

તે જાજરના મળદારમાં ફેદી પડ્યા.

...અને બહાર આવ્યા.

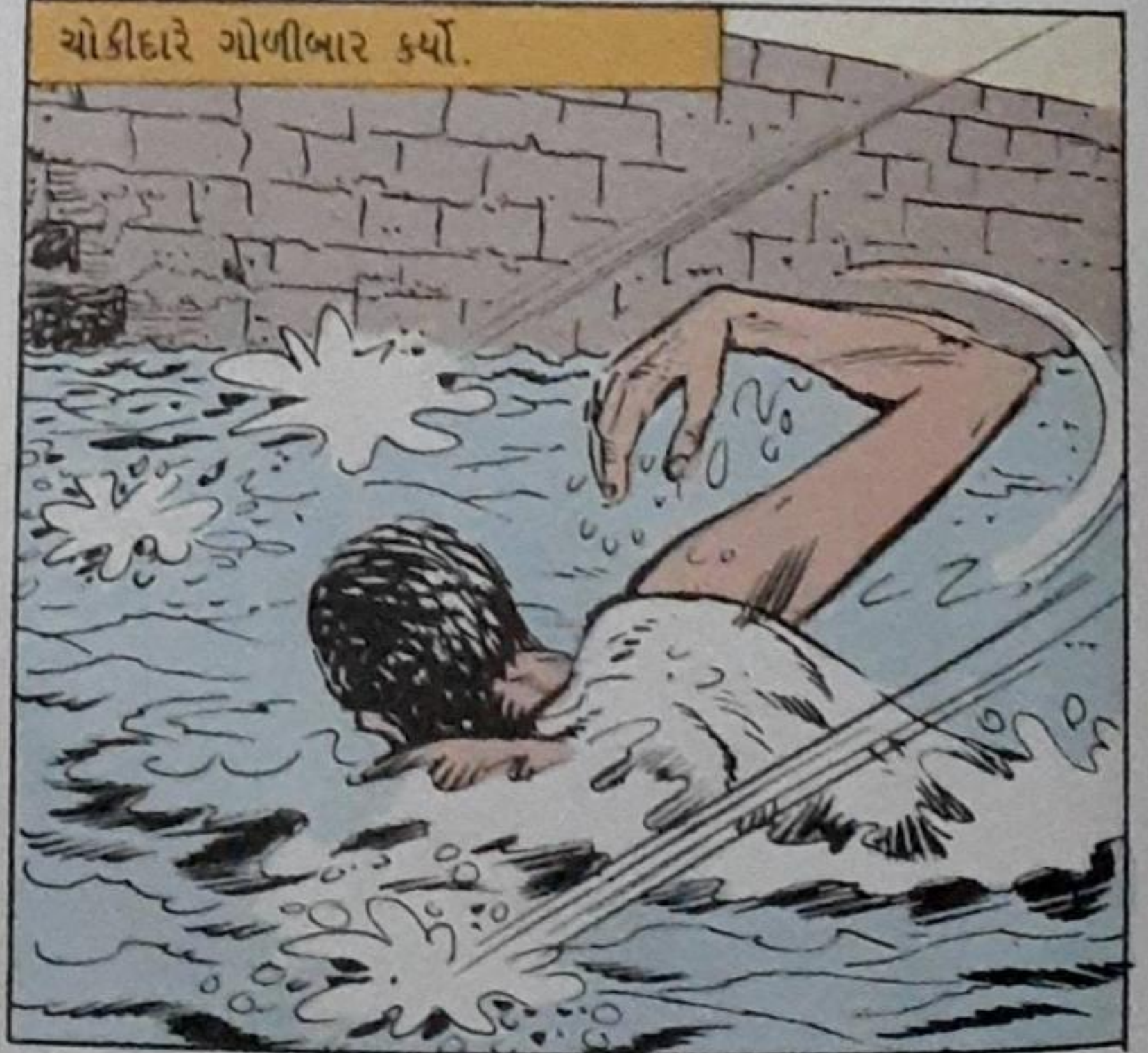
છતાં પણ જ્યારે તેમણે ખૂબી મારી ત્યારે...

ડેક પરના ચોકીદારે તેમનું નિશાન લીધું.

ચોકીદારે ગોળીબાર કર્યો.

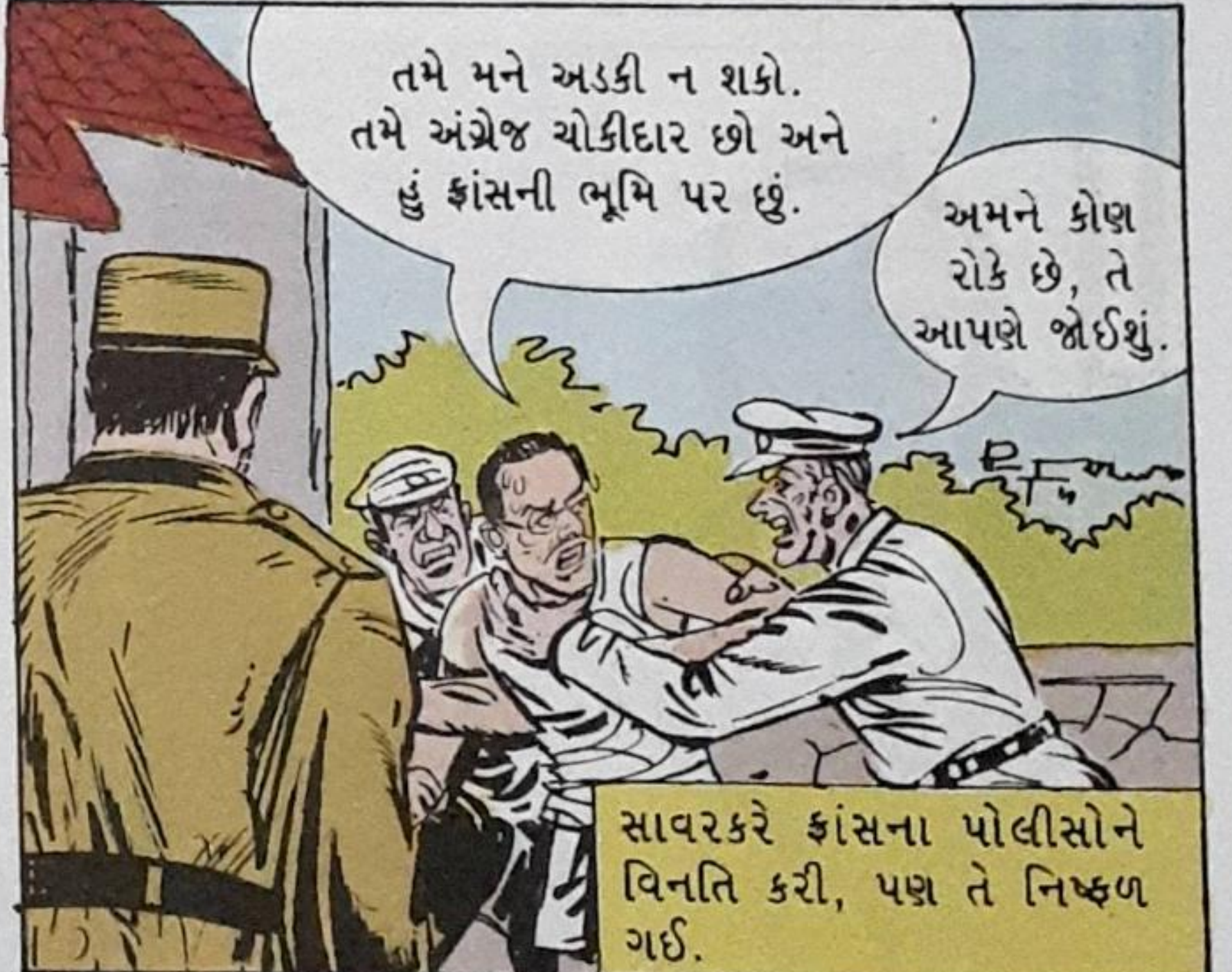
ગોળીઓ સુસવાટા કરતી પાસે થઈને
પસાર થઈ પણ સાવરકર તો પાછળ
જોયા વિના જ તરતા રહ્યા.

જ્યારે તે માર્સેલ્સના બંદરે
પહોંચ્યા ત્યારે...

અને ડક્કા પર ચઢી ગયા ત્યારે -

ચોકીદારો તેમને ઘસડીને વહાણ પર પાછા લઈ ગયા. શ્રીમતી કામા અને અધ્યર ઉતાવળ કરીને માર્સેલ્સ પહોંચી ગયાં. પણ તે એટલાં બધાં મોડાં પડ્યાં હતાં કે કંઈ જ મદદ ન કરી શકે.

૧૯૧૦માં ૨૨મી જુલાઈએ સાવરકર પોલીસ જાપ્ત હેઠળ ભારતમાં આવ્યા. તેમના પર મુંબઈની વડી અદાલતમાં એક ખાસ ન્યાયપંચ નિયુક્ત કરીને કામ ચલાવવામાં આવ્યું.

અમે તહોમતદારને સ્કોટક પદાર્થોના ઉત્પાદન માટેની સૂચનાઓની વહેંચણી બદલ, શસ્ત્રો પૂરાં પાડવા બદલ, છાપેલા લખાણનાં પરિપત્રો દ્વારા યુદ્ધ માટે પ્રેરવા બદલ અને યુદ્ધ કરવા માટે ઉશ્કેરવા બદલ અપરાધી ઠરાવીએ છીએ.

વિનાયક દામોદર સાવરકર, અદાલત તમને આજીવન દેશનિકાલની સજા ફરમાવે છે અને તમારી બધી જ સંપત્તિ જપ્ત કરવામાં આવે છે.

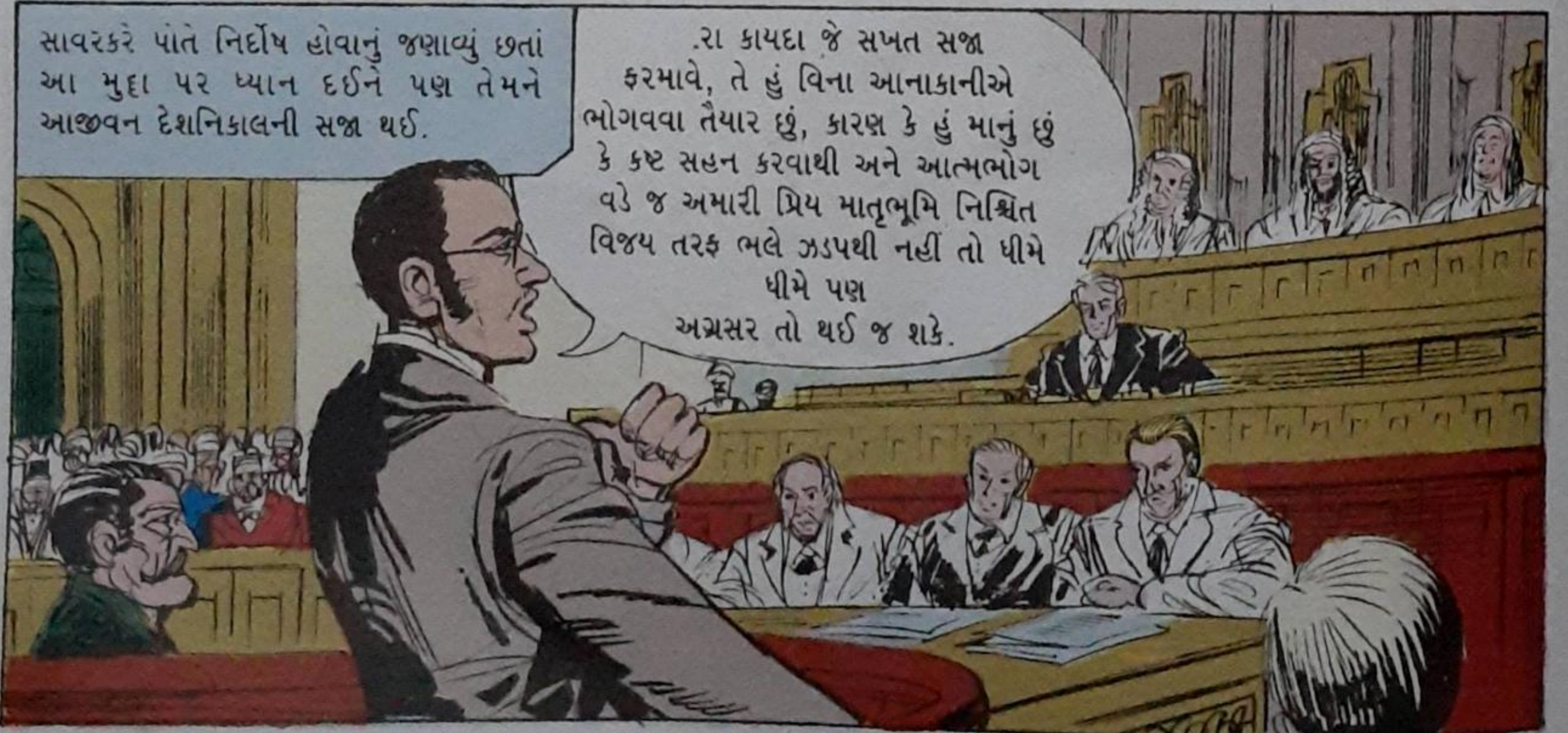
નાસિકના કલેક્ટર જેક્સનના ખૂન બદલ પણ સાવરકર પર કામ ચલાવવામાં આવ્યું.

જે બંદૂક વડે જેક્સનને મારી નાખવામાં આવ્યો હતો, તે બંદૂક સાવરકરે લંડનમાંથી મોકલી હતી.

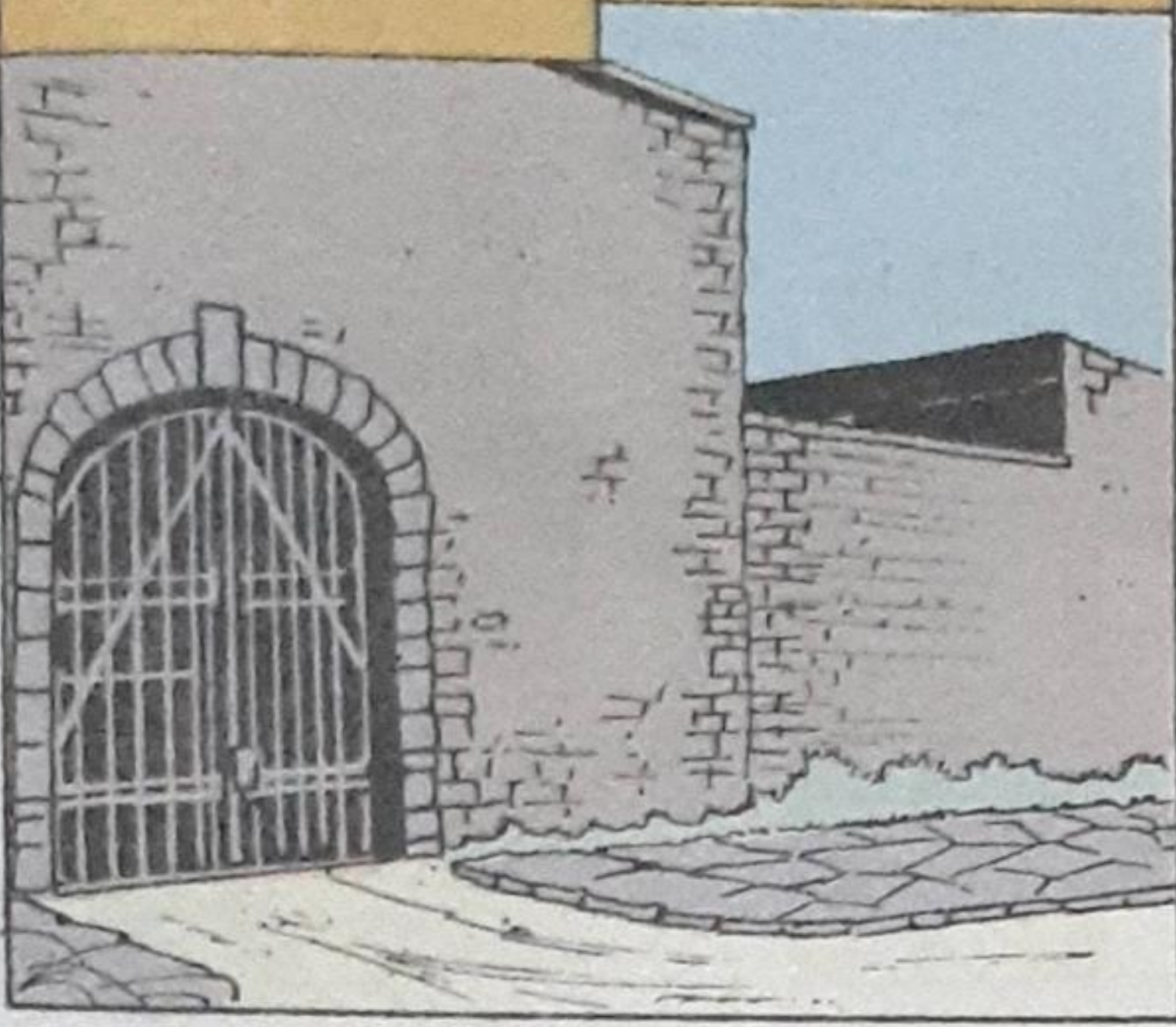

સાવરકરે પોતે નિર્દોષ હોવાનું જણાવ્યું છતાં આ મુદ્દા પર ધ્યાન દઈને પણ તેમને આજીવન દેશનિકાલની સજા થઈ.

રા કાયદા જે સખત સજા ફરમાવે, તે હું વિના આનાકાનીએ ભોગવવા તૈયાર છું, કારણ કે હું માનું છું કે કષ્ટ સહન કરવાથી અને આત્મભોગ વડે જ અમારી પ્રિય માતૃભૂમિ નિશ્ચિત વિજય તરફ ભલે ઝડપથી નહીં તો ધીમે ધીમે પણ અગ્રસર તો થઈ જ શકે.

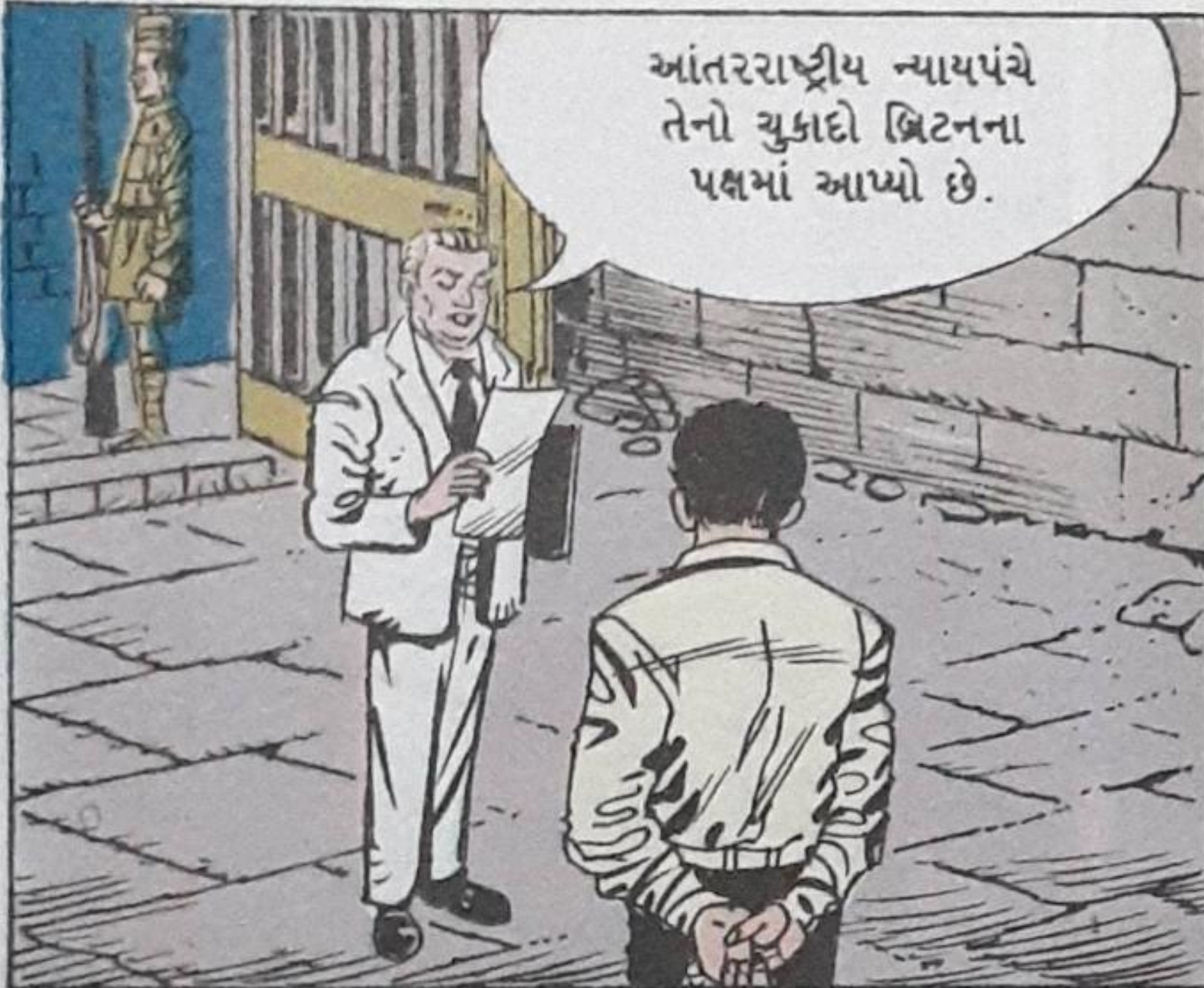
સાવરકરને મુંબઈમાં ડેંગરી જેલમાં લઈ જવામાં આવ્યા.

સાવરકરની ધરપકડ ફાંસની ભૂમિ પરથી થઈ હોવાથી ફાંસનાં કેટલાંક વર્તમાનપત્રોએ માગણી કરી કે તેમને ફાંસ પાછા મોકલી દેવામાં આવે. એક આંતરરાષ્ટ્રીય ન્યાયપંચે અપીલ સાંભળી. તેનો ચુકાદો આવે તેની સાવરકરે ડેંગરીમાં રાહ જોઈ.

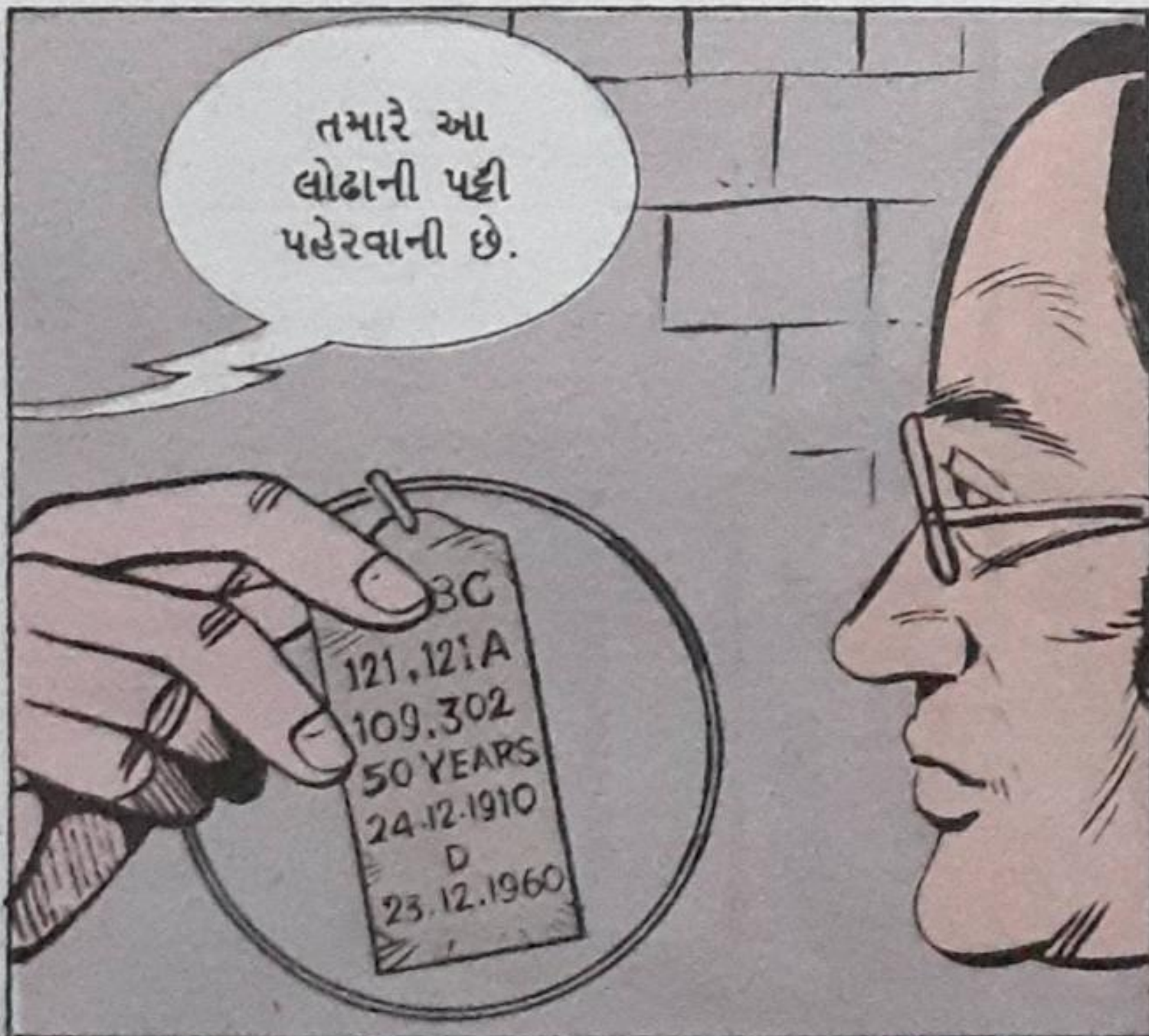
શ્રી સાવરકર, મારે તમને એક માઠા સમાચાર આપવા પડશે.

આંતરરાષ્ટ્રીય ન્યાયપંચે તેનો ચુકાદો બ્રિટનના પક્ષમાં આપ્યો છે.

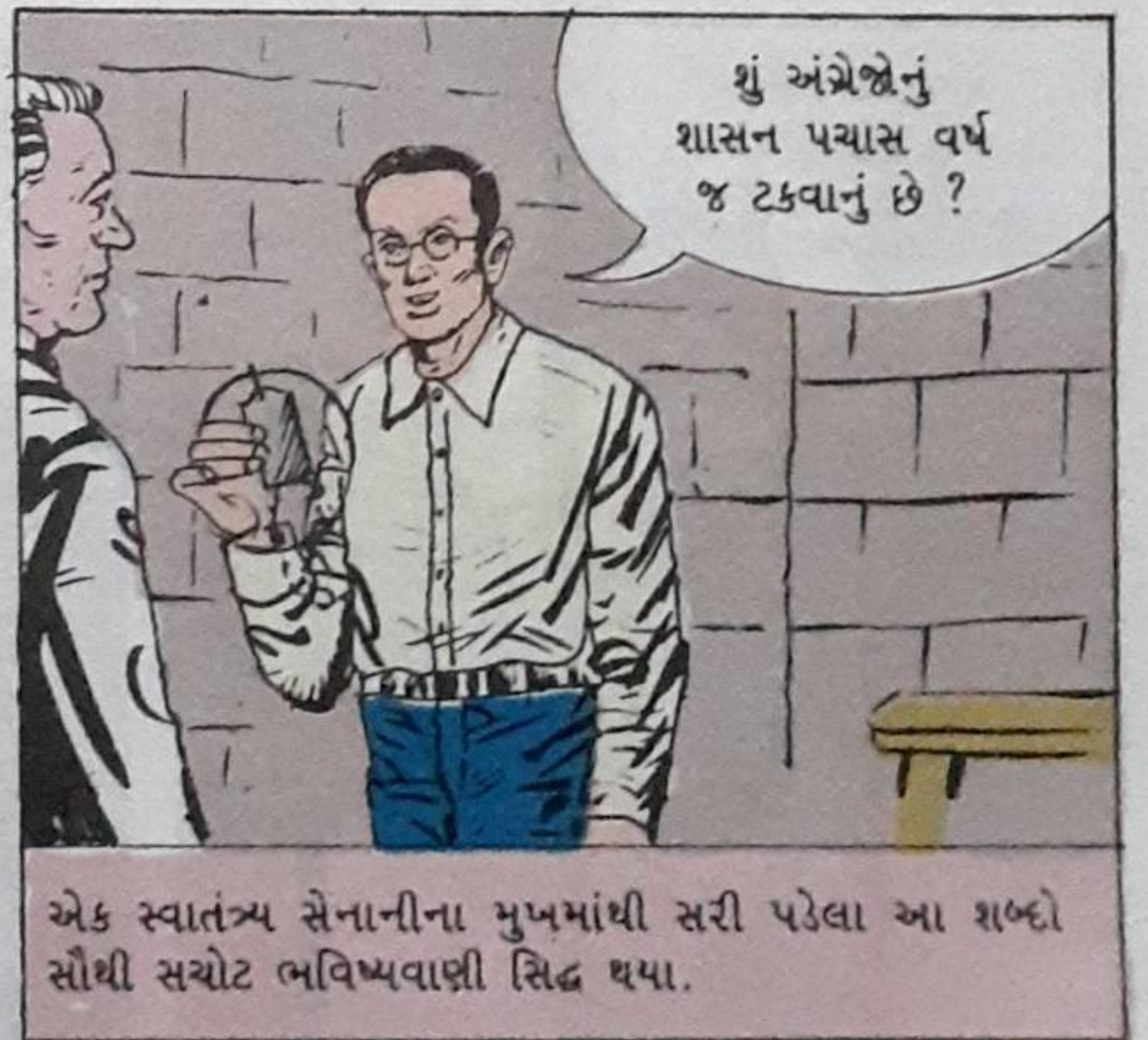

આજીવન દેશનિકાલની સજાનો અર્થ આંદામાનમાં પચીસ વર્ષ. તમારે આવી બે સજાઓ ભોગવવાની છે. તેનો અર્થ એ થયો કે આંદામાનમાં પચાસ વર્ષ ગાળવાનાં છે.

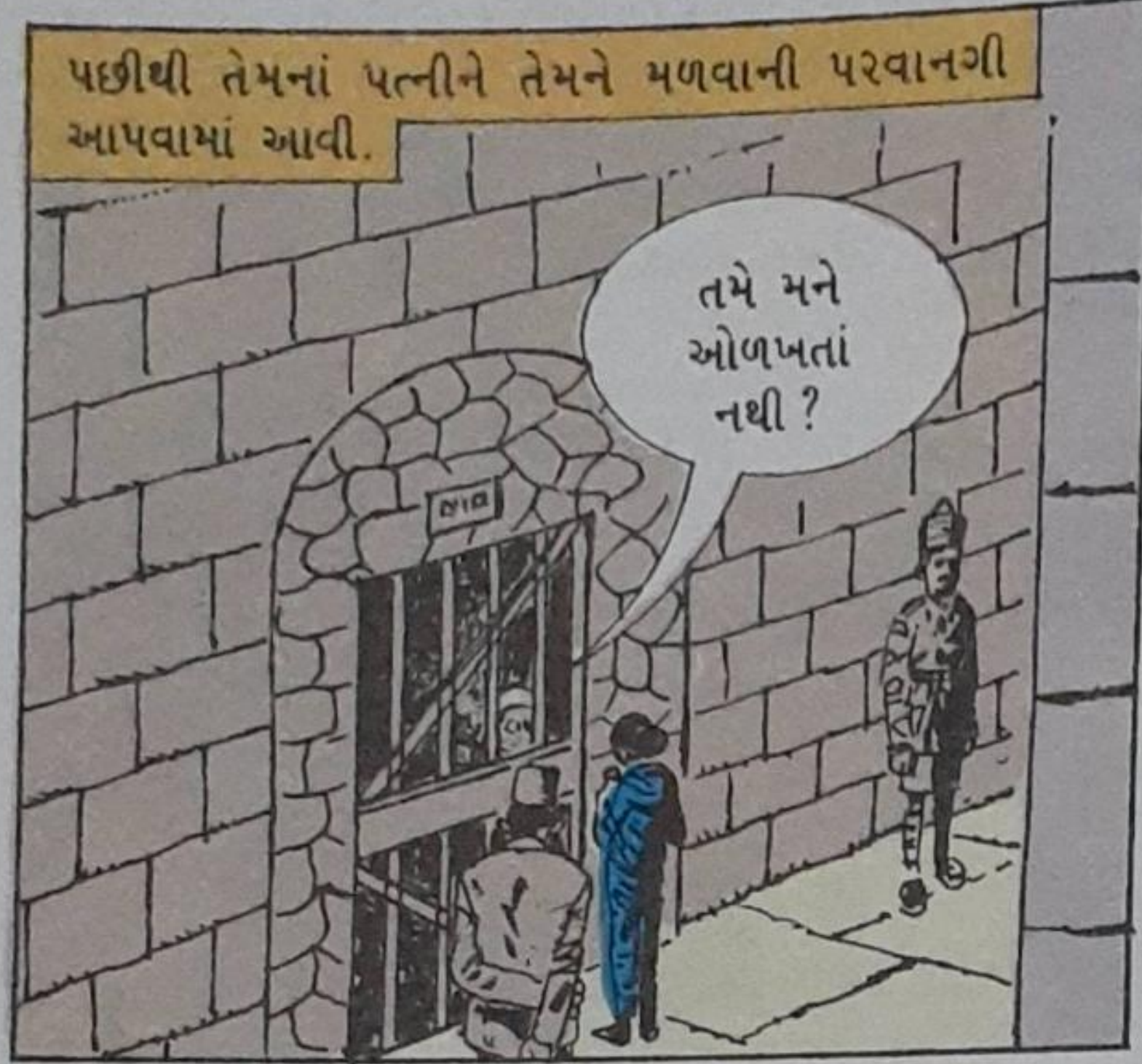
તમારે આ લોઢાની પટ્ટી પહેરવાની છે.

3C
121.121A
109.302
50 YEARS
24.12.1910
D
23.12.1960

શું અંગ્રેજોનું શાસન પચાસ વર્ષ જ ટકવાનું છે ?

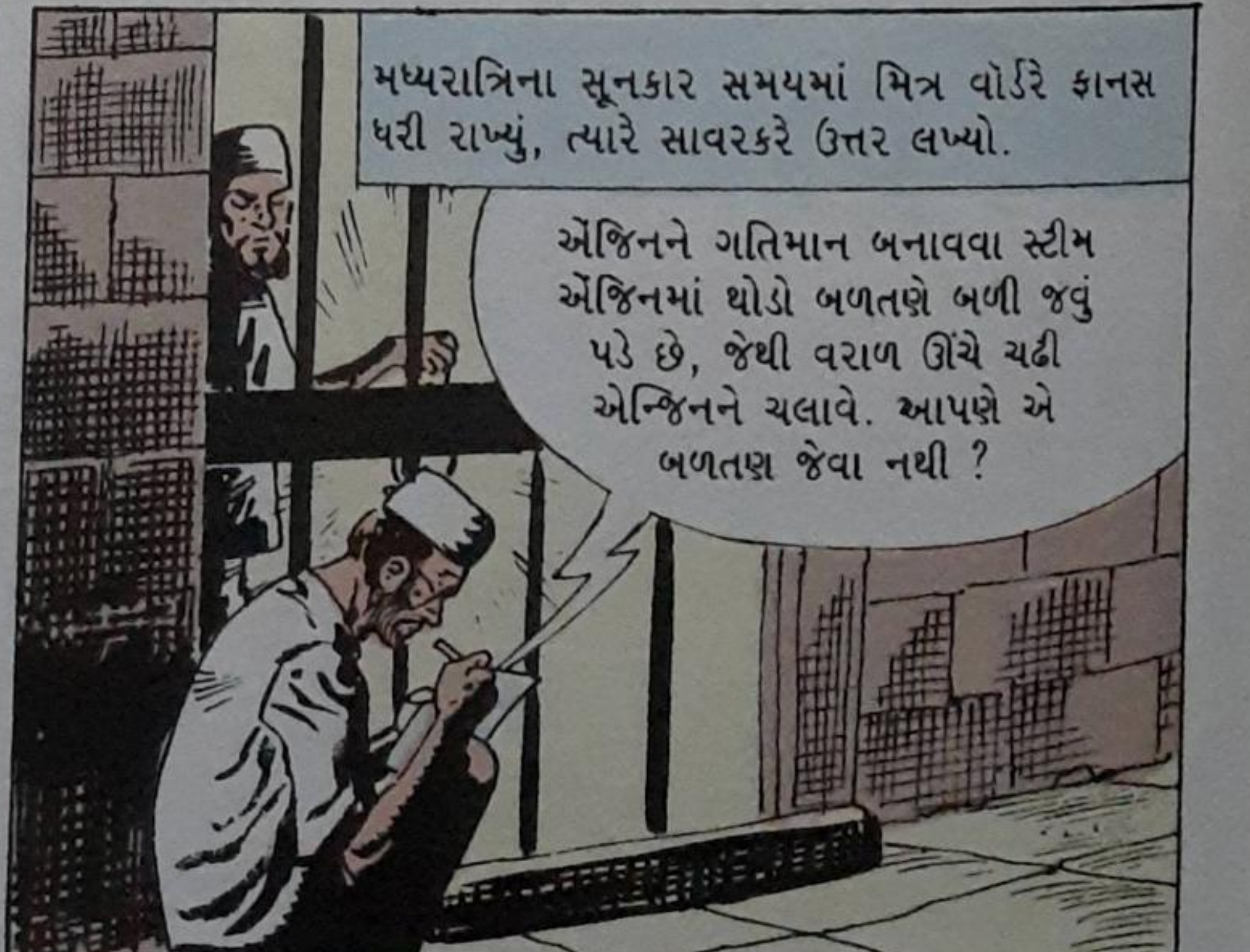
એક સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીના મુખમાંથી સરી પડેલા આ શબ્દો સૌથી સચોટ ભવિષ્યવાણી સિદ્ધ થયા.

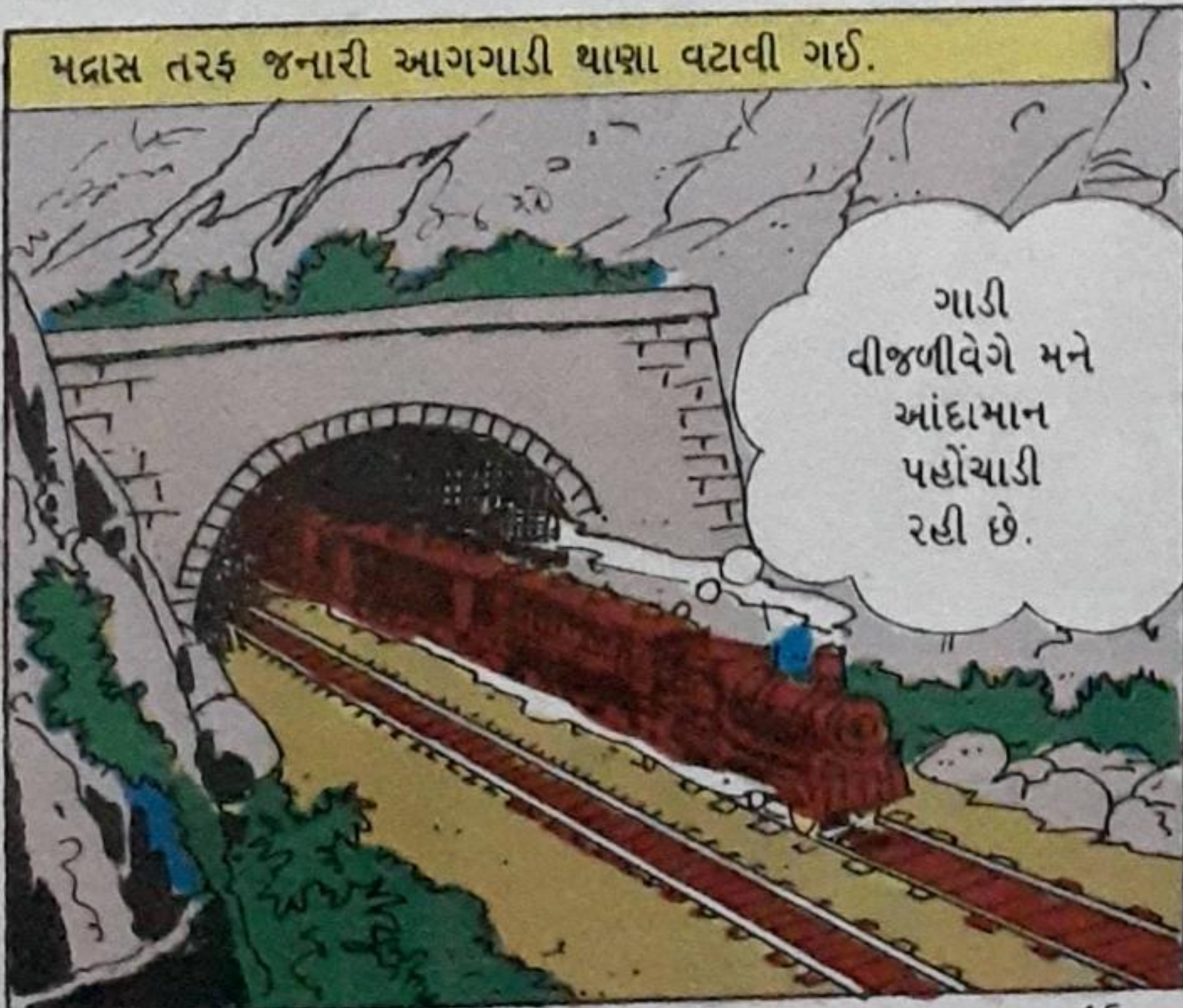
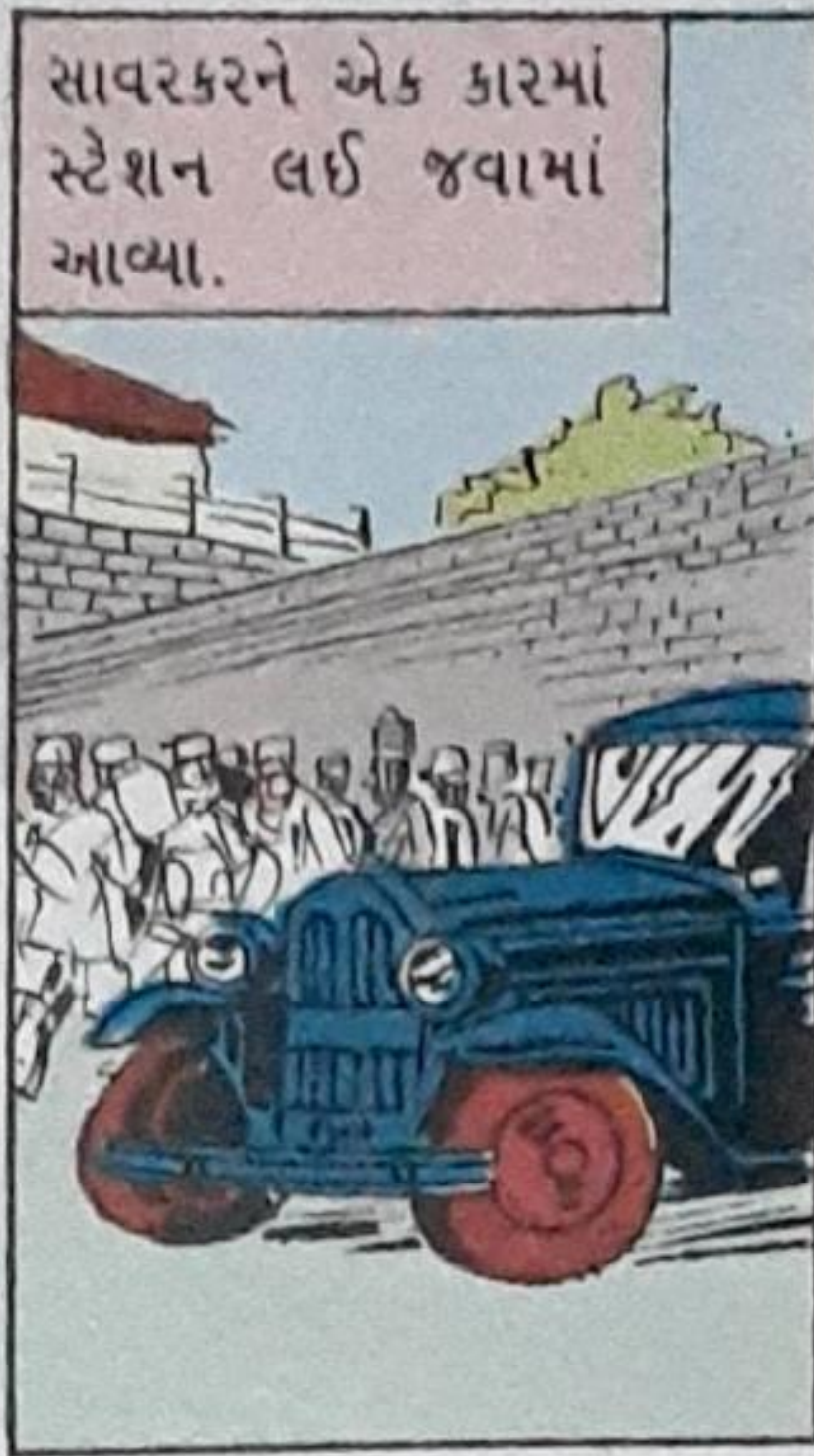
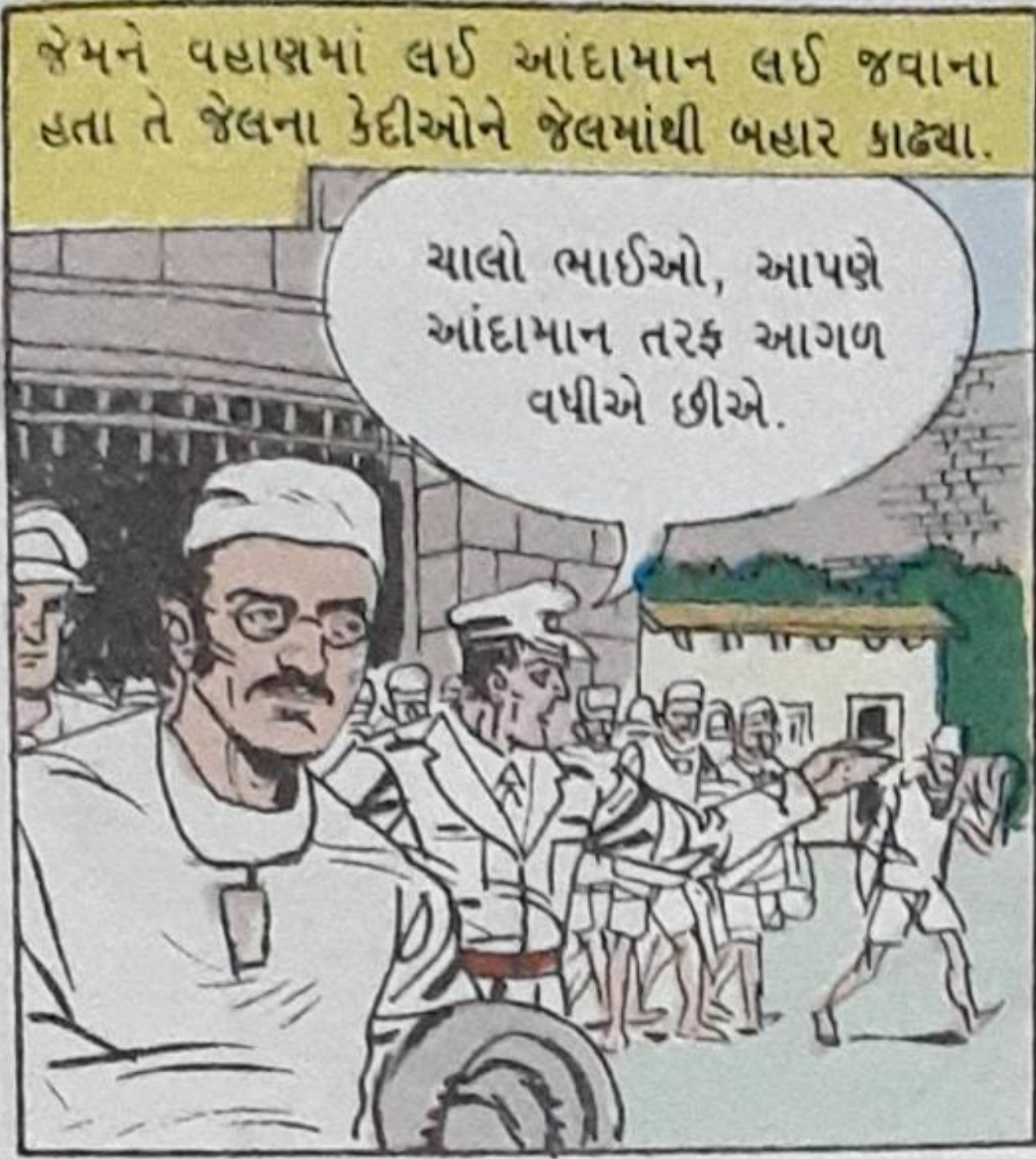

સાવરકરને ભાયખલા જેલમાં લઈ જવામાં આવ્યા. પછી તેમને ઘાણાની જેલમાં લઈ જવામાં આવ્યા. ત્યાં તેમને એક મિત્ર વોર્ડર મળવા આવ્યો.

તેમનો નાનો ભાઈ નારાયણરાવ વાઈસરોયનો જ્ઞાન લેવાના પ્રયત્નમાં સંડોવણીના તહેમતથી કેદમાં પૂરવામાં આવ્યો હતો.

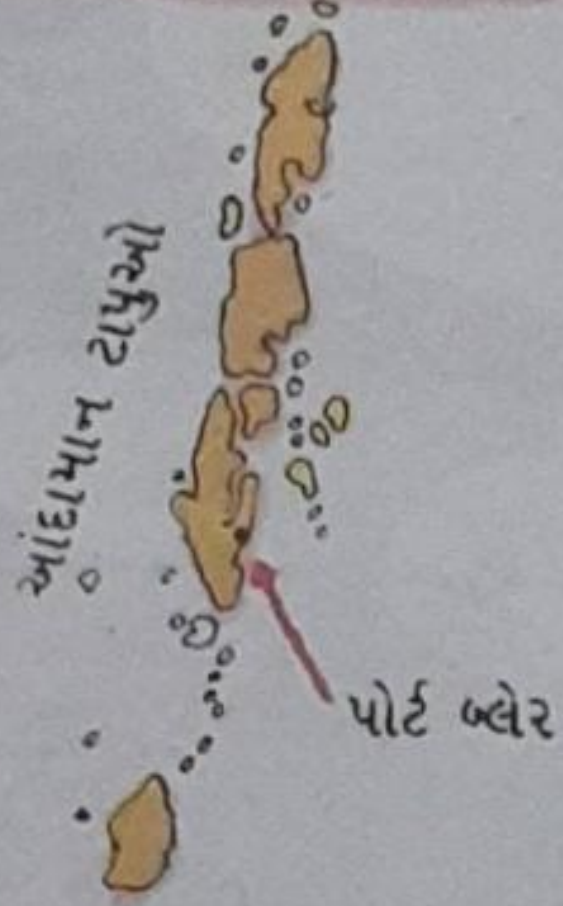

કાળા પાણી

(આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓ)

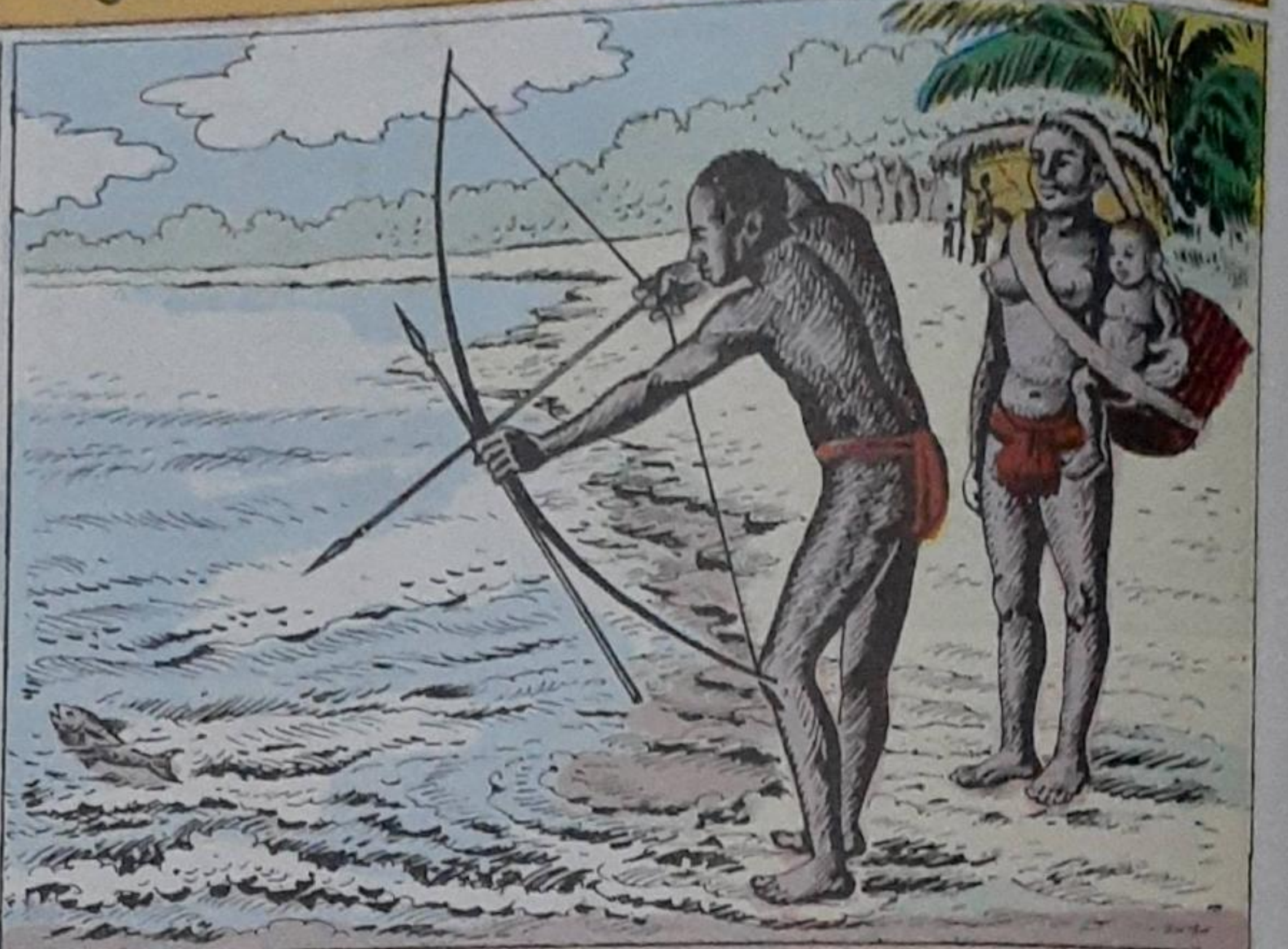
બંગાળના ઉપસાગરમાં 'ઉપસાગરના ટાપુઓ'ના નામે ઓળખાતો ટાપુઓનો સમૂહ આવેલો છે.

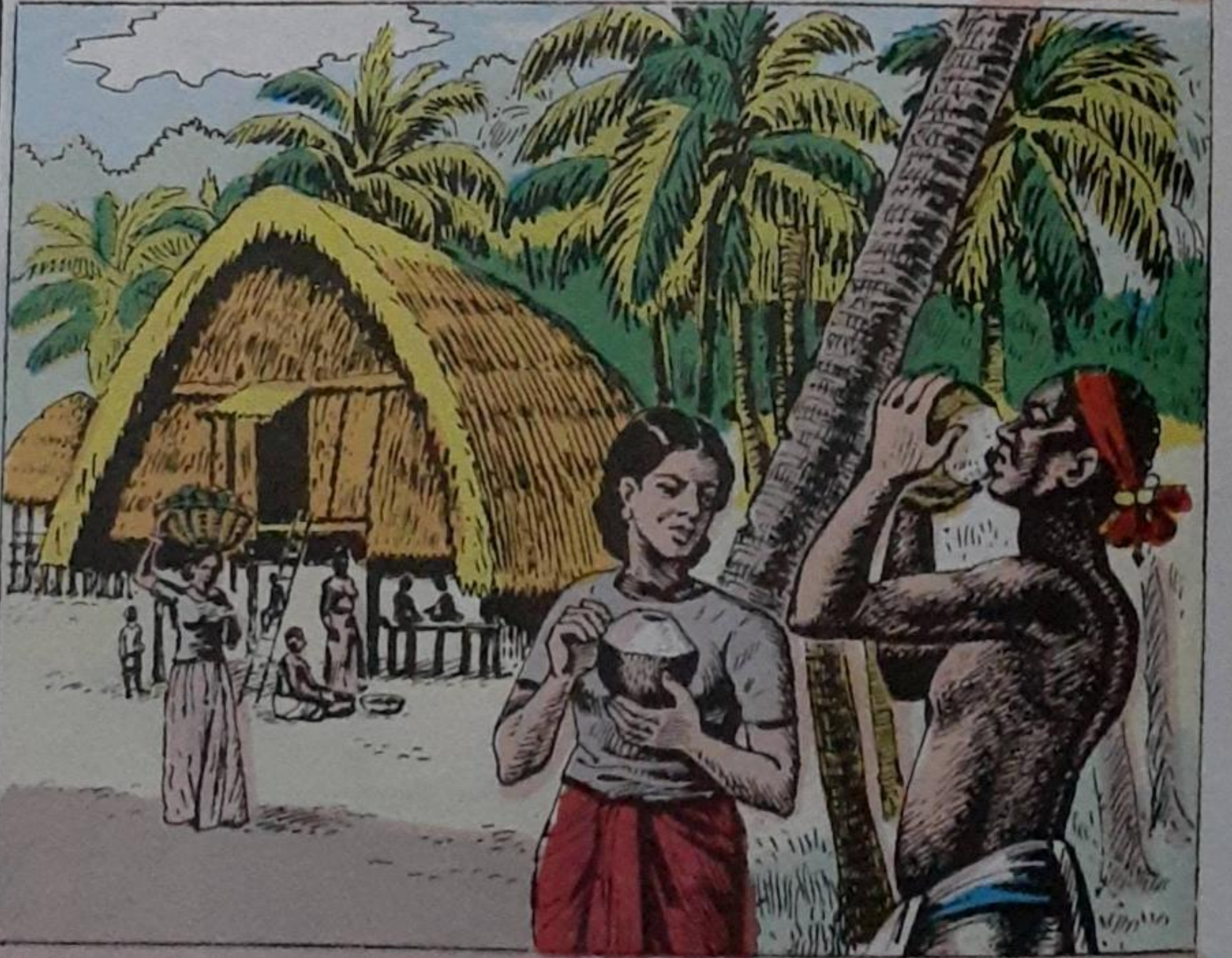
દસ ડિગ્રી ચેનલ

નિકોબાર ટાપુઓ

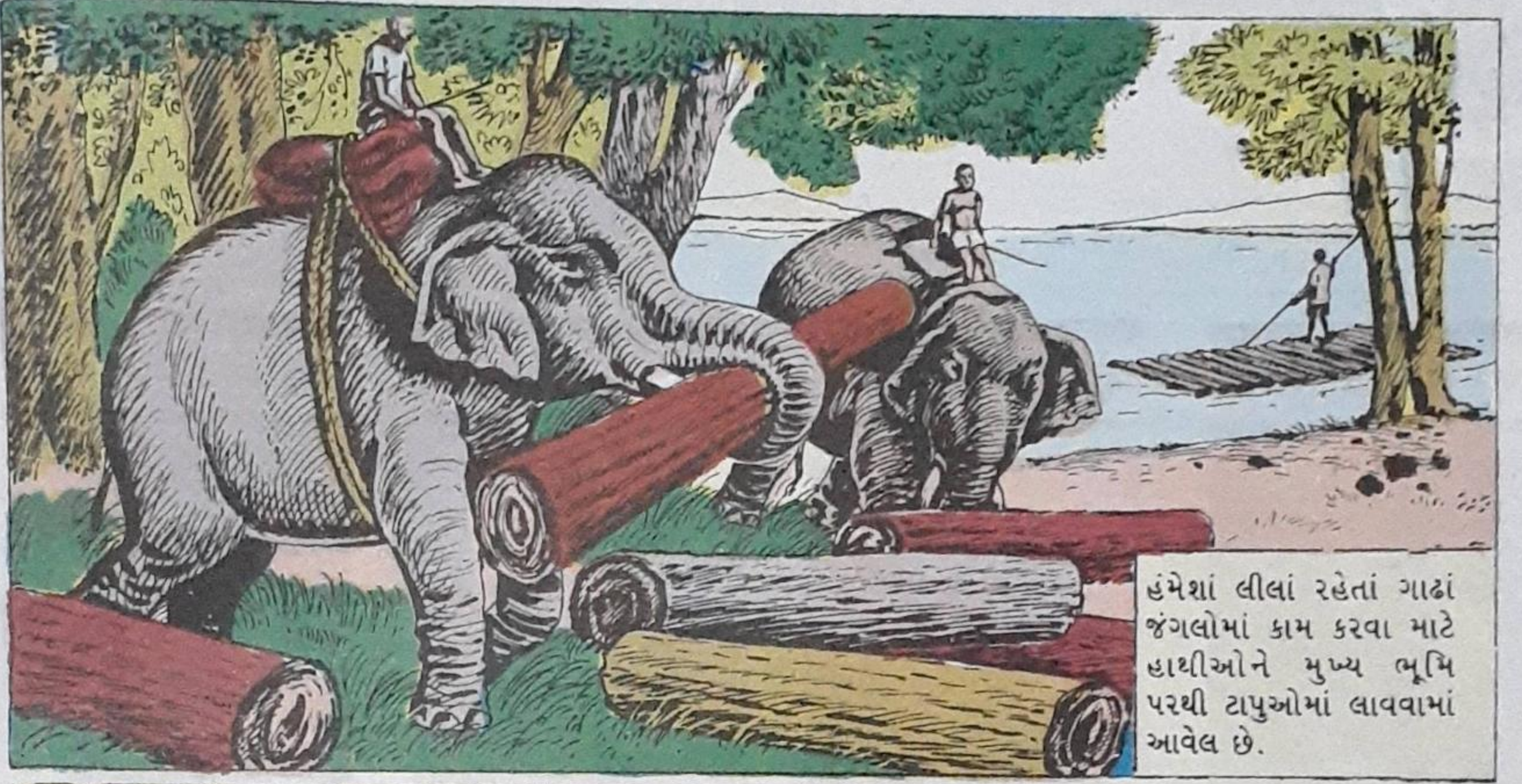
ત્રણસોથી વધુ સંખ્યાના લીલાછમ અને મનોહર ટાપુઓ આંદામાન અને નિકોબાર દ્વીપપુંજ બનાવે છે. ટાપુઓના બે સમૂહનું એક જ વહીવટી એકમ બને છે, અને તે યુનિયન ટેરીટરીના નામે ઓળખાય છે અને કલકત્તા તથા મદ્રાસથી સ્ટીમર મારફતે ત્યાં પહોંચાય છે. મોટો નિકોબાર ટાપુ ભારતનો સૌથી દક્ષિણનો છેડો ગણાય છે.

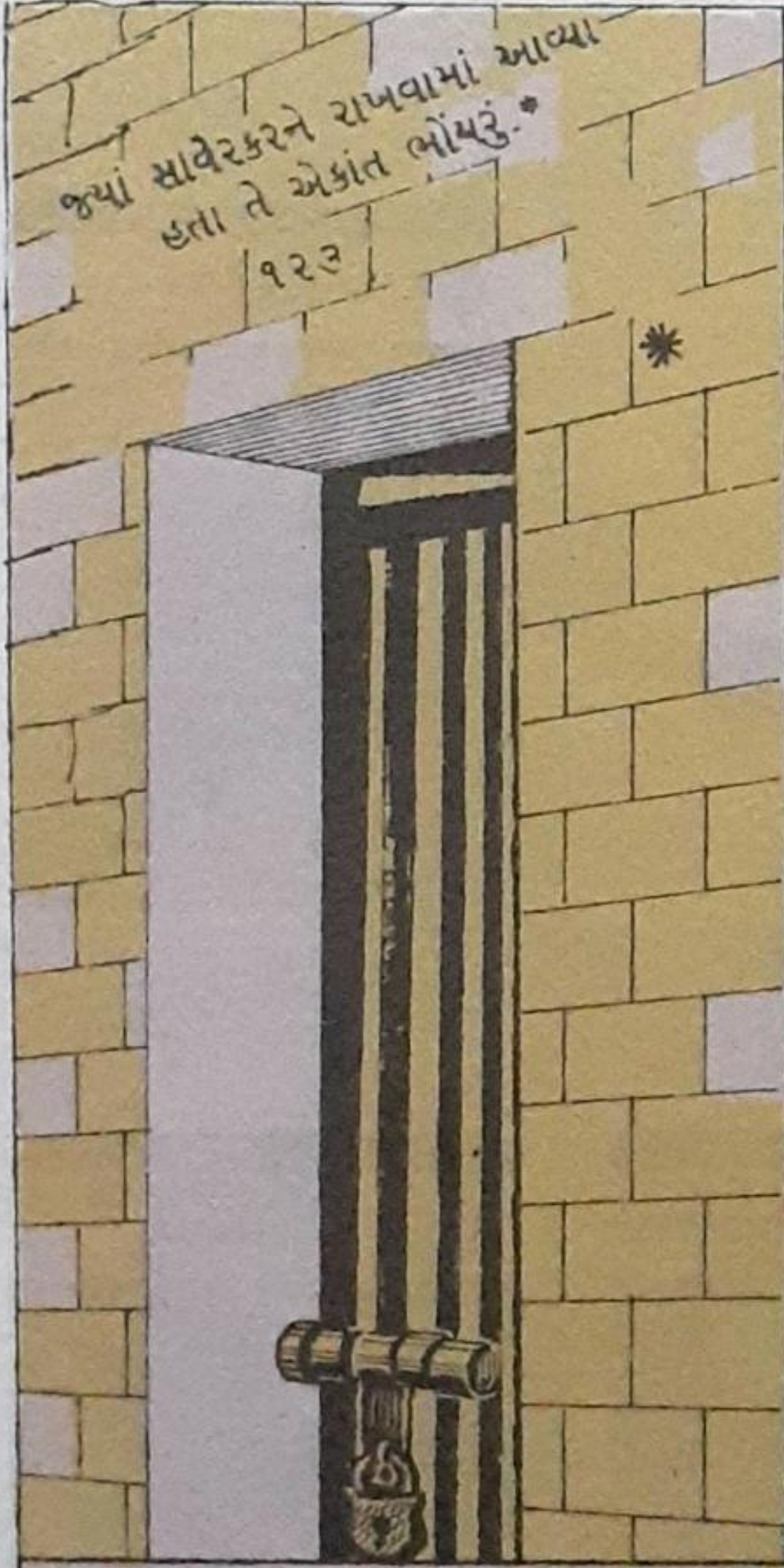
અઢારમી સદીના અંત સુધી પથ્થરયુગની એક ઠીંગણી જૂની જાતિ, જે હબશીઓમાંથી ઊતરી આવી છે. એવી જાતિનું આંદામાન અને નિકોબાર રહેઠાણ હતું. ૧૯૭૧માં તેમની સંખ્યા ૫૦૦થી ઓછી હતી અને અત્યારે તે લોપ થવાની ધમકી આપી રહ્યા છે. હજી પણ તેઓ શિકાર કરવાના અને ખોરાક ભેગો કરવાના તબક્કે છે. તેઓ ધનુષનો ઉપયોગ માછલી મારવામાં અને શિકારમાં પણ કરે છે.

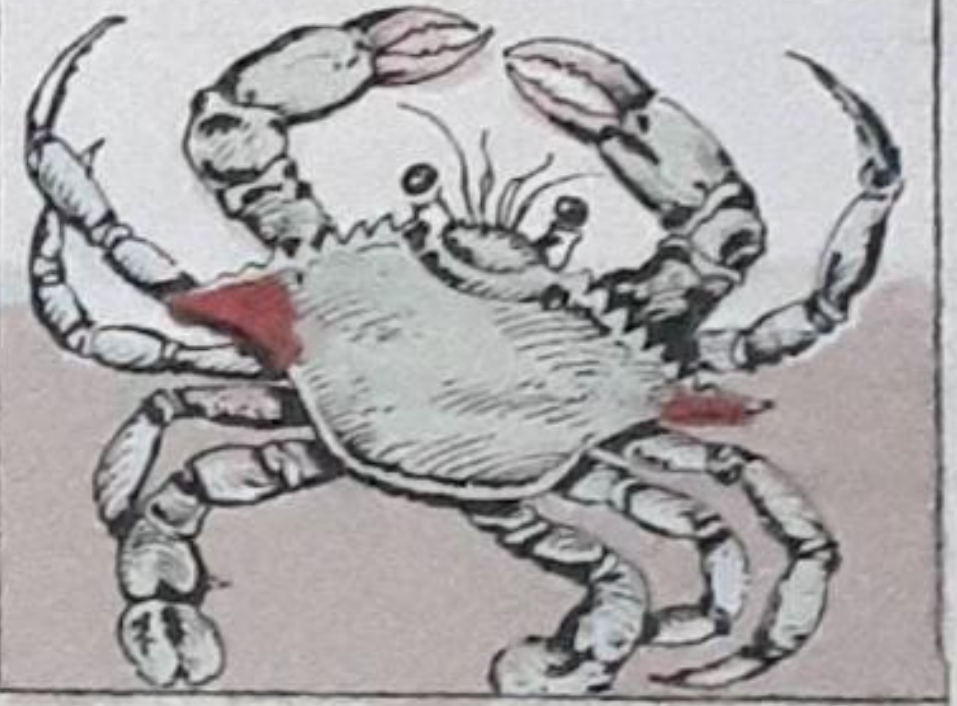
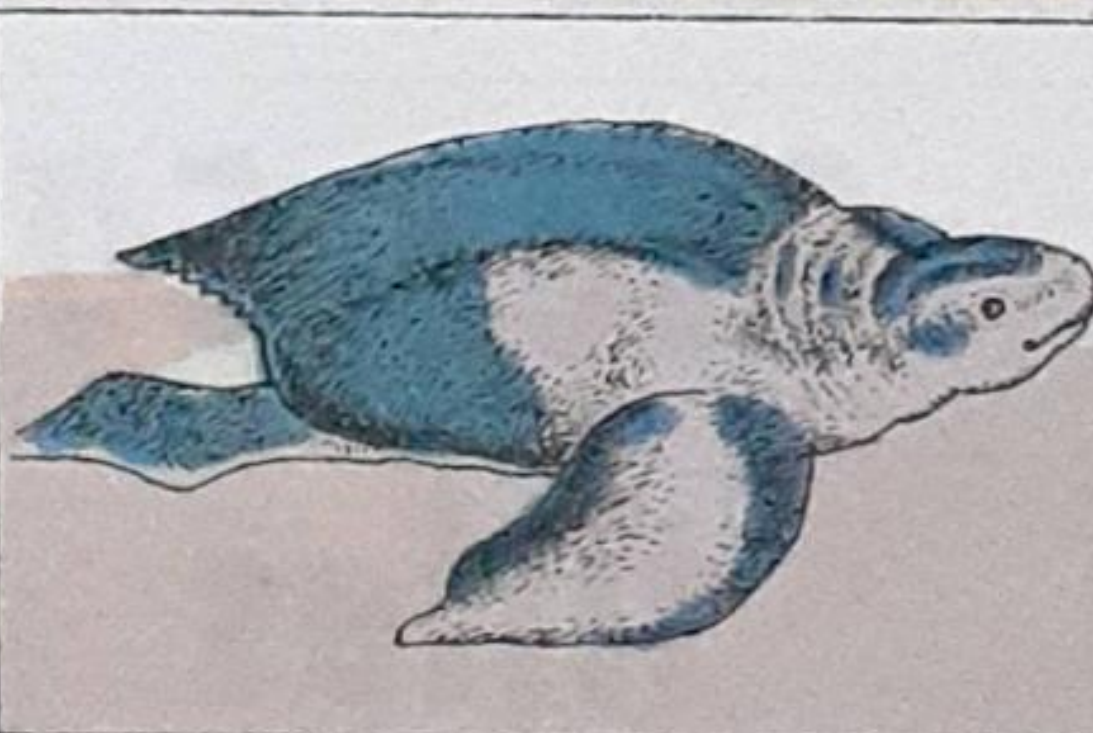
નિકોબારના લોકો હબશી જાતિના નહીં, પણ મોંગોલ જાતિના છે. તેઓ ખેતી કરે છે અને જંગલી તાડ અને નાળિયેરીઓનાં શુકની વચ્ચે લાકડીઓ પર પોતાની ઝૂંપડીઓ બાંધે છે.

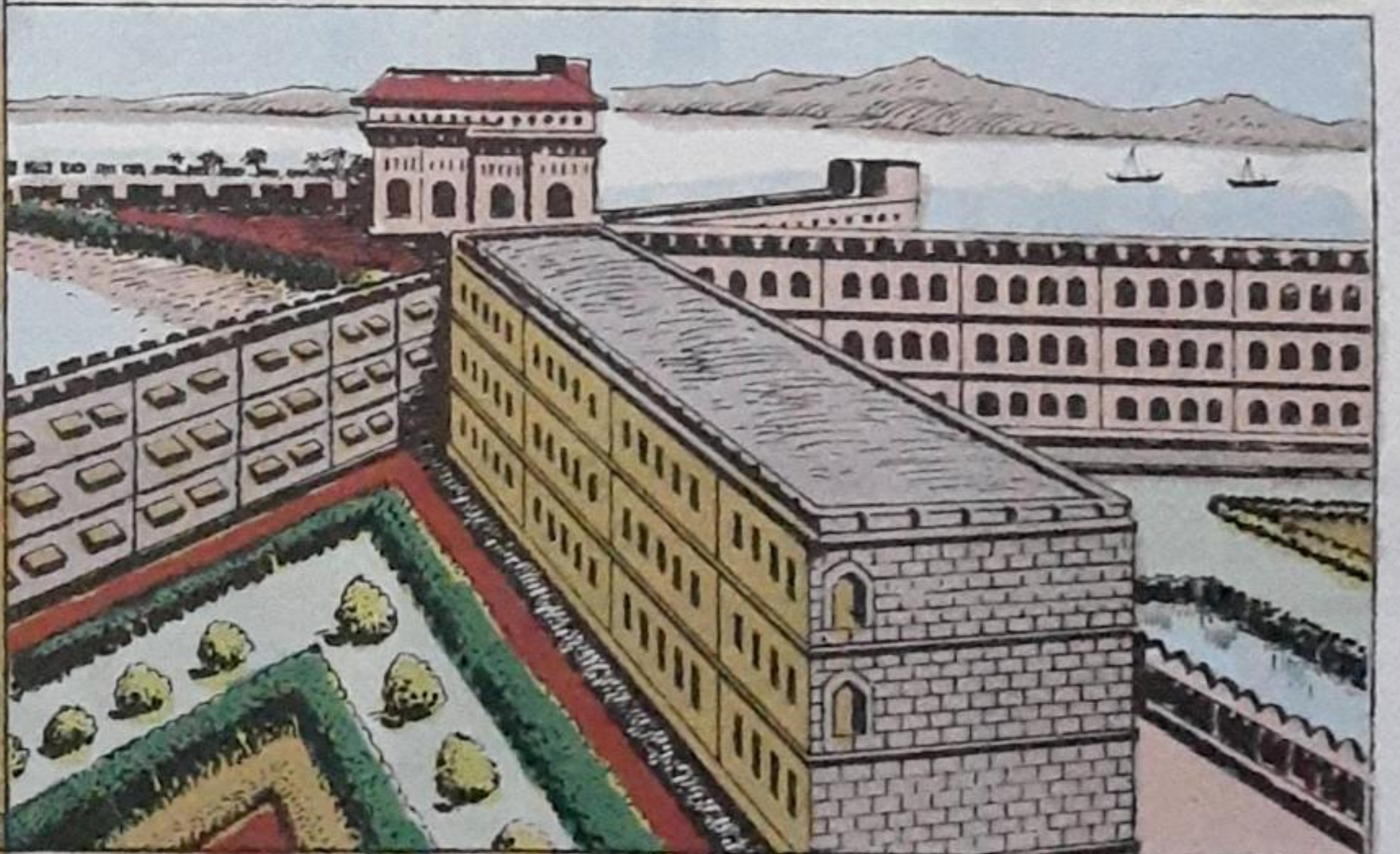
હંમેશાં લીલાં રહેતાં ગાઢાં જંગલોમાં કામ કરવા માટે હાથીઓને મુખ્ય ભૂમિ પરથી ટાપુઓમાં લાવવામાં આવેલ છે.

જ્યાં સાવરકરને રાખવામાં આવ્યા હતા તે એકાંત ભોંયડું. * ૧૨૩

દુનિયાના સૌથી મોટા કાચબા જેવાં દરિયાઈ પ્રાણી અને ચોર કરચલા ટાપુઓની આજુબાજુના પાણીમાં મોટી સંખ્યામાં છે.

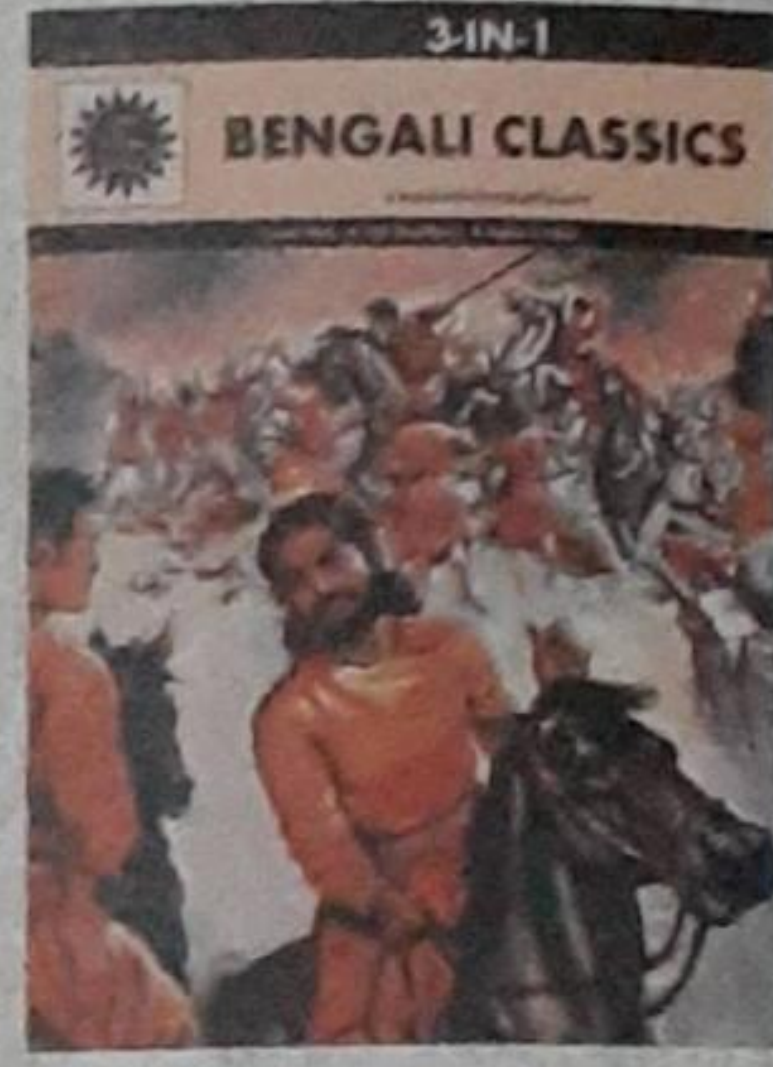
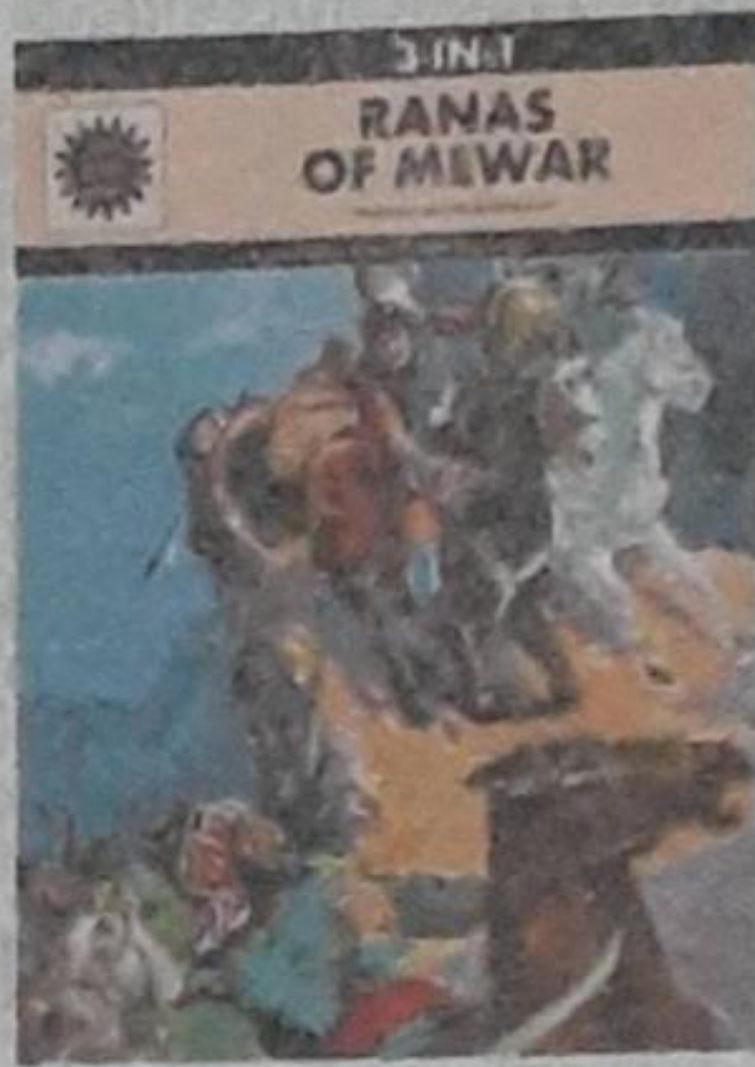
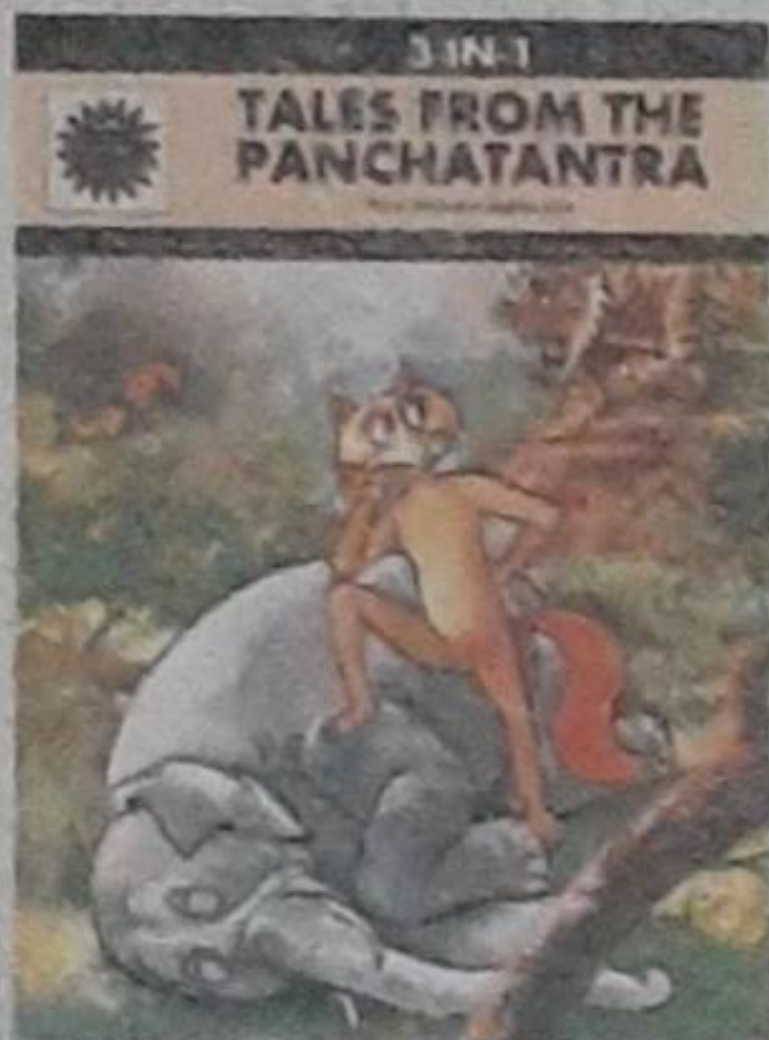
ટાપુઓનું પાટનગર પોર્ટ બ્લેર મુખ્ય બંદર છે. અંગ્રેજો આંદામાનનો ઉપયોગ સજા કરવાની વસાહત તરીકે કરતા તેમણે અહીં વિકરાળ ભોંયરાવાળી જેલ બાંધી હતી, જ્યાં ફક્ત અપરાધીઓ જ નહીં પણ કેટલાક સ્વાતંત્ર્યસેનાનીઓને પણ કેદ કરવામાં આવેલા હતા. આ દ્વીપપુંજ એક સમયે દેશના સૌથી ભયંકર સ્થળ તરીકે કાલા પાની (જ્યાં કાળા રંગનું પાણી છે.) તરીકે ઓળખાતો. સુભાષચંદ્ર બોઝે આ ટાપુઓને શહીદ અને સ્વરાજ ટાપુઓ નામ આપ્યું. ટાપુઓ જ્યાં સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓ એટલા માટે શહીદ થયા હતા, કે દેશ સ્વતંત્રતા જીતી શકે.

* ભોંયરાની ભીંત પરની દીવાલ પર જે જોડણી છે, તે મુજબ. 17

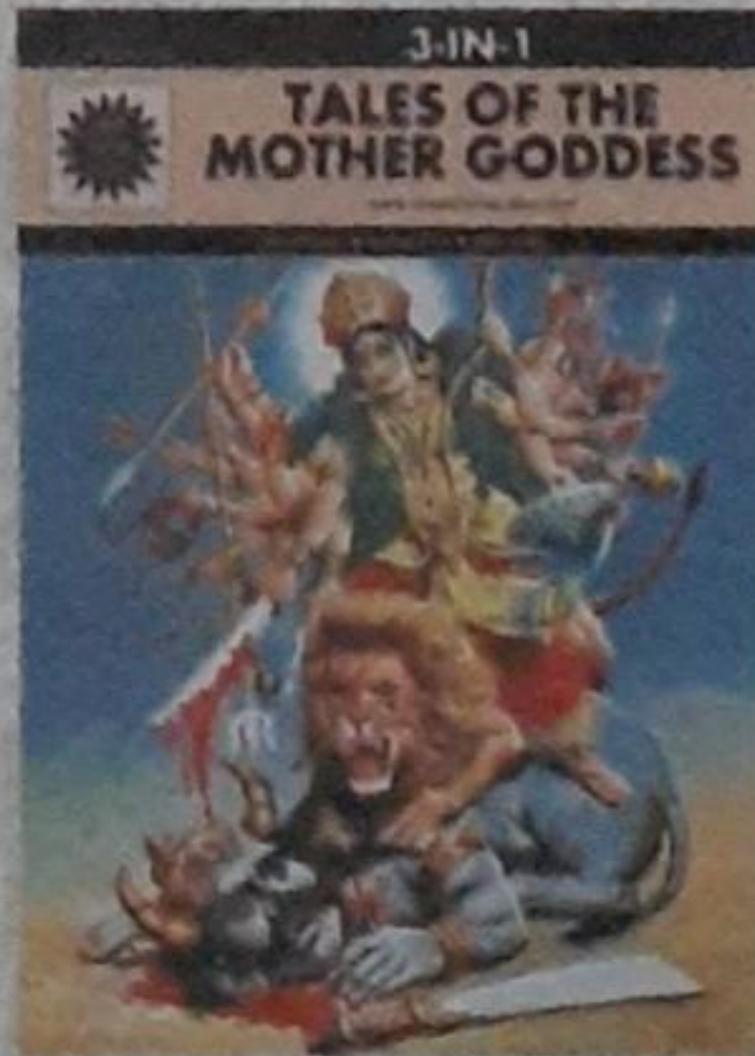
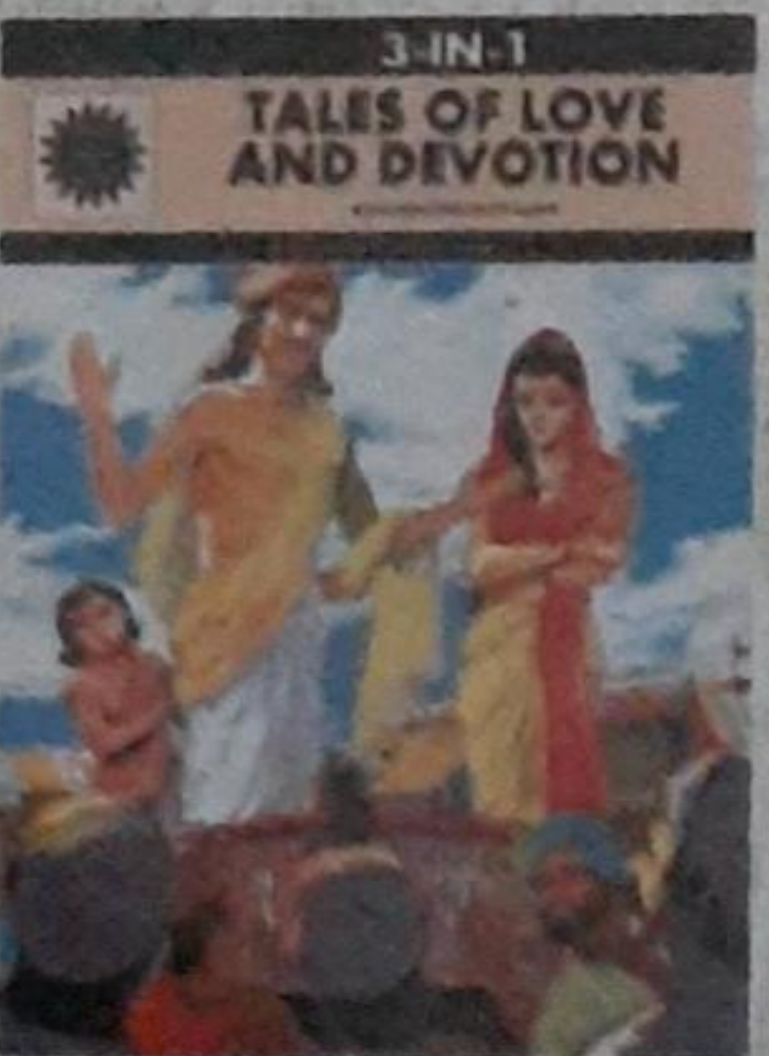
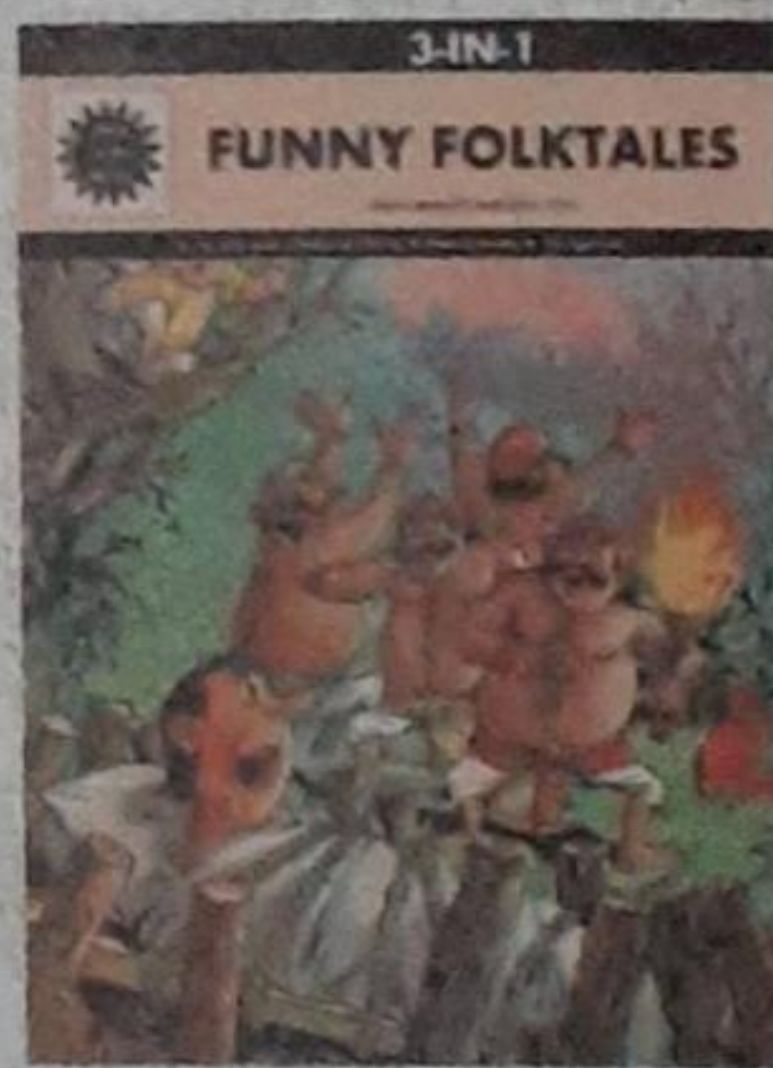

AMAR CHITRA KATHA

3-IN-1

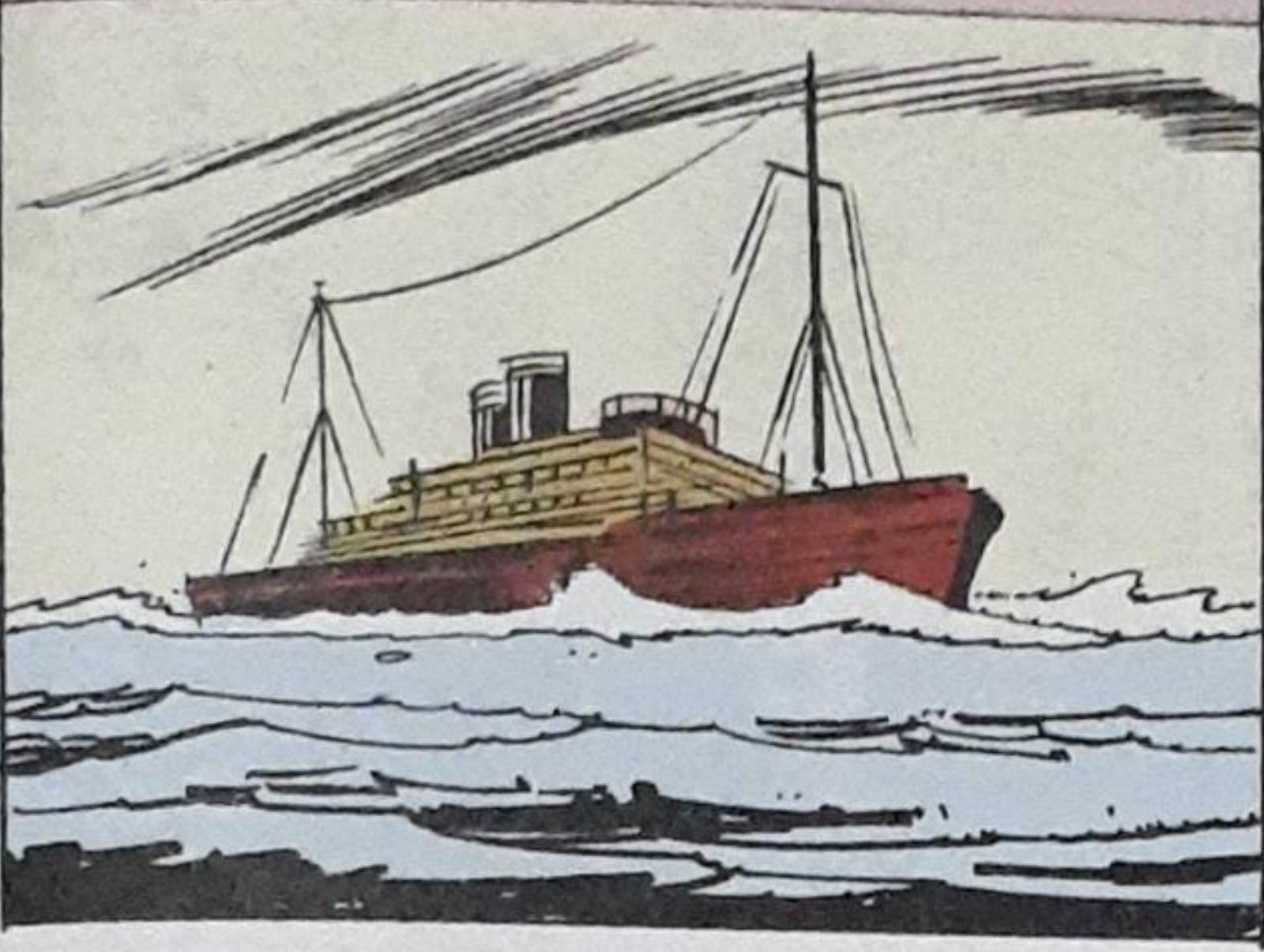

**Over 50
titles
available in
paperback**

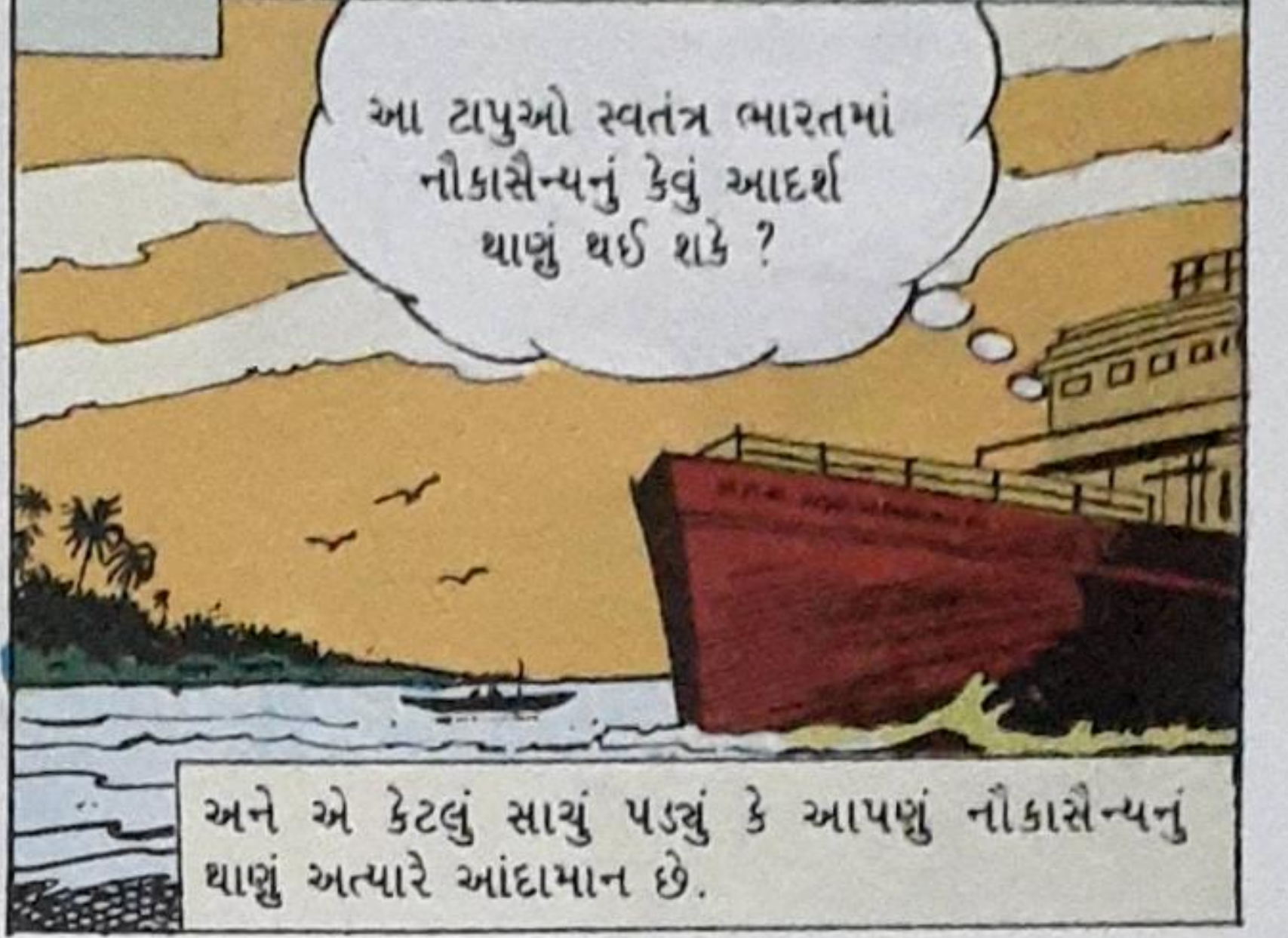

All titles available on www.amarchitrakatha.com.

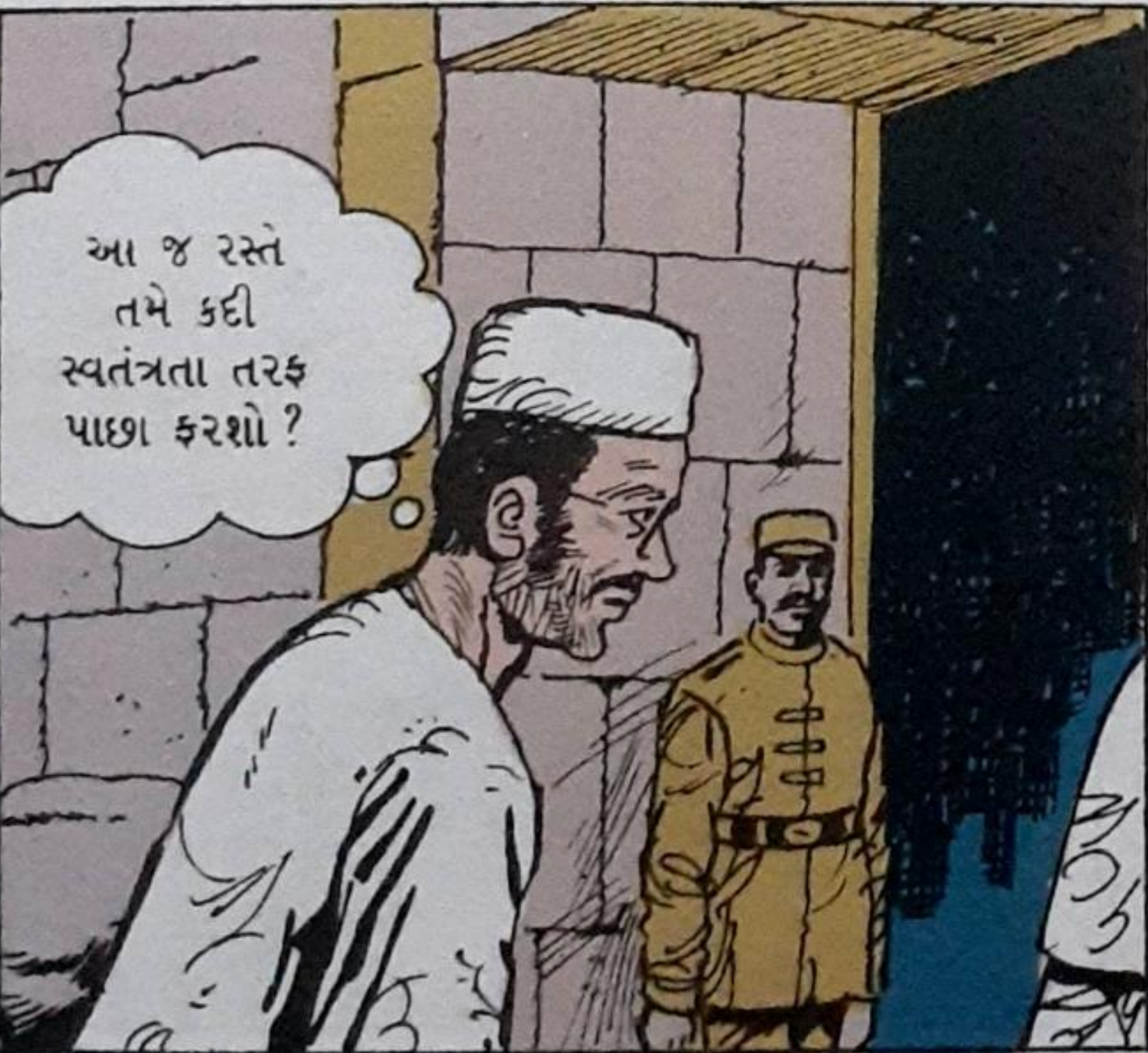
મદ્રાસથી સાવરકર તથા અન્ય કેદીઓને એસ.એસ. મહારાજા સ્ટીમરમાં આંદામાન લઈ જવામાં આવ્યા.

તા. ૪ જુલાઈ, ૧૯૧૧ના રોજ સ્ટીમર આંદામાનની રાજધાની પોર્ટ બ્લેરે પહોંચી.

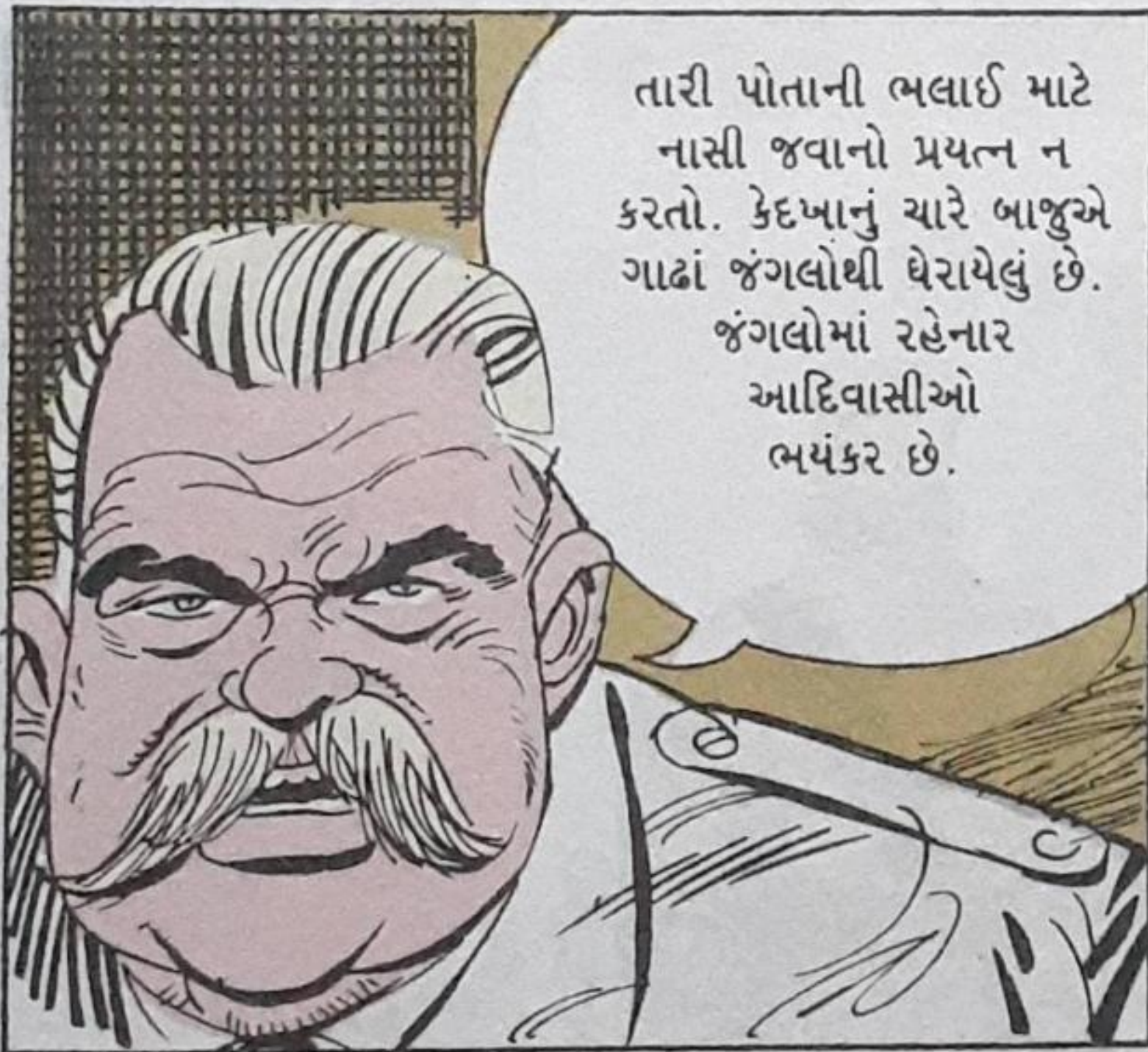
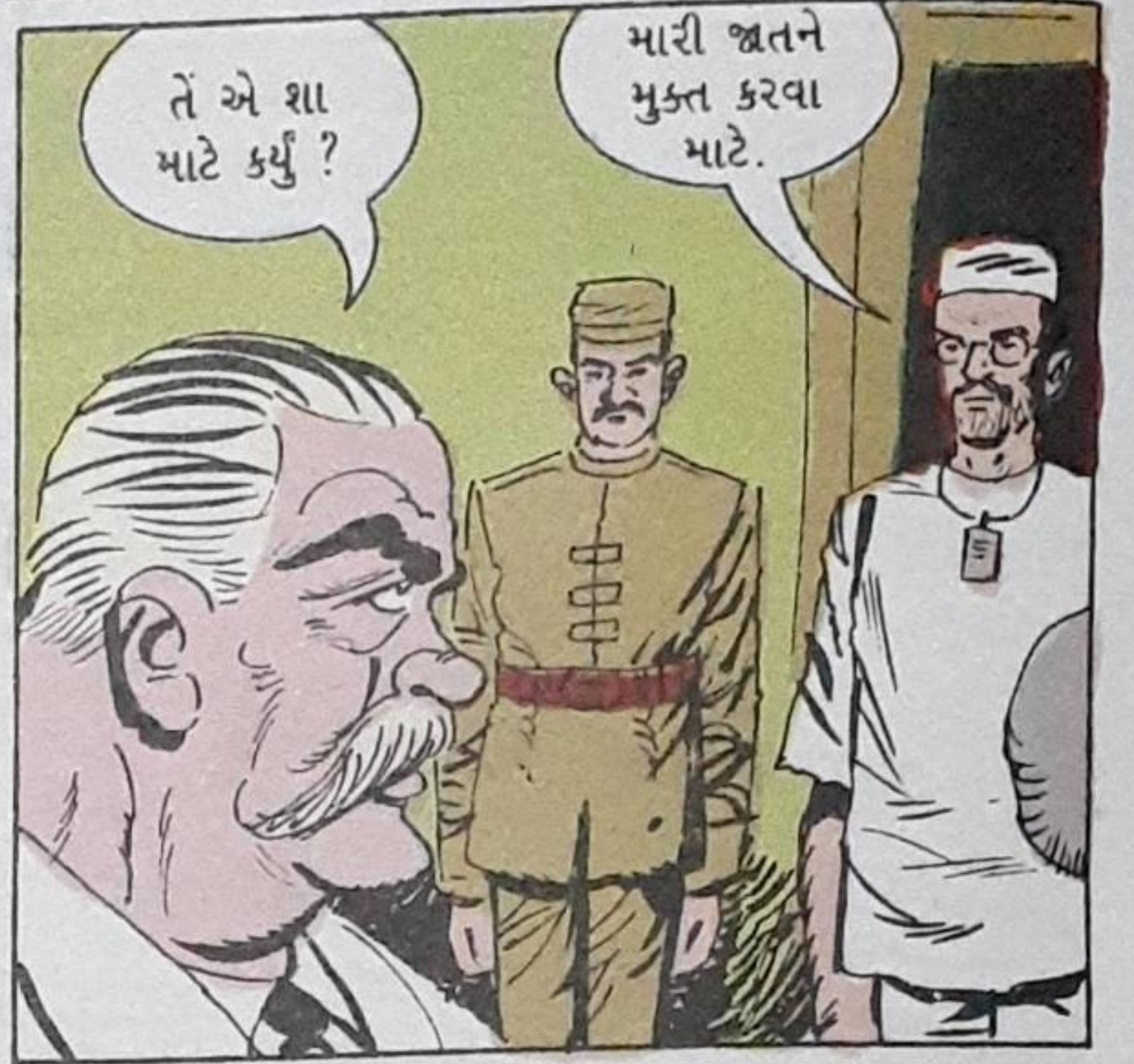
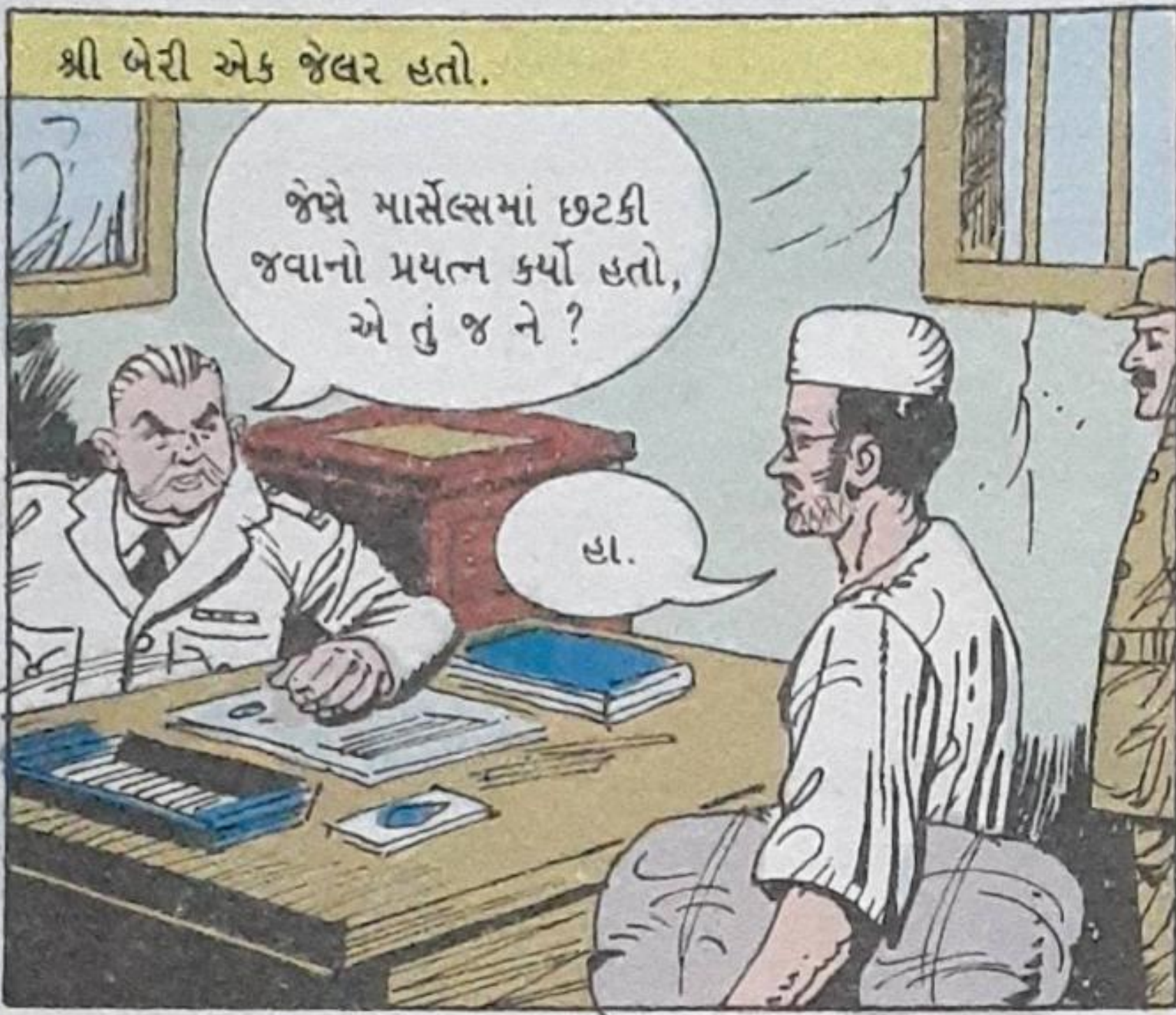

તેઓ પાસે આવેલી જેલ તરફ જવા લાગ્યા ત્યારે -

સાવરકર અંદર ગયા. તેમના ગયા પછી દરવાજો બંધ થયો. તેમને લાગ્યું કે તેમણે મૃત્યુના જડબામાં પ્રવેશ કર્યો હતો.

તેમને સોંપવામાં આવેલું પહેલું કામ ફરશી અને લાકડાની ભારે મોગરીથી નાખિયેરીના ઝાડની છાલના નાના નાના ટુકડા કરવાનું હતું.

પછીથી -

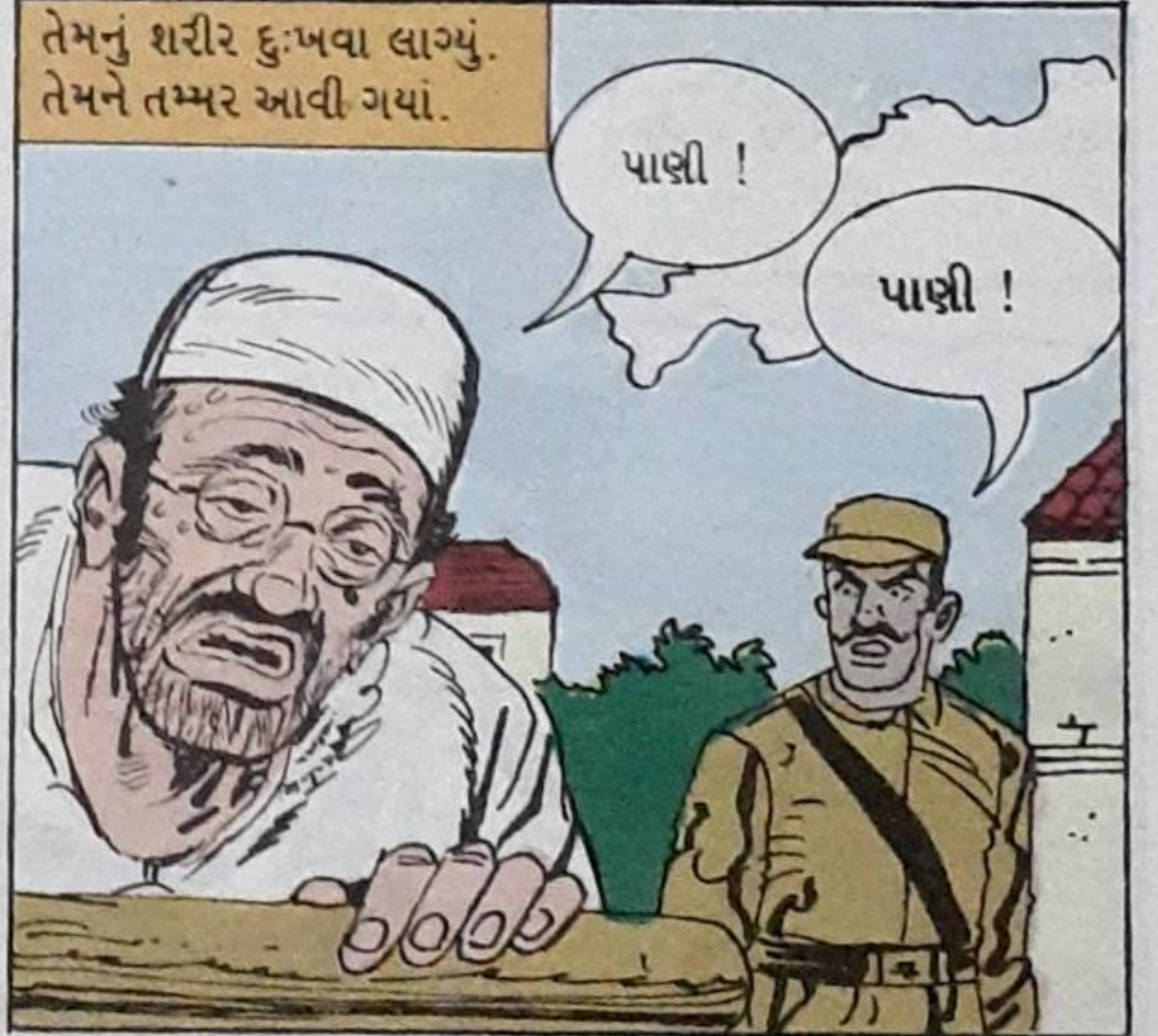
સાવરકર, હવે તને બઢતી આપવામાં આવી છે. હવે તું ઘાણી પર કામ કરીશ.

ઘાણી પરનું કામ ખૂબ મહેનત કરવી પડે તેવું, કંટાળાજનક અને થકવી નાખનારું હતું.

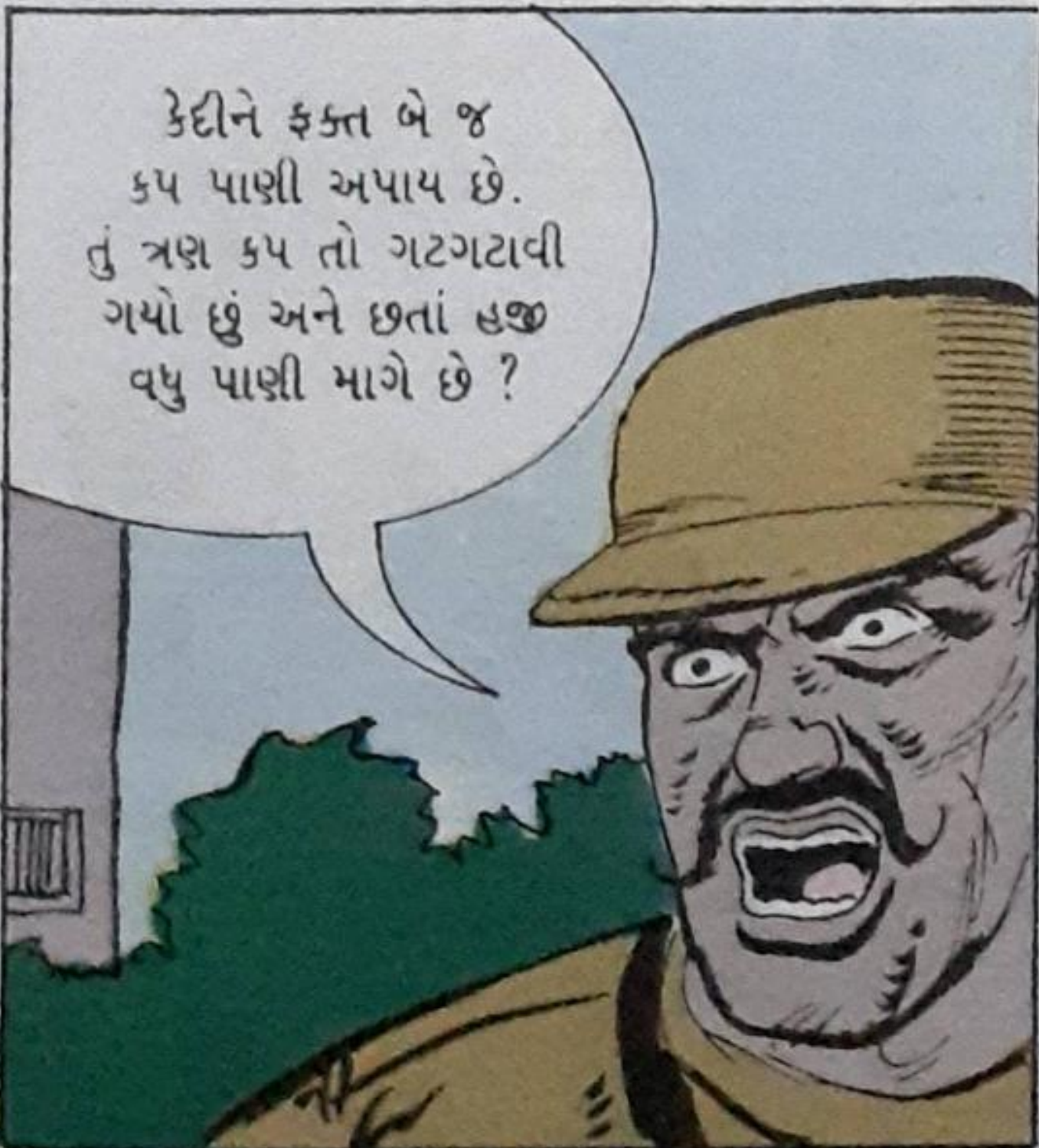
તેમનું શરીર દુઃખવા લાગ્યું. તેમને તમ્મર આવી ગયાં.

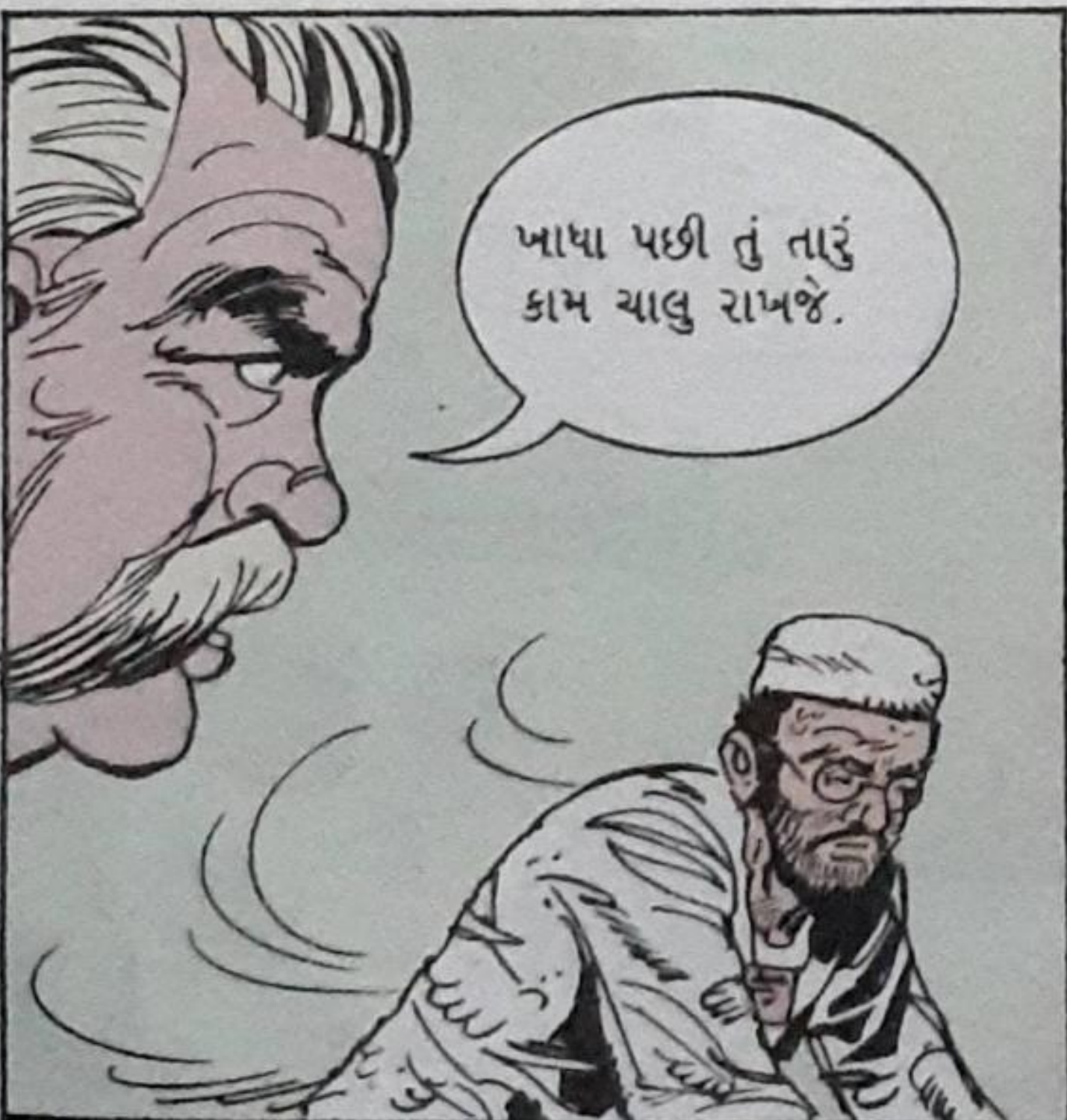
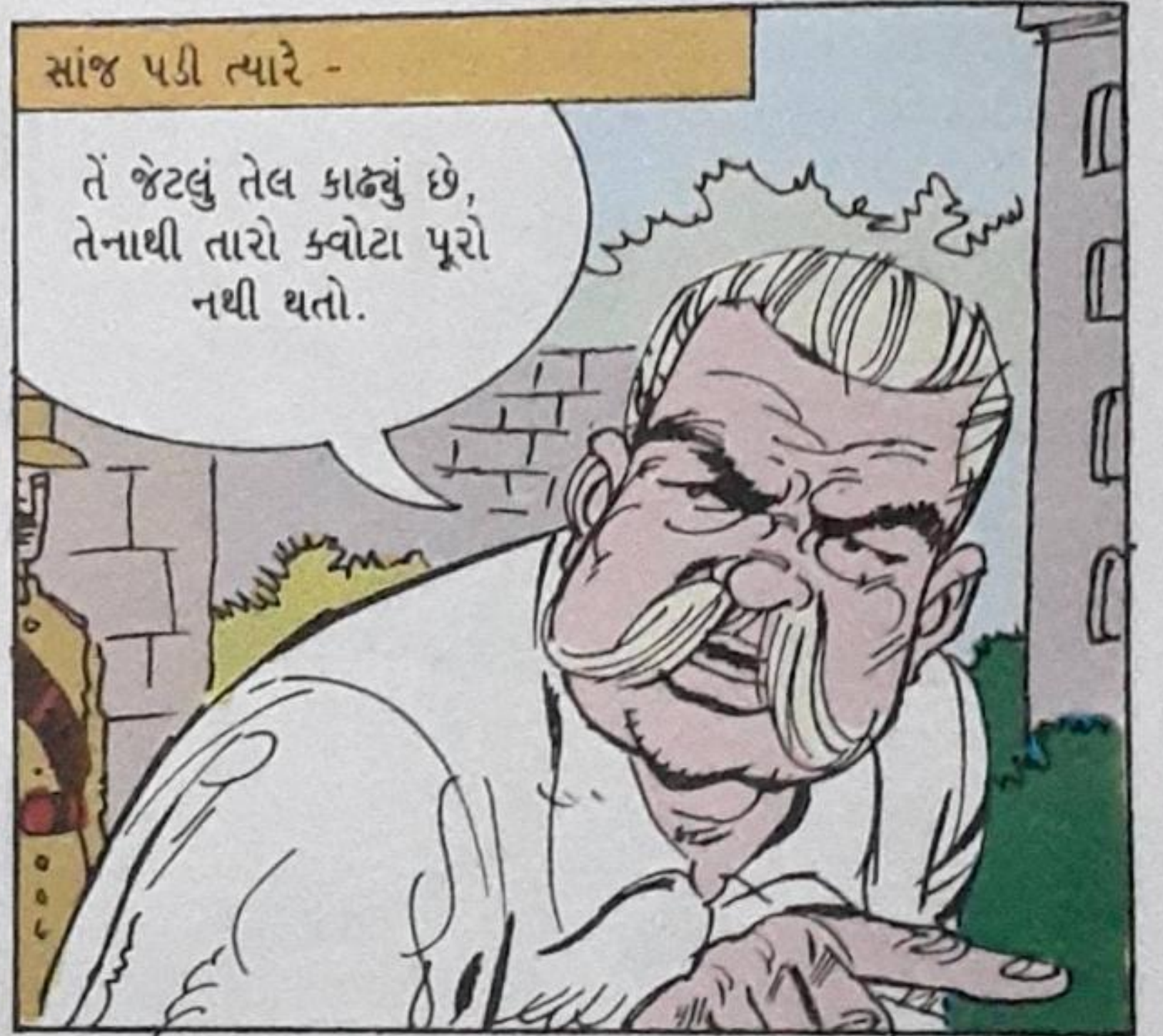
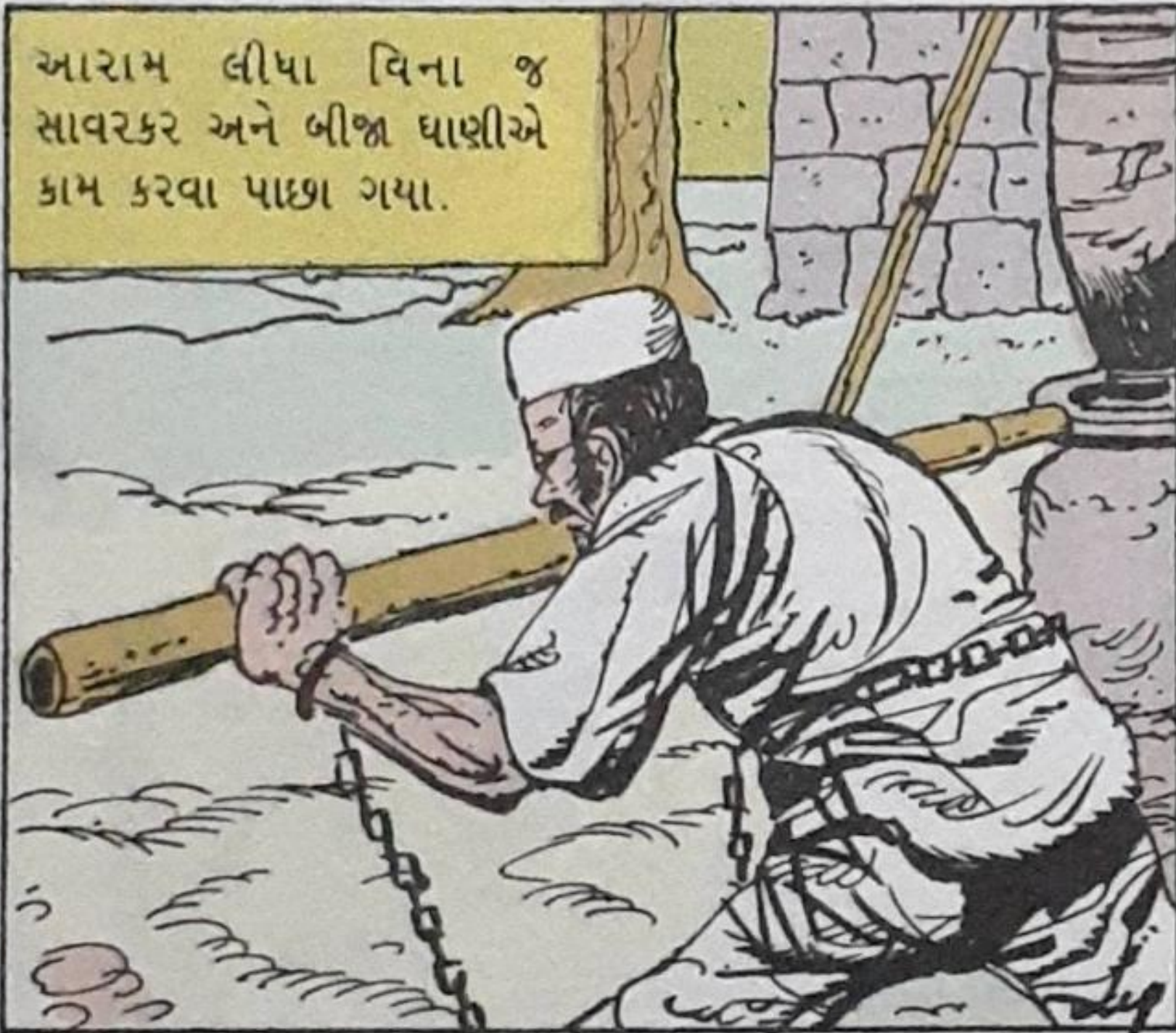
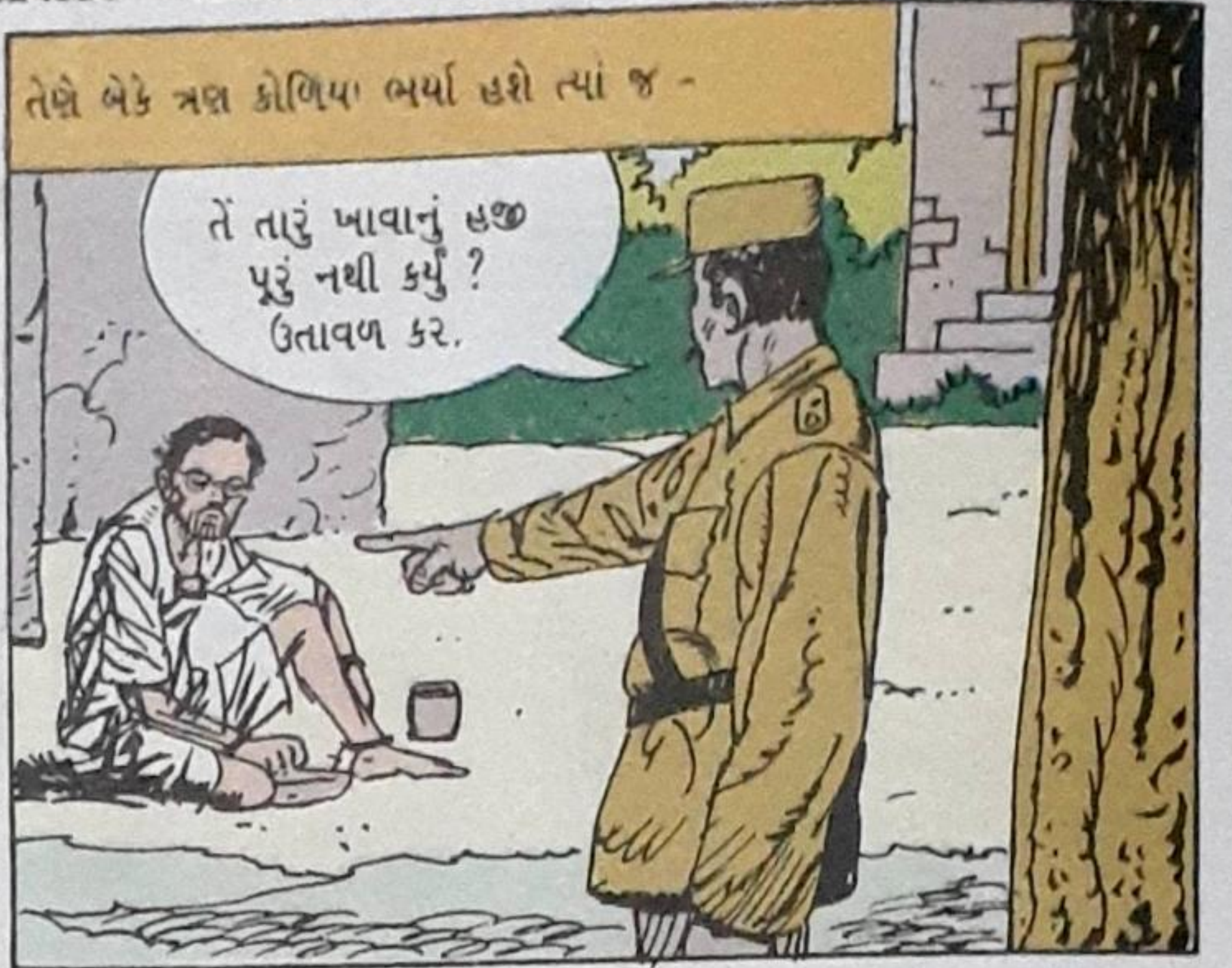
પાણી !

પાણી !

કેદીને ફક્ત બે જ કપ પાણી અપાય છે. તું ત્રણ કપ તો ગટગટાવી ગયો છું અને છતાં હજી વધુ પાણી માગે છે ?

કામ કર્યે જા !

સાવરકરને આંદામાનમાંથી વર્ષમાં એક પત્ર લખવાની અને એક પત્ર મેળવવાની છૂટ હતી. સાવરકરે પોતાના નાના ભાઈ એન. ડી. સાવરકરના નામે લખેલા પત્રોમાંના એક પત્રનો આ સાર છે.

ભોંયરાવાળી જેલ,
૯-૩-૧૯૧૫
પોર્ટ બ્લેર

સૌથી પ્રિય બાલ,

લગભગ ૭-૮ માસ પહેલાં તારો પત્ર મળેલો, તેના સ્વીકારની પહોંચ લખવા ફરી એકવાર મારી કલમ ઉતાવળ કરી રહી છે. તારો પત્ર મળે, એ તને મળ્યા બરાબર જ હોય છે.

અમારા દૈનિક જીવનના સંબંધમાં ગયા વર્ષે તે જે રીતે તે ચાલતું હતું તે જ રીતે અત્યારે પણ વીતી રહ્યું છે. જેલમાં પહેલા દિવસે બને તે હંમેશાં - જો કંઈ વધુ ખરાબ ન બને તો - બન્યા જ કરતું હોય છે. હકીકતમાં કેદખાનાની શિસ્તનો સાર એ જ લાગે છે કે બધી જ નવીનતાઓનો ત્યાગ કરવો અને બધાં પરિવર્તન તજી દેવાં સંગ્રહસ્થાનમાંના નમૂના અને કળાકસબની અનોખી વસ્તુઓ જેવો અમારામાંનો દરેક બરાબર એ જ રીતે અને એ જ સ્થિતિમાં શીશા પર લેબલ લગાડેલ હોય તે રીતે એ જ નંબર લગાડેલી સ્થિતિમાં રહે છે, જો કે તેના પરની ધૂળ થોડી ઓછી કે વધુ હોય છે.

મેં મારા છેલ્લા પત્રમાં જે લખ્યું, તે હું અહીં છું ત્યાં સુધી તો વર્ણનના હેતુ માટે કામ લાગશે. અમે વહેલા ઊઠીએ છીએ, સખત પરિશ્રમ કરીએ છીએ, નિયમિત ખાઈએ છીએ - એક જ સમયે, એક જ સ્થળે, એક સમાન જથ્થો અને એક પ્રકારનો ખોરાક, જેને એક જ પ્રકારની અદ્વિતીય, કેદમાં અનુકૂળ રહે તેવી આવડતથી અને સ્વાસ્થ્ય ટકી રહે તે રીતે તૈયાર કરવામાં આવેલ હોય છે. કેદીઓને પોતાની ઈચ્છા મુજબ કરવા કે બોલવાની છૂટ નથી હોતી, છતાં અધિકારીઓને પ્રતિષ્ઠા મળે એ ખાતર સ્વીકાર કરવો જ રહ્યો કે દરેક પોતાને ગમતાં હોય તેવાં સ્વપ્નાં સેવવા માટે સમ્પૂર્ણ સ્વતંત્ર હોય છે અને હું તને ખાતરી આપું છું કે આ વિશેષાધિકારનો હું પૂરેપૂરો લાભ ઉઠાવું છું. હું તને કહું છું કે દરેક રાત્રે સ્વપ્નમાં હું જેલ તોડીને ખીણમાં થઈને ધિંગામસ્તી કરતો બહાર જાઉં છું, નીચે ઊતરું છું, શહેરો અને મીનારાઓ જેતો ફરું છું અને જે મારા હૃદયની સૌથી નજીક હોય તેવા સ્થળ અને એવી કોઈ વ્યક્તિ પાસે પહોંચી જાઉં છું. આવું તો હું રોજ રાત્રે કરું છું, પણ મારા પરોપકારી જેલરો તેના તરફ ધ્યાન નથી આપતા. તેઓ તો માત્ર એટલું જ કહે છે કે તમારે જેલમાં જાગતા રહેવાનું છે.

તારો પોતાનો ભાઈ
તાત્યા.

એક દિવસ જ્યારે તે યાત્રી ફેરવતા હતા ત્યારે -

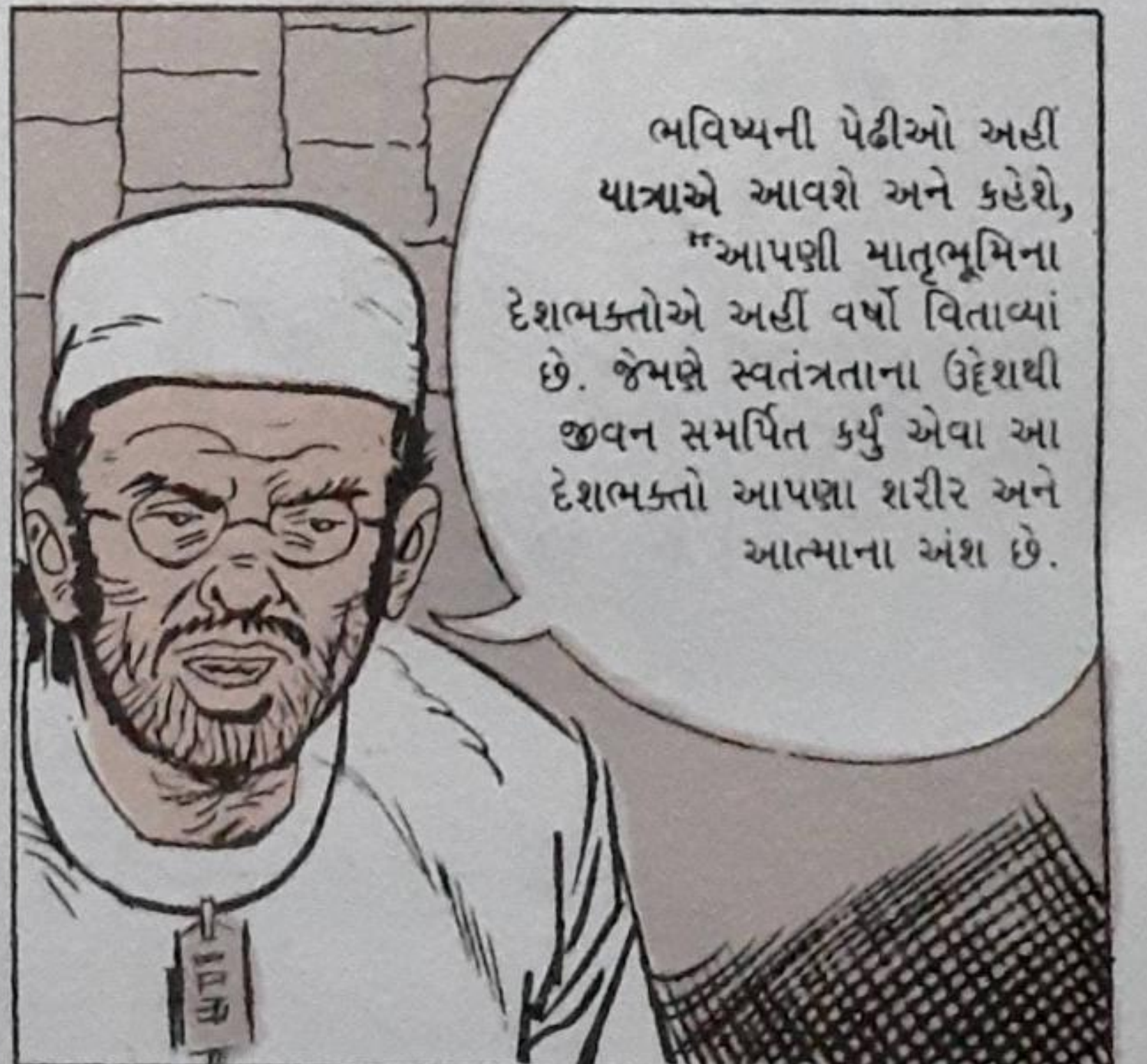
મનમાં આત્મહત્યાનો વિચાર વારંવાર આવવા લાગ્યો. પણ છેવટે વિવેકબુદ્ધિએ પ્રભુત્વ મેળવ્યું.

છતાં બધાનું મનોબળ સાવરકરના મનોબળ જેટલું નહોતું. ઇન્દુભૂષણ રોયે આત્મહત્યા કરી, ઉલ્લાસકર દત્ત ગાંડો થઈ ગયો. ઉપેન્દ્રનાથ બેનરજી આગળ કોઈ બે લાગણીસભર શબ્દો કહે ત્યારે તે રડી પડતો.

યુપથાપ કષ્ટ સહન કરતા રાજકીય કેદીઓને આનંદમાં રાખવાનું કામ સાવરકરે સ્વીકાર્યું હતું.

ભોંયરાની જેલમાં સાવરકરને જુદા જુદા પ્રકારનો ત્રાસ આપવામાં આવતો.

તેમને સાંકળથી બાંધવામાં આવતા.

પીઠ તરફ હાથકડીઓ પહેરાવવામાં આવતી...

તેમને એવી ખુલ્લી બેડીઓ પહેરાવવામાં આવતી, જેને લીધે તે વળી ન શકે.

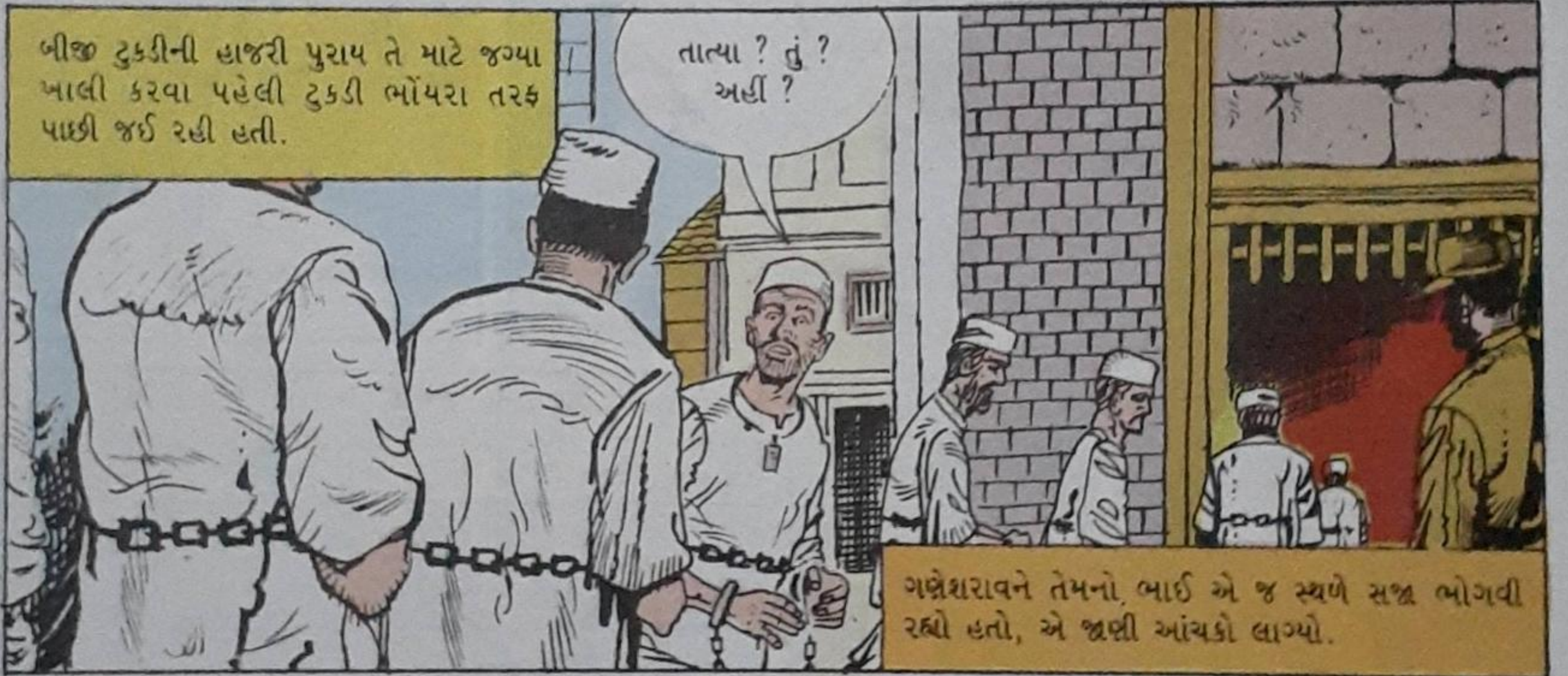
પગમાં એવા આડા સળિયાવાળી બેડીઓ પહેરાવવામાં આવતી, જેને લીધે તેમણે ઊભા રહેતી વખતે, બેસતી વખતે, ચાલતી વખતે કે સૂતી વખતે પગ પહોળા જ રાખવા પડે.

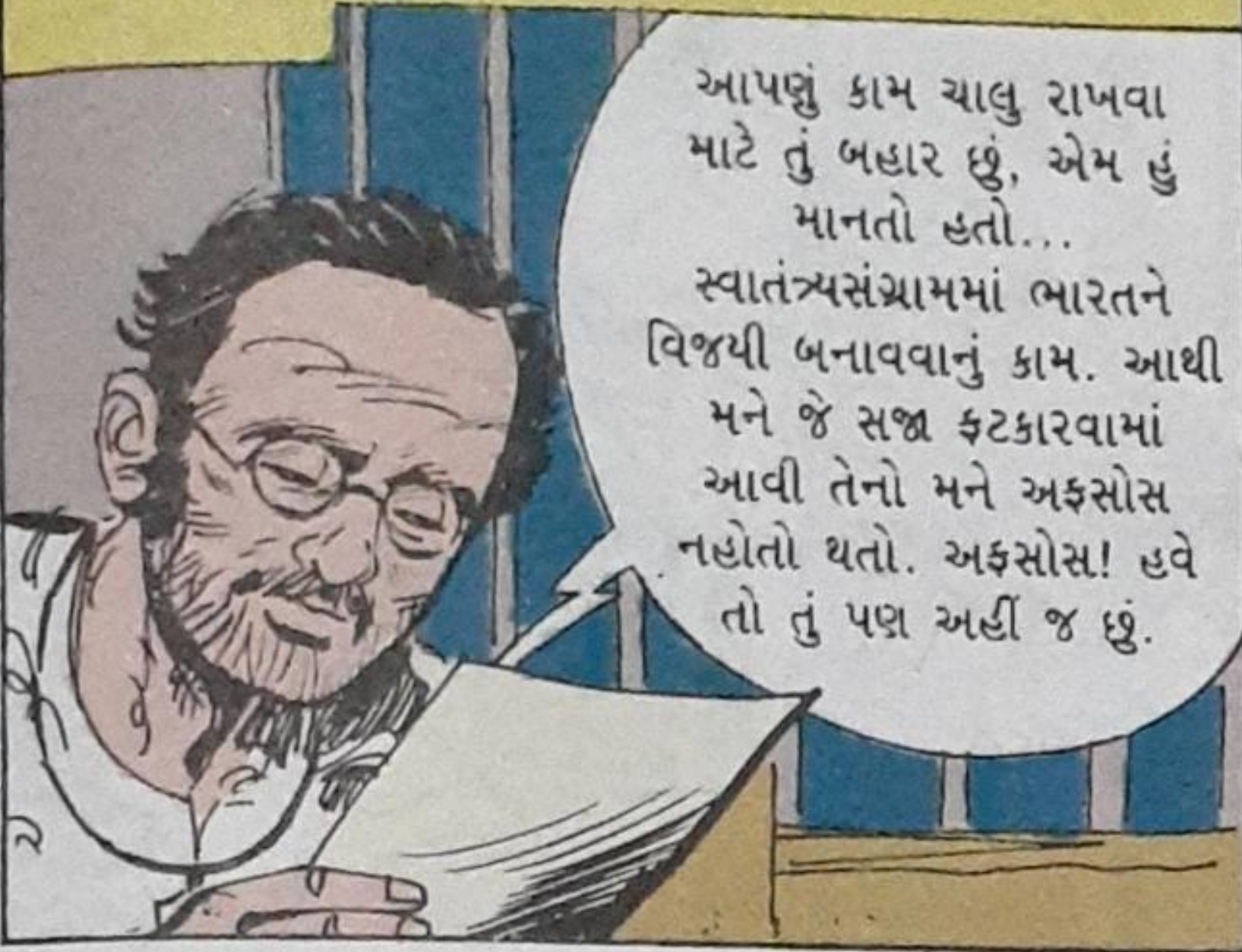
અને તેમની ઊંચાઈના માપમાં દીવાલમાં આંકડી ખોડી તેની સાથે તેમના હાથ જકડી લઈને તેમને ઊભા રહેવાની ફરજ પાડવામાં આવતી.

અને છતાં આ બધું તેમણે સ્વસ્થતાપૂર્વક મનને ખૂબ જ સાવધાન રાખીને, કવિતાઓ રચતાં રચતાં અને રચેલી કવિતાઓને યાદ કરતાં કરતાં સહન કર્યું.

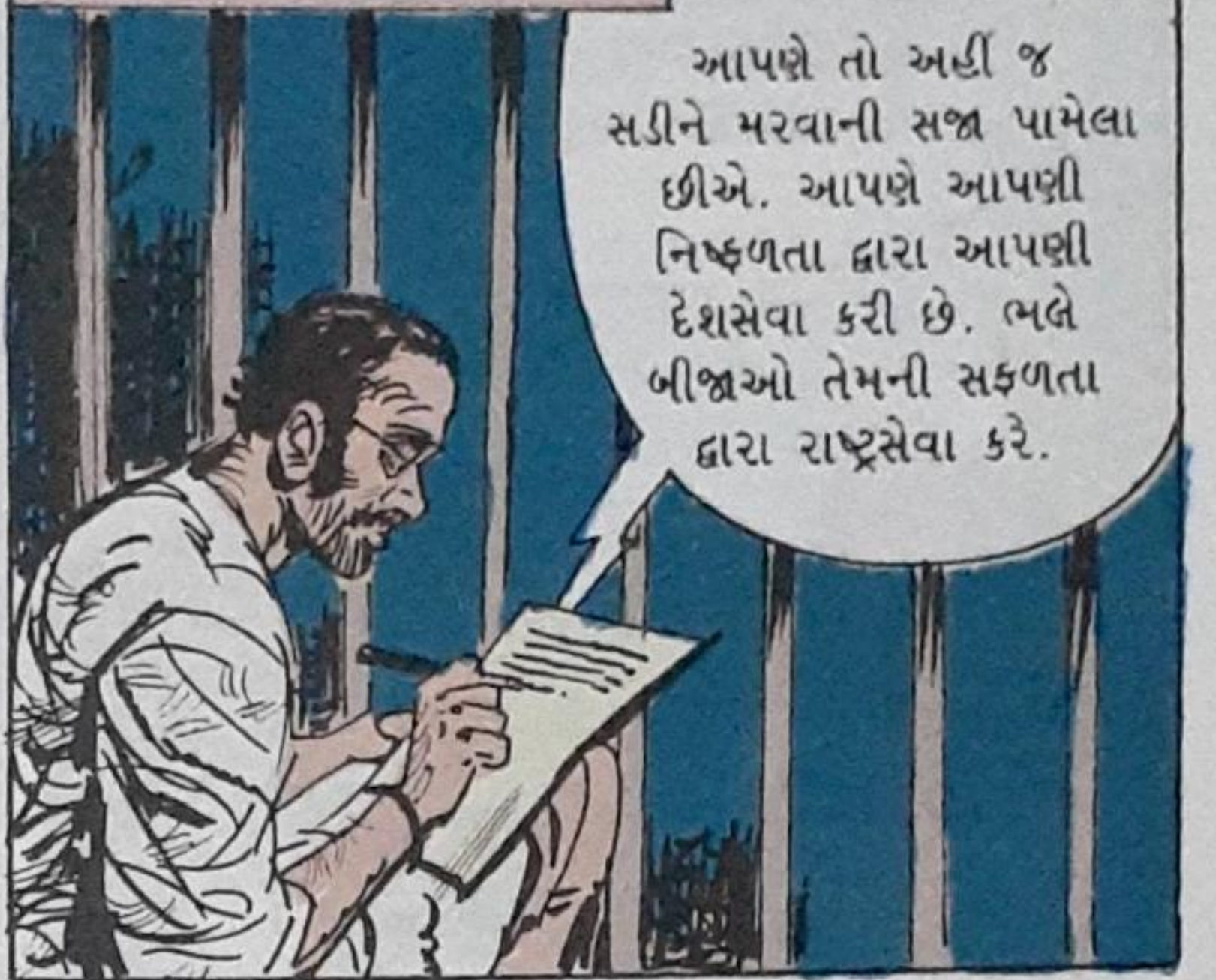

મિત્ર બનેલા જમાદાર દ્વારા પાછળથી સાવરકરને તેમના ભાઈની ચિઠ્ઠી મળી.

આપણું કામ ચાલુ રાખવા માટે તું બહાર છું, એમ હું માનતો હતો...
સ્વાતંત્ર્યસંગ્રામમાં ભારતને વિજયી બનાવવાનું કામ. આથી મને જે સજા ફટકારવામાં આવી તેનો મને અફસોસ નહોતો થતો. અફસોસ! હવે તો તું પણ અહીં જ છું.

સાવરકરે જવાબ લખ્યો -

આપણે તો અહીં જ સડીને મરવાની સજા પામેલા છીએ. આપણે આપણી નિષ્ફળતા દ્વારા આપણી દેશસેવા કરી છે. ભલે બીજાઓ તેમની સફળતા દ્વારા રાષ્ટ્રસેવા કરે.

આના અંતે સાવરકર તેમના રાજકીય સહકર્મીઓને શિક્ષણ આપવા લાગ્યા.

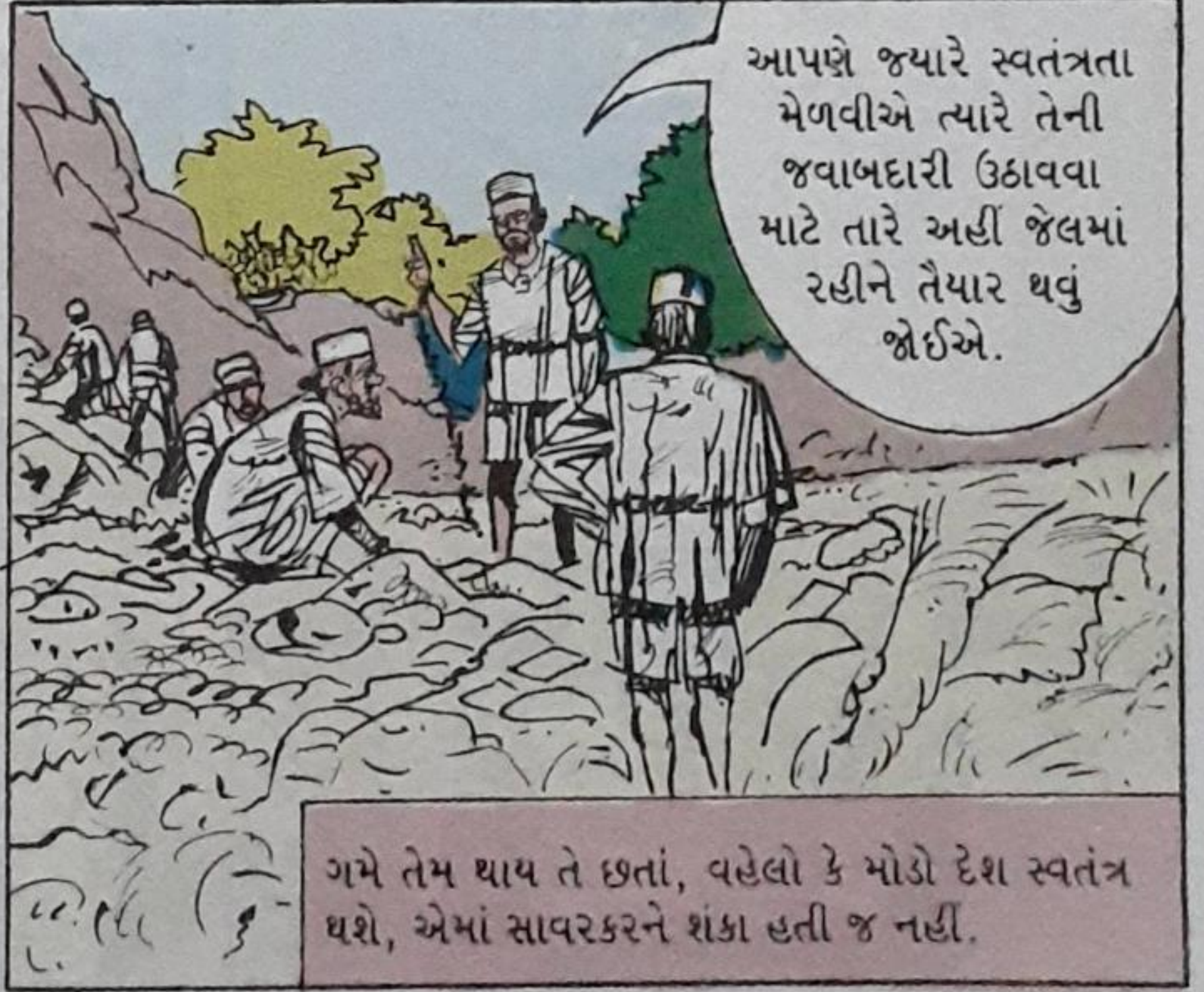
પણ સાવરકર ! શિક્ષણ મારા માટે કંઈ ઉપયોગી નથી. હું તો કર્તવ્યમાં માનું છું.

મને બોમ્બ ફેંકવાનું કહેશે તે હું ફેંકીશ, પણ પુસ્તક વાંચવાનું કહેશે, તો હું ભાગી જઈશ.

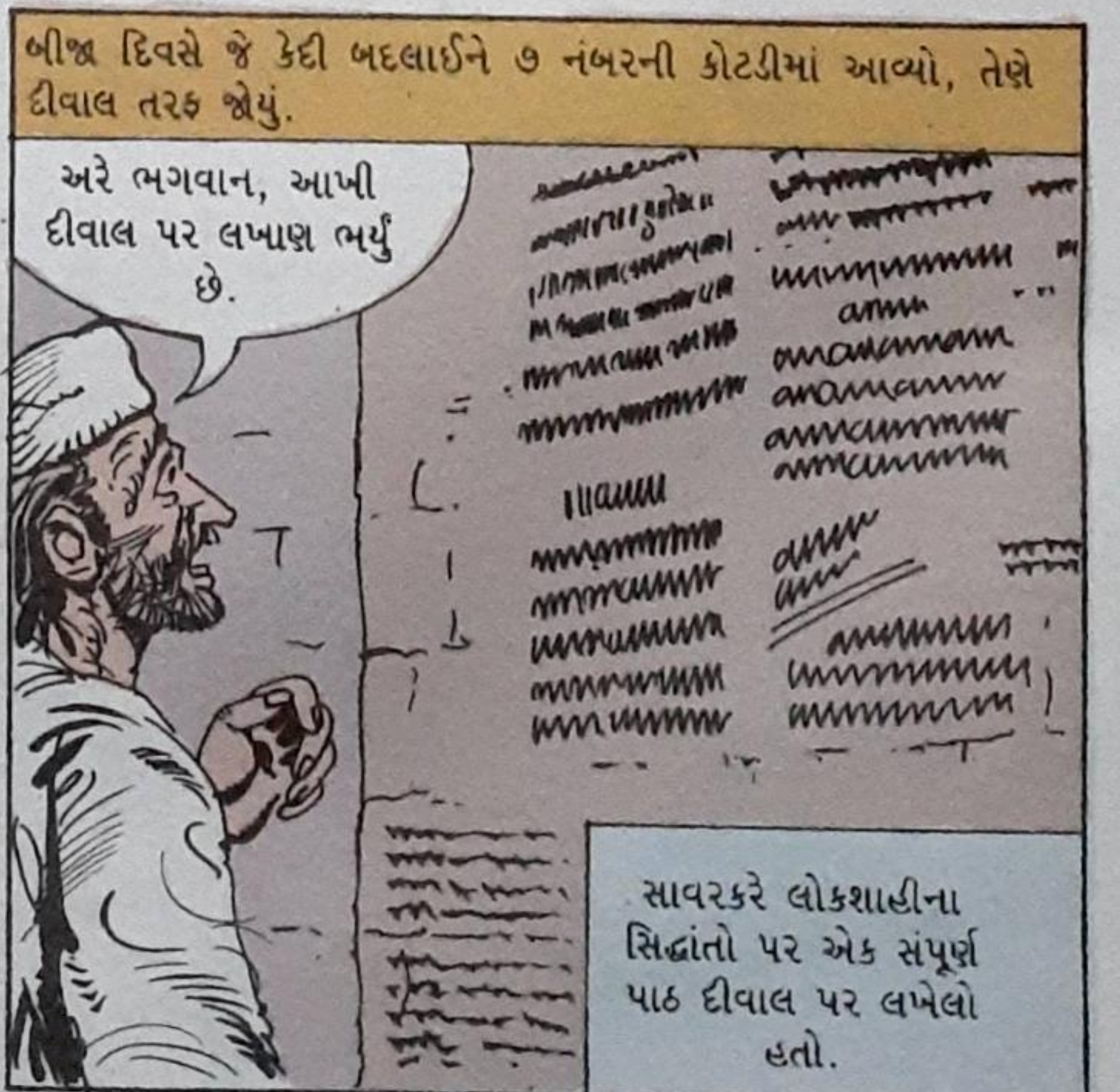
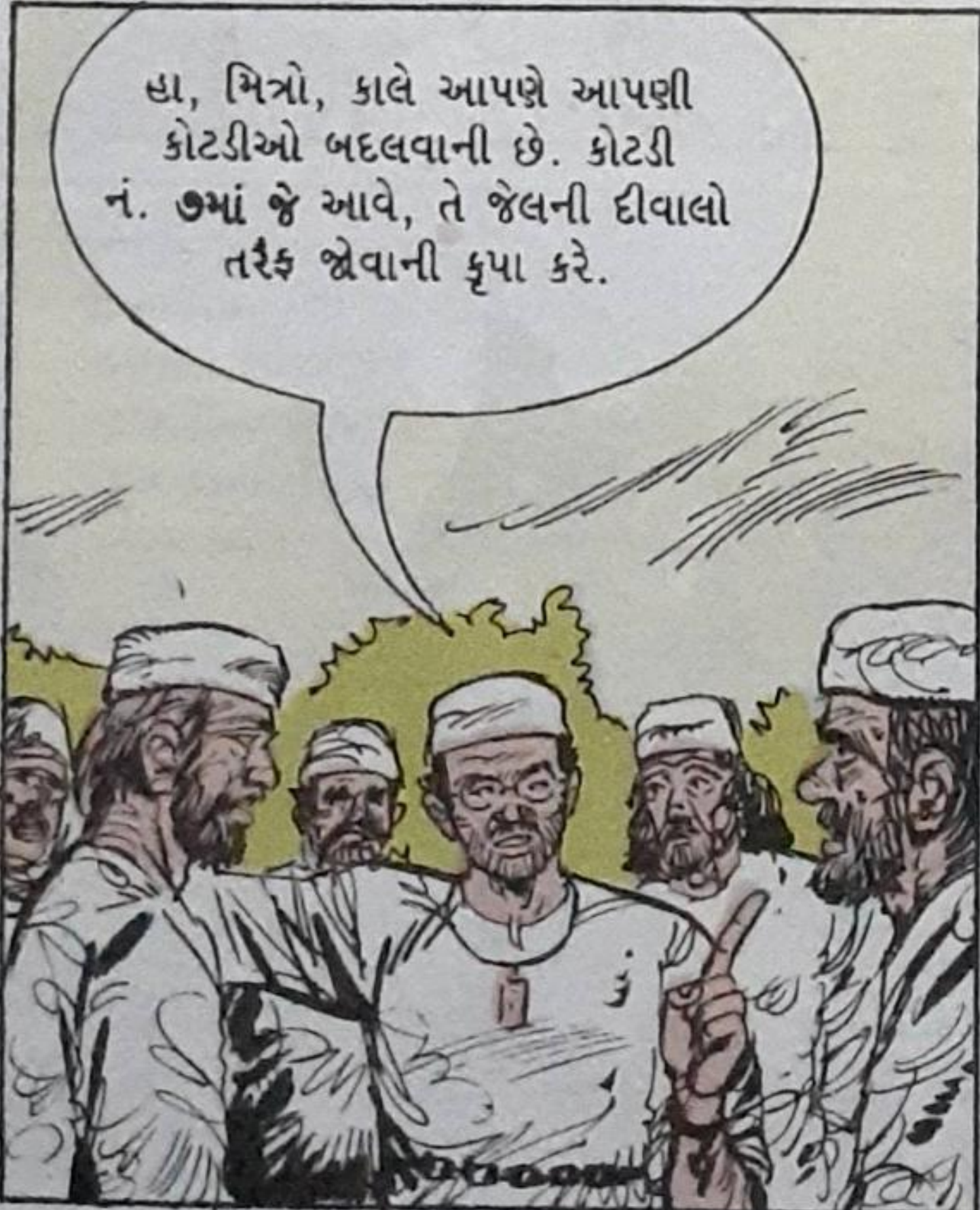
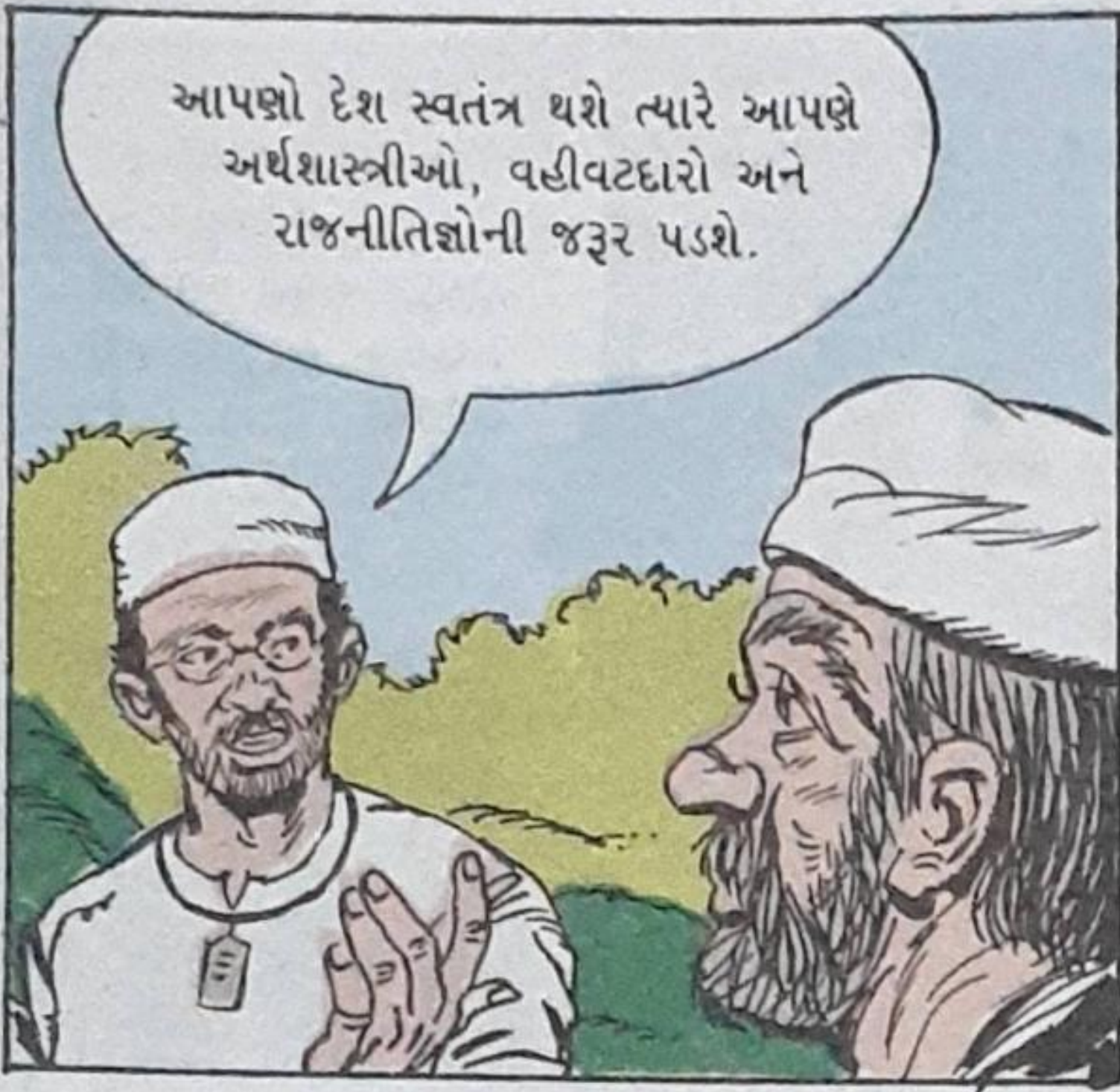
જેલની બહાર. રહીને તું આઝાદી માટે લડ્યો.

આપણે જ્યારે સ્વતંત્રતા મેળવીએ ત્યારે તેની જવાબદારી ઉઠાવવા માટે તારે અહીં જેલમાં રહીને તૈયાર થવું જોઈએ.

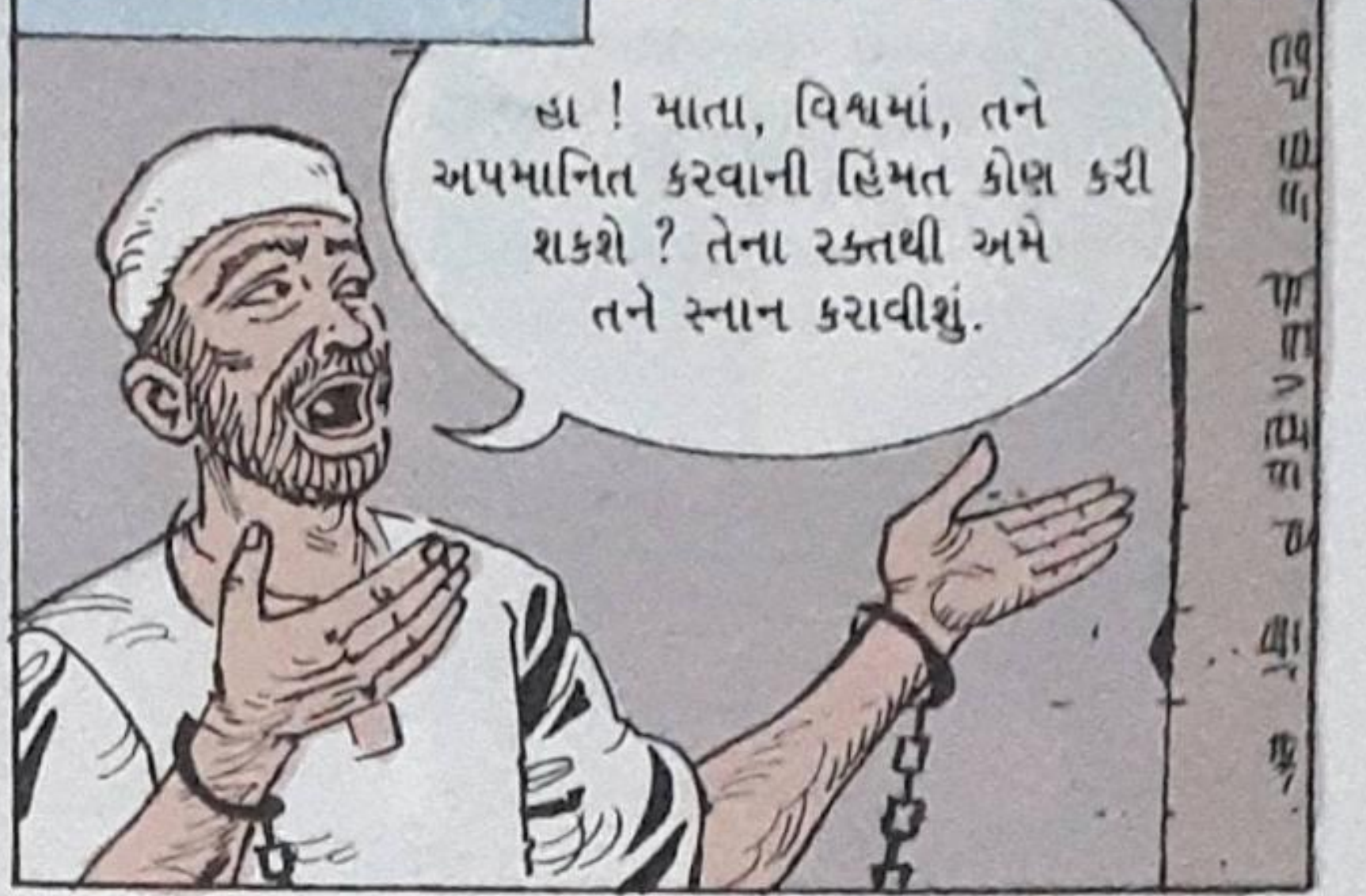
ગમે તેમ થાય તે છતાં, વહેલો કે મોડો દેશ સ્વતંત્ર થશે, એમાં સાવરકરને શંકા હતી જ નહીં.

આંદામાન આવેલા એક કેદીને કોટડીમાં એકલવાયું લાગતું હોવાથી તે દિલગીર અને હતાશ હતો. તેણે દીવાલ પર નજર કરી.

સાવરકરને બીજી કોટડીમાં ખસેડવામાં આવ્યા તે પહેલાં તેમણે તે કાવ્ય દીવાલ પર લખ્યું હતું. ભારતમાતાને સંબોધીને એ કાવ્ય લખાયું હતું.

સાવરકર અને તેમના મિત્રો 'તારથી' સંદેશાવ્યવહાર કરવા લાગ્યા. તેમને બાંધવામાં આવેલી બેડીઓના ઝણઝણાટના અવાજથી તે તેમના તાર કરતા.

સાવરકર અને તેમના મિત્રોએ કામ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું. એક દિવસ બંગાળામાંથી આવેલા એક ક્રાંતિવીર નાની ગોપાલે કામ કરવાની ના પાડી.

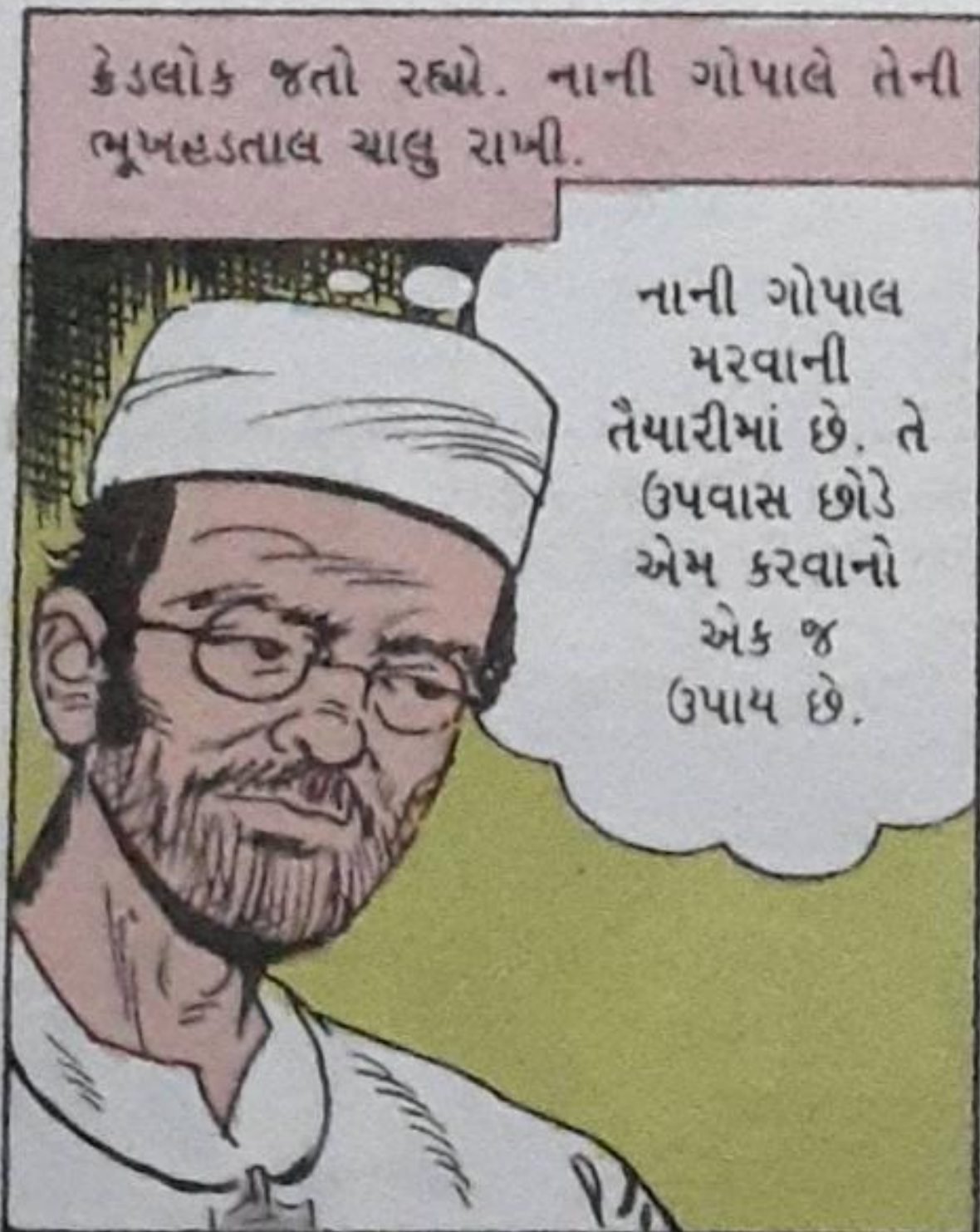
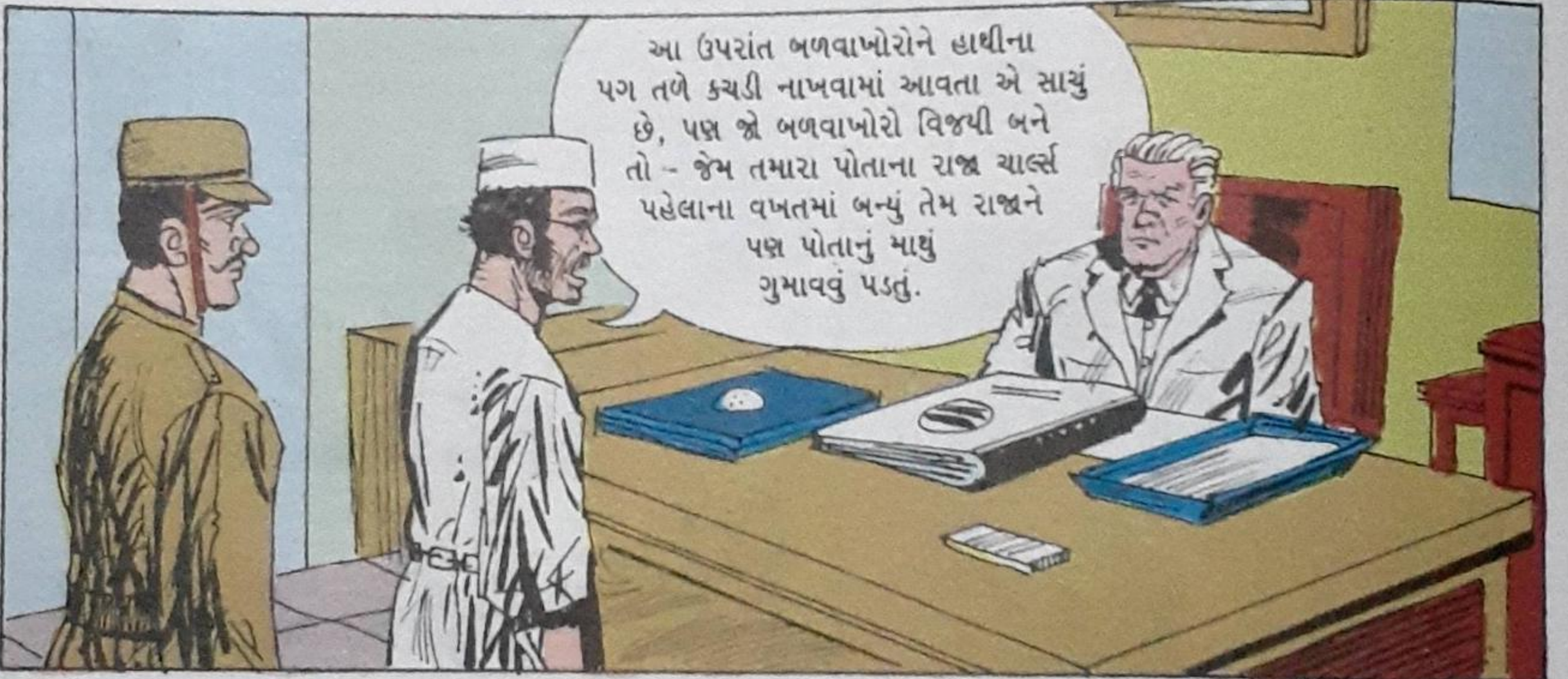
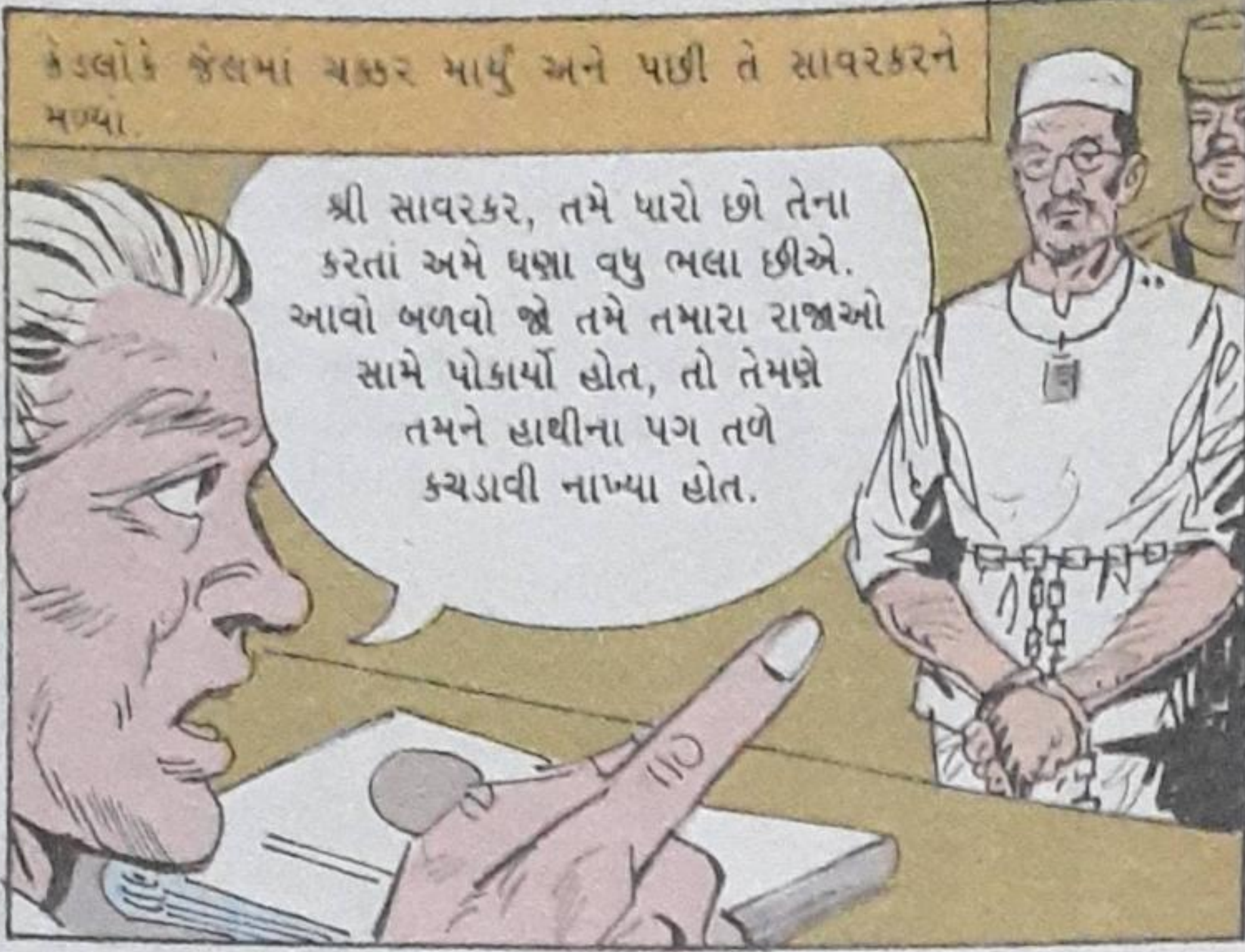

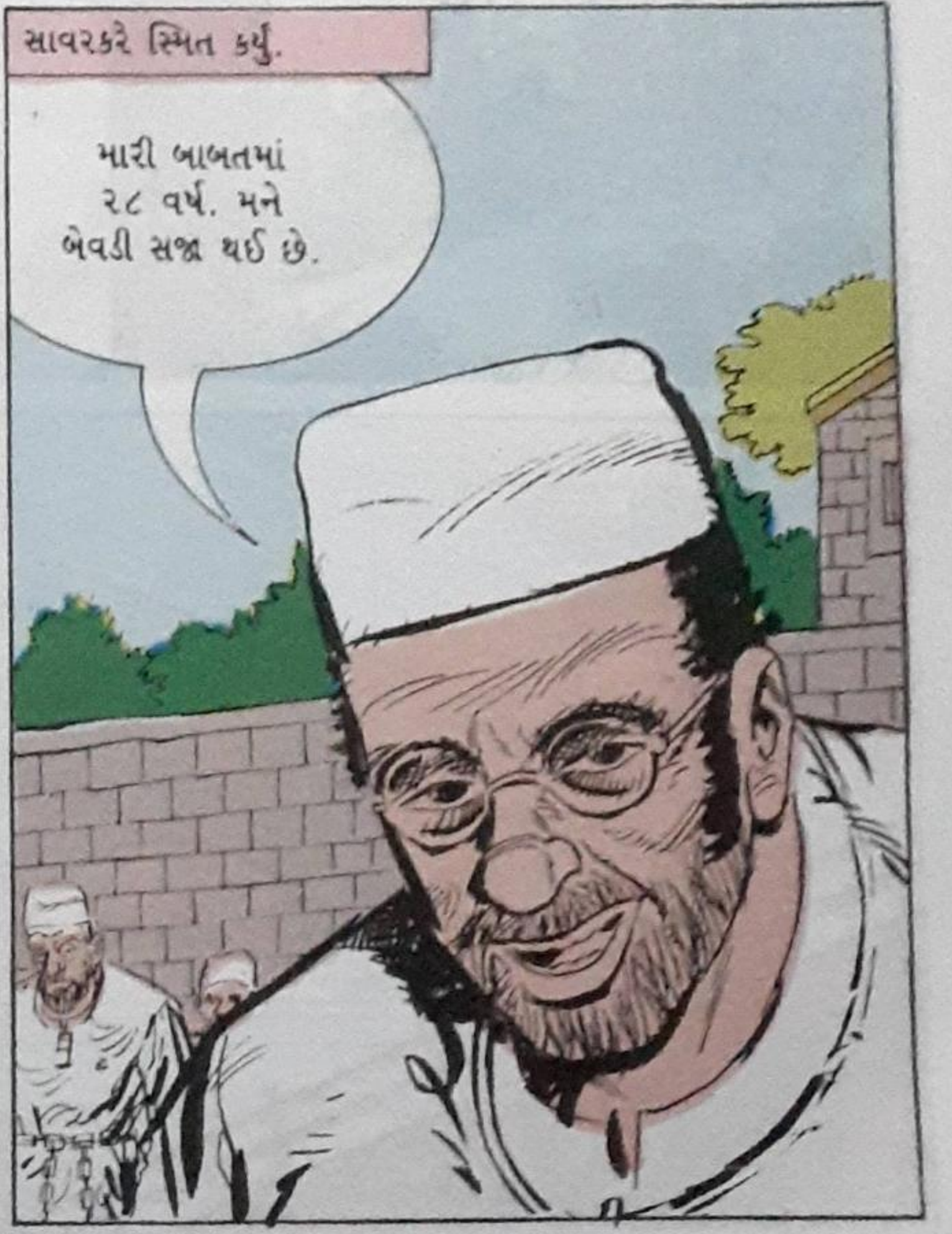
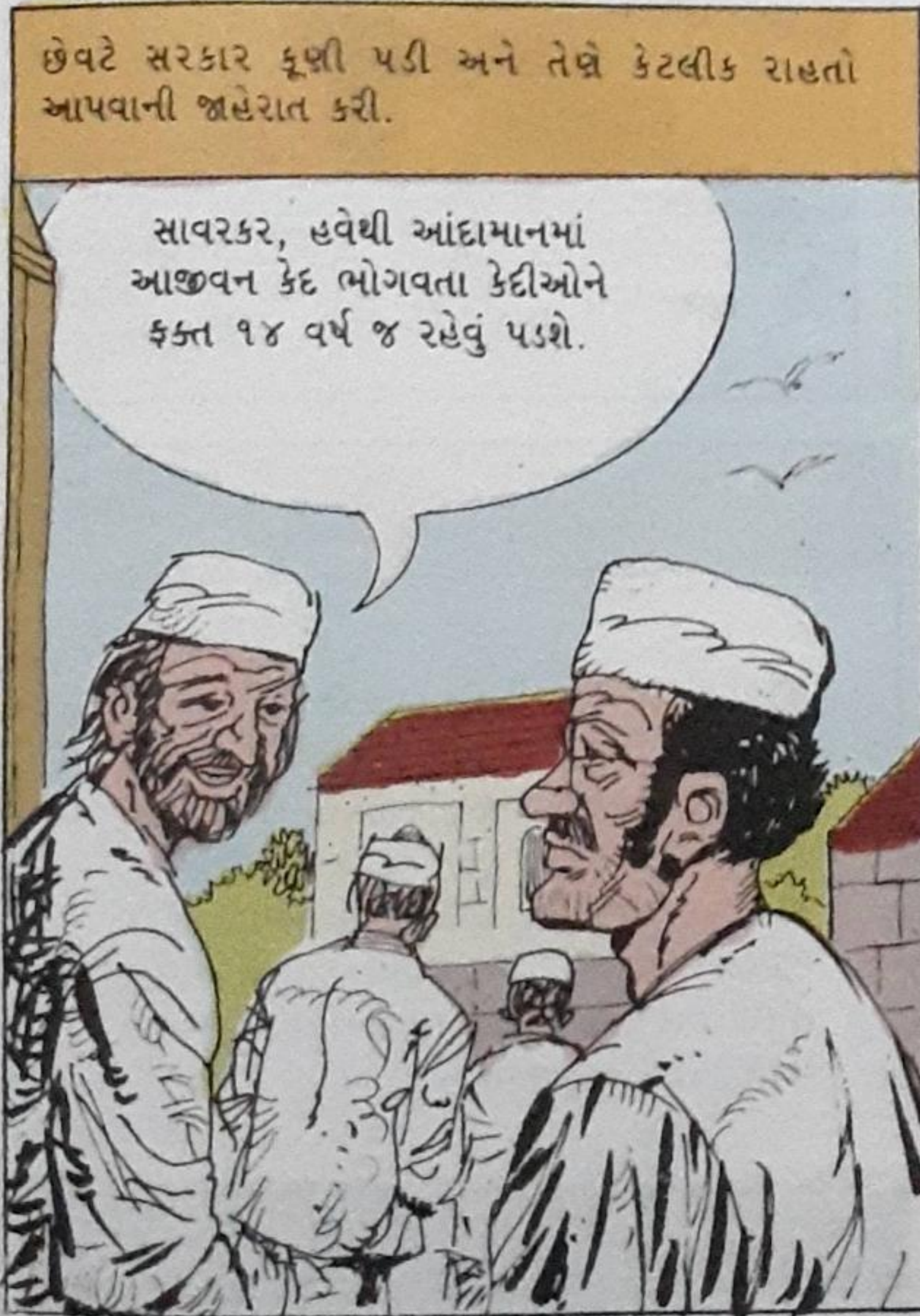
નાની ગોપાલ રાજકીય કેદી તરીકે ઓળખાવા માગતો હતો. તેણે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવાની ના પાડી. જ્યારે સજા કરવામાં આવી ત્યારે તેણે કપડાં પહેરવાની ના પાડી.

આ સમય દરમિયાન કેટલાક કેદીઓએ તેમના પ્રત્યે જે દુર્વ્યવહાર આચરવામાં આવતો હતો, તેની ફરિયાદના પત્રો છૂપી રીતે બહાર મોકલવાની વ્યવસ્થા કરી હતી. આ પત્રો બહારની દુનિયામાં પહોંચ્યા અને ત્યાંનાં વર્તમાનપત્રોમાં પ્રકાશિત થયા. તે તરફ ધ્યાન આપવાની સરકારને ફરજ પડી.

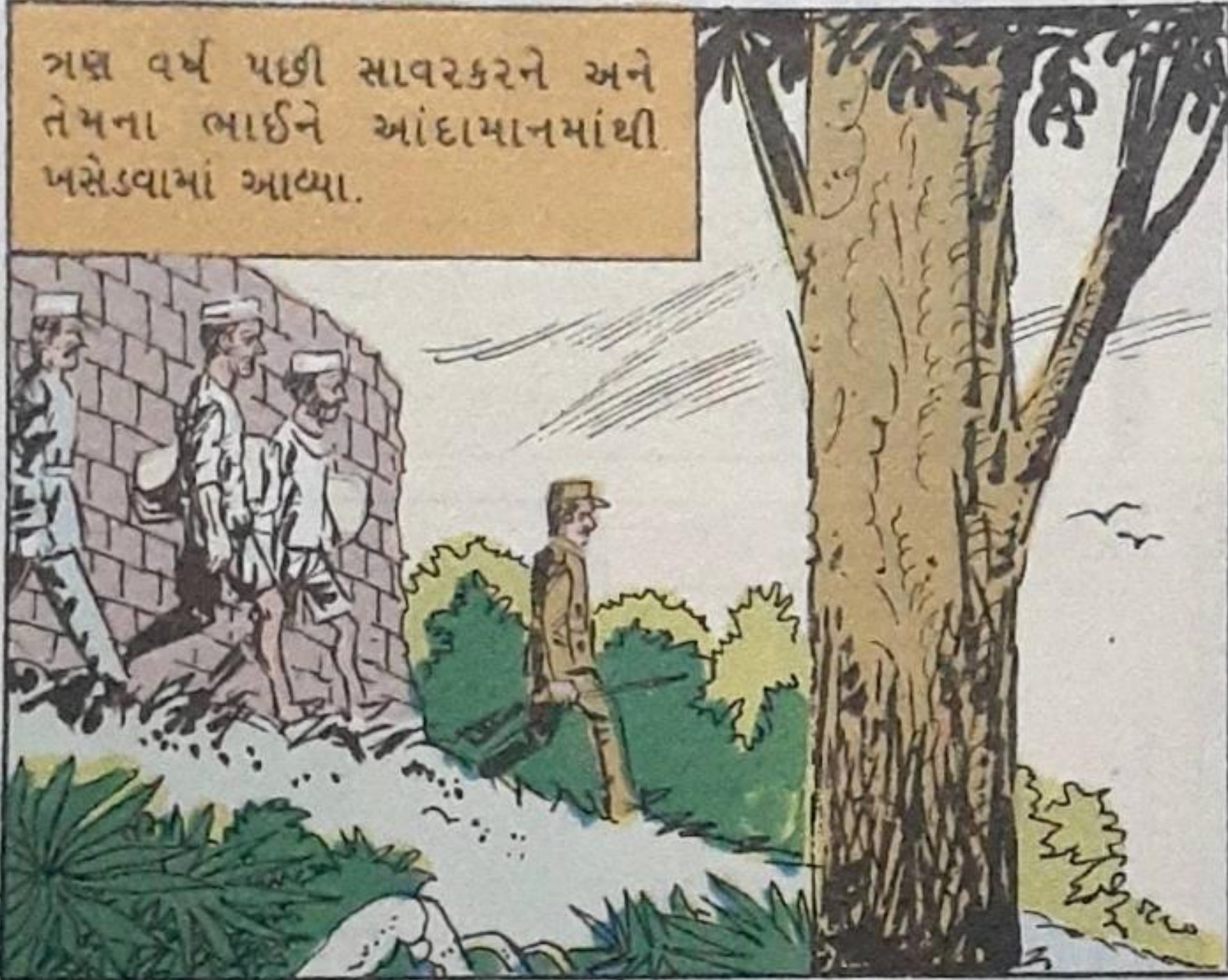
પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ સમાપ્ત થતાં શાહી જહોરનામું બહાર પડ્યું. તેમાં રાજકીય કેદીઓ પ્રત્યે દયા બતાવવામાં આવી હતી અને રાજકીય કેદીઓને મુક્ત કરવા માટે જેલના દરવાજા નાખવામાં આવ્યા હતા.

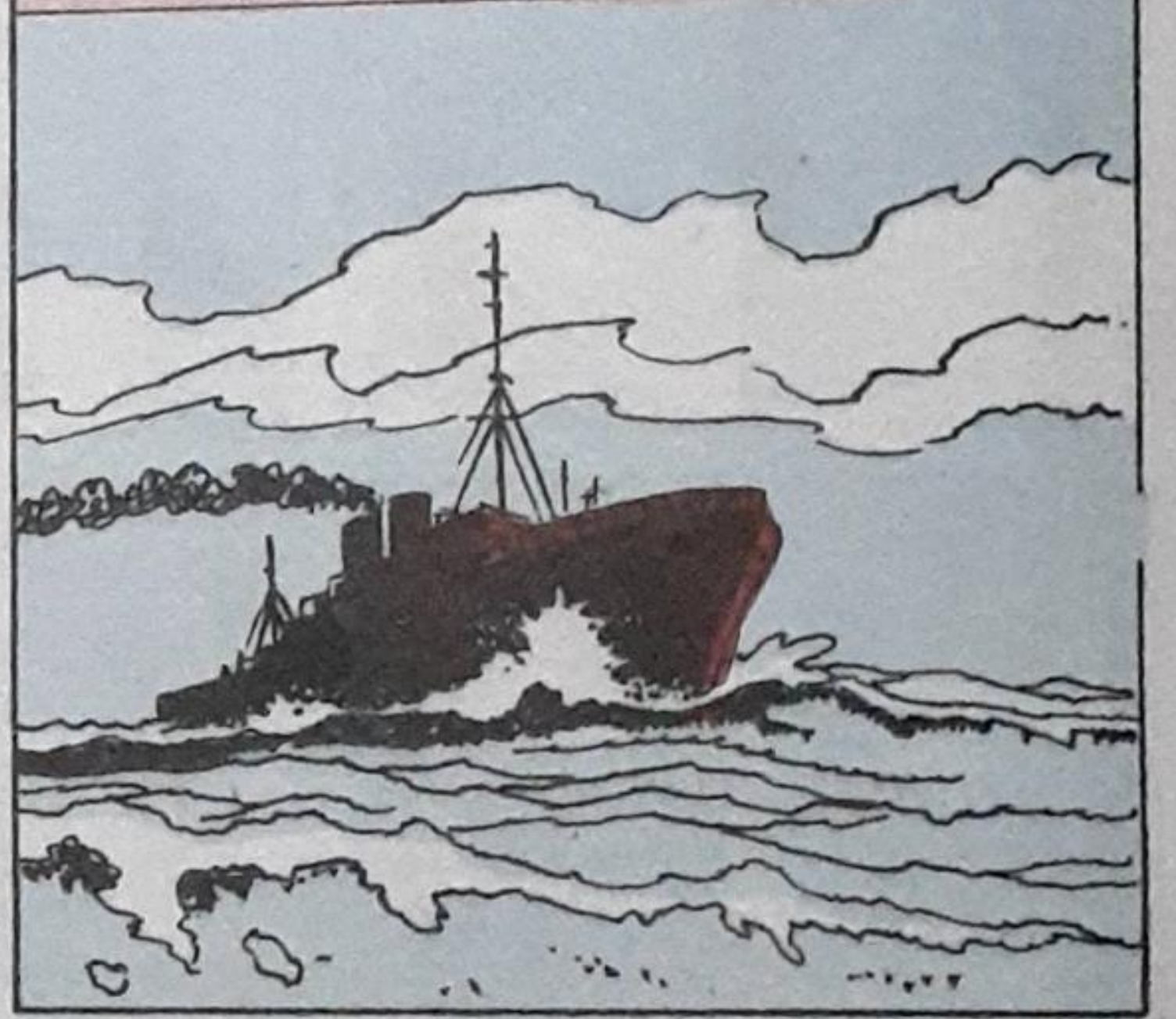
પણ સાવરકરને આંદામાનમાં જ સડતો રાખવાનું ચાલુ રાખવામાં આવ્યું. તેમને લાગતું હતું કે, સાવરકર મુક્ત રહે એ તેમને માટે ભયંકર હતું.

ત્રણ વર્ષ પછી સાવરકરને અને તેમના ભાઈને આંદામાનમાંથી ખસેડવામાં આવ્યા.

અને વહાણ દ્વારા તેમને લાવવામાં આવ્યા.

મુખ્ય ભૂમિ પર.

સરકાર સાવરકરને 'ભારતની શાંતિ માટે ભયરૂપ' માનતી હતી. તેમને નજરકેદ રાખવામાં આવ્યા. અને કોઈપણ શરત વિના તેમને ૧૯૩૭માં મુક્ત કરવામાં આવ્યા. સાવરકરે સ્વાતંત્ર્ય માટેના સંઘર્ષમાં સક્રિય ભૂમિકા અદા કરી. ૧૯૪૭માં ૧૫મી ઓગસ્ટે તેમણે ત્રિરંગાને ફરકતો જોવાના સાક્ષી બનવા બદલ સંતોષ અનુભવ્યો.

અમરચિત્રકથાનાં રંગબેરંગી બહુરંગી ❖ ચિત્રોવાળાં સુંદર પુસ્તકો ❖

અજાતશત્રુ આંગાળીમાળા અનિરુદ્ધ અશોકા ચતુર બીરબલ પક્ષીની વાર્તાઓ ચૈતન્ય મહાપ્રભુ દશરથ હરણની વાર્તા દ્રૌપદી દ્રોણાચાર્ય દુર્ગાદાસ એલિફન્ટા મિત્રો અને દુશ્મનો ગુરૂ ગોવિંદ સિંઘ ગુરૂ નાનક હનુમાન, રક્ષણ સુધી હરિશ્ચંદ્ર શિયાળની વાર્તાઓ ઈંદ્ર અને સાચી જવાહરલાલ નેહરૂ જનાનેશ્વર વિનમ્ર રાવણ	એકનાથ માલ્વિકા વિનમ્ર રાવણ સમુદ્ર ગુપ્ત સાવિત્રી શાકુંતલા શીવ પાર્વતી સુરદાસ શ્રી રામ ક્રિષ્ના સુભદ્રા બ્રાહ્મણ અને બકરી ગીતા વિદ્વાન પંડિત લંકાના ભગવાન છુપતા પાંડવો વાઘ અને લકડખોદ તુલસીદાસ સાચા મિત્રો કર્ણ તાનસેન રામશાસ્ત્રી હર્ષા રાજ સિંઘ	નળ દમયંતી પદ્મીની પ્રલ્હાદ રમણ મહર્ષિ રાણી દુર્ગાવતી જાંસીની રાણી સુકન્યા ઉપનિષદ માંથી વાર્તા બલરામની વાર્તા દુર્ગાની વાર્તા નારદની વાર્તાઓ મર્યાદા રામની વાર્તાઓ શિવાજીની વાર્તાઓ વિષ્ણુની વાર્તાઓ યુદ્ધિષ્ઠિર ઉર્વશી વાલી વસંતસેના વાસવદત્તા વિદ્યાસાગર યયતિ હિતોપદેશ રામ
---	--	---

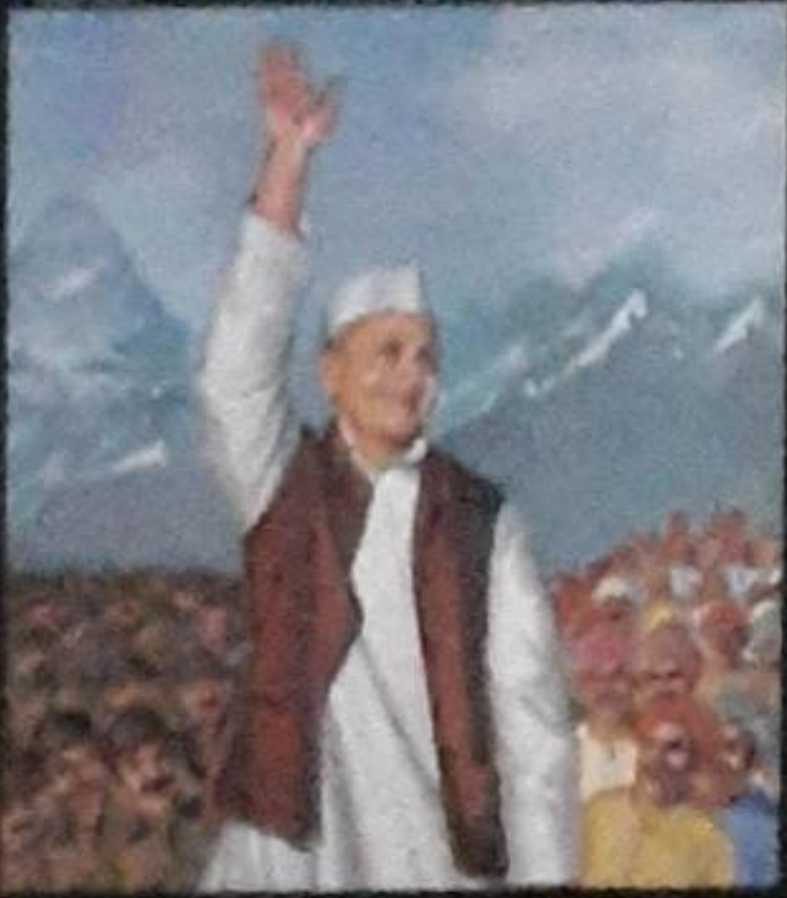
નજીકના બુકસ્ટોર્સ માટે www.ackmedia.com લોગ કરો અથવા અમારા ઓનલાઈન.
www.amarchitrakatha.com પર સંપર્ક સાધી કોઈપણ શ્રેણીના પુસ્તકો મંગાવી શકાય છે.

વીર સાવરકર

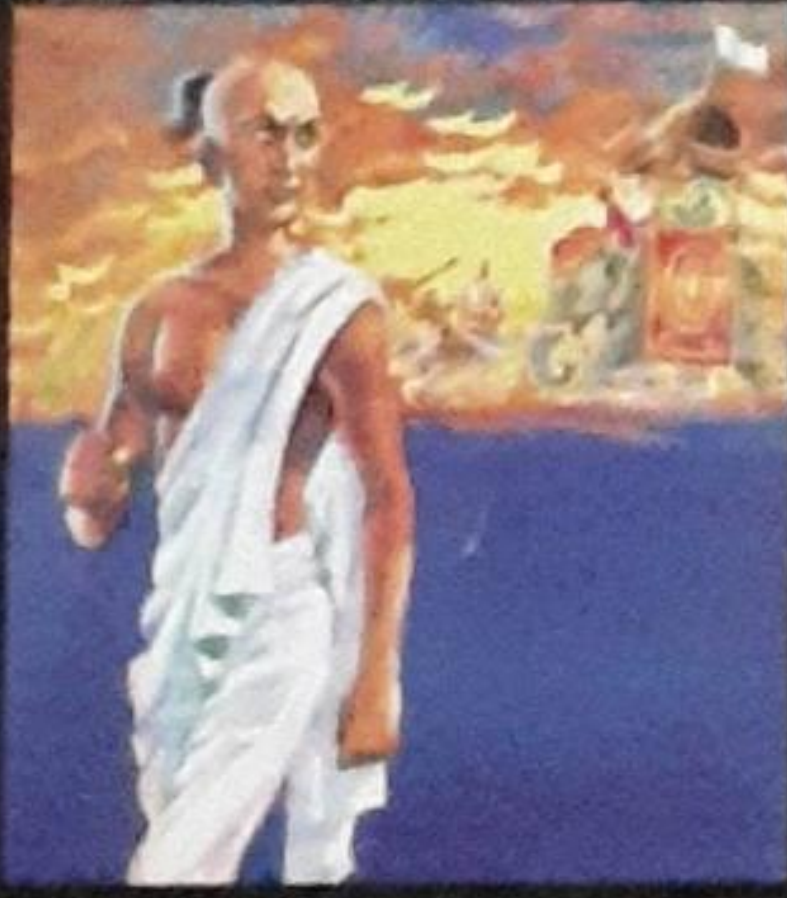
ધણા ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય લઠવૈયાનું અંતિમ સ્થાન એટલે કાલાપાણીની સજા. હજારો ક્રાંતિકારીને આદામાન નિકોબાર ના ટાપુઓમાં આવેલી ભયાવહ કેદખાનામાં મોકલી દેવાતા હતા. વીર સાવરકર તેમાં જ એક હતા, બ્રિટિશ સામ્રાજ્ય સામેની અથાક લડતમાં તેઓ પોલિસથી બચતા બચતા લંડનથી મારહોલી અને ભારત પાછા ફરતા તેમણે ધણી બિડટ પરિસ્થિતીનો સામનો કર્યો હતો. કાલાપાણીની અંધારમય કોઠડીઓની સજા થી યણ તેઓ ડગમગ્યા નહોતા. વીર સાવરકર એમની સાથેની ક્રાંતિકારી કેદીઓ માં સ્વાતંત્ર્ય સપનાને જીવંત રાખવામાં સફલ રહ્યા હતા.

અમરચિત્રકથાનાં બહુરંગી ચિત્રોવાળા પુસ્તકો :

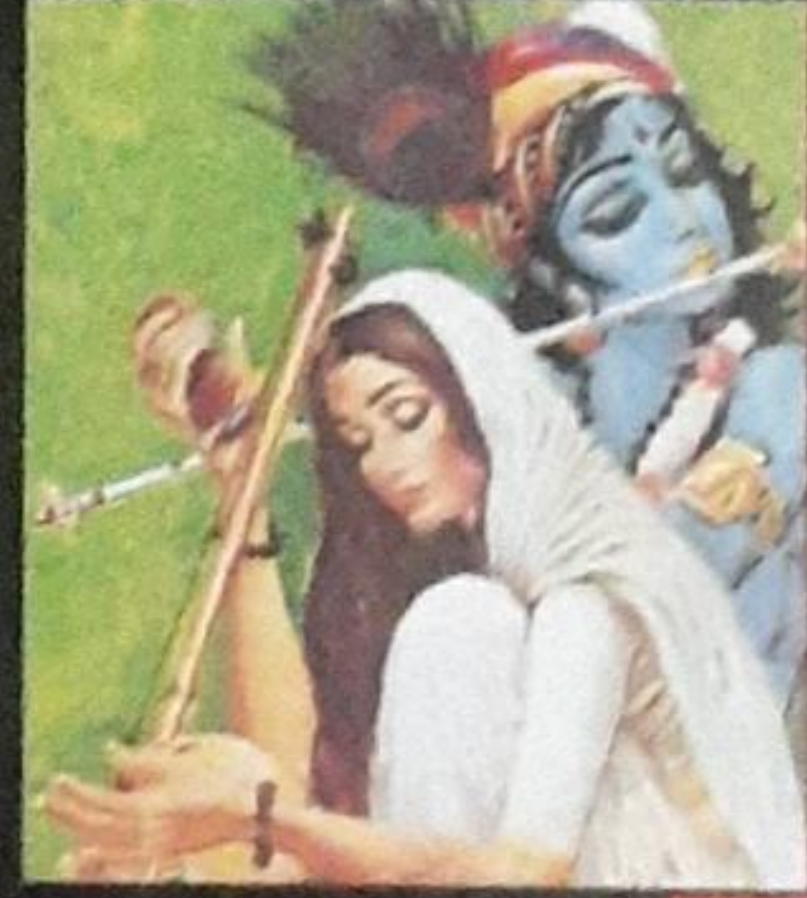
લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી

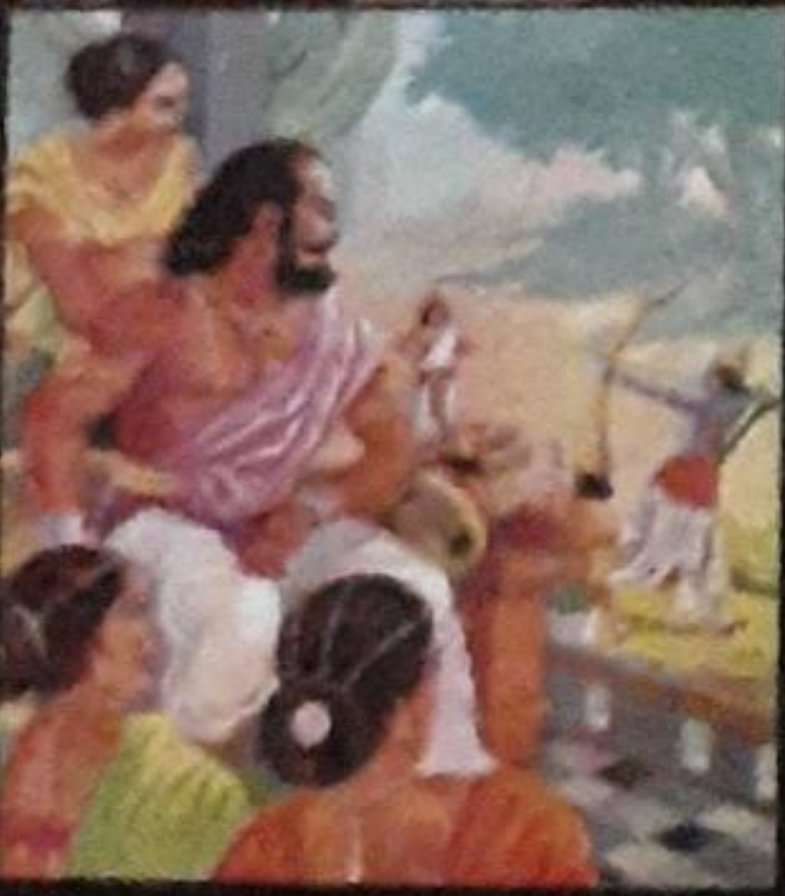
ચાણક્ય

મીરાબાઈ

દશરથ

ચતુર બીરબલ

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણ

અમર ચિત્ર કથાઓ ભારતના સમૃદ્ધ સાંસ્કૃતિક સ્તુત્યને વાસ્તવરૂપે પ્રસ્થાવિત છે. ભારતના આપણા પરિવારો અને આજે જાળીલોના ભુતકાળમાં અભિજ્ઞ ભાગ ભજવ્યો છે. કારણકે ઉપજાવનાર ચિત્રકથાઓ દ્વારા વાંચવાની આદત પડે અને જાળીલોના મનમાં યદે સ્થાપી અભર રહે છે.

- નારાયણ મૂર્તિ, મુખ્ય આગદંશક, ઇન્ડોલિસ

www.amarchitrakatha.com

ISBN 978-81-8482-716-3

9 788184 827163